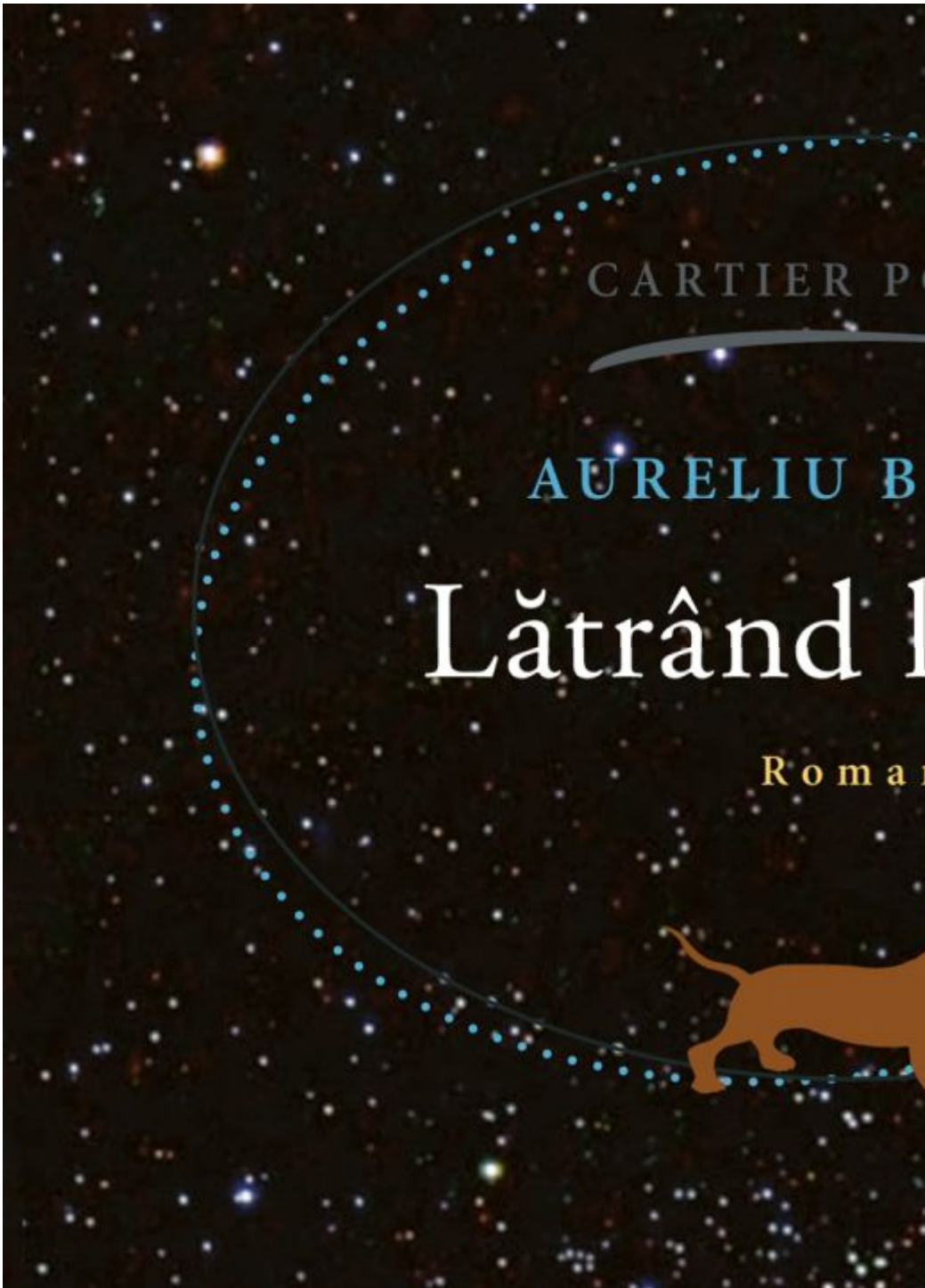
CARTIER P
AURELIU B
Lătrând
Roma

Aureliu Busuioc

Lătrând la lună

Roman

Ediția a IV-a

EDITURA CARTIER

2016

Aureliu Busuioc

LĂTRÂND LA LUN**Ă**

Ediţia a IV-a

Ebook, ianuarie 2016

© 2016, 2012, Editura Cartier pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.

Editura Cartier, SRL, str. Bucureşti, nr. 68, Chişinău, MD2012.
Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md
Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, Bucureşti.
Tel./fax: 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md
Cartier Roman LLC, Fort Lauderdale, SUA. E-mail: usa@cartier.md
Suport juridic: Efrim, Roşca şi Asociații
www.cartier.md

Cărțile Cartier *pot fi procurate în toate librăriile bune din România şi Republica Moldova.*
Cartier eBooks pot fi procurate pe iBooks, Barnes & Noble şi www.cartier.md

LIBRĂRIILE CARTIER
Librăria din Centru, bd. Ştefan cel Mare, nr. 126, Chişinău.
Tel./fax: 022 21 42 03.
E-mail: librariadincentru@cartier.md

Librăria din Hol, str. Bucureşti, nr. 68, Chişinău. Tel.: 022 24 10 00.
E-mail: librariadinhol@cartier.md

Comenzi CARTEA PRIN POŞTĂ
CODEX 2000, Str. Toamnei nr. 24, sectorul 2, 020712 Bucureşti, România
Tel./fax: (021) 210 80 51
E-mail: romania@cartier.md
www.cartier.md
Taxele poştale sunt suportate de editură. Plata se face ramburs, la primirea coletului.

Colecția *Cartier Popular* este coordonată de Gheorghe Erizanu
Editor: Gheorghe Erizanu
Lectori: Mariana Pagu, Valentin Guțu
Coperta seriei: Vitalie Coroban
Coperta: Vitalie Coroban
Credit fotografic: Roman Râbaliov
Design/tehnoredactare: Mircea Cojocaru
Prepress: Editura Cartier

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Busuioc, Aureliu.
Lătrând la lună: Roman/Aureliu Busuioc.

– Ed. a 4-a. – Chişinău: Cartier, 2016.

– 70 p. –
(Colecția „Cartier ebook”, ISBN 978-9975-79-909-6).

E-book.
1 disc optic electronic (CD-ROM): sd., col.; în conteiner, 13 x 13.
Cerințe sistem: Windows 98/2000/XP, 64 Mb hard, E-Pub.
Titlu preluat de pe eticheta discului.
ISBN 978-9975-86-056-7.
821.135.1(478)-31
B 96

AURELIU BUSUIOC

LĂTRÂND LA LUNĂ

Aureliu BUSUIOC (1928, Cobâlca, azi Codreanca, județul Orhei – 2012, Chişinău), scriitor român. Îşi ia bacalaureatul la Colegiul „C. Diaconovici-Loga” din Timişoara. Urmează Şcoala Militară de Ofițeri Activi de Transmisiuni din Sibiu, pe care, în timpul examenelor de absolvire (1949), o părăseşte, pentru a se alătura familiei, obligată de autoritățile sovietice de ocupație să se „repatrieze”. Se află în lagărul sovietic de filtrare de la Sighet (1949-1950). Este depanator-radio la un atelier din Chişinău, student la Institutul Pedagogic din Chişinău, apoi redactor la Editura de Stat. În 1955 debutează editorial cu placheta de poezii umoristice *Prafuri amare* şi cu cartea

pentru copii *La pădure*. Lucrează în presa timpului. Îi apar volumele de versuri *Piatra de încercare*, *Firicel de floare rară*, *Dor*, *Poezii*. În 1966 publică romanul *Singur în faţa dragostei*. În 1969, la Teatrul *Luceafărul* din Chişinău îi este montată piesa *Radu Ştefan, întâiul şi ultimul*, interzisă de autorităţi după câteva reprezentaţii. În 1973 îi apare romanul *Unchiul din Paris*, tradus peste un an în rusă, germană (trei ediţii), slovacă, bulgară ş.a. În 1986 îi apare romanul *Local – ploi de scurtă durată*. Laureat al Premiului Naţional (1996). În ultimii 15 ani, publică romanele *Lătrând la lună* (1997), *Pactizând cu diavolul* (1999), *Spune-mi Gioni!* (2003), *Hronicul Găinarilor* (2006), *Şi a fost noapte...* (2012).

„Realitatea de după 1989, lumea schimbată, problemele ei fac obiectul meditaţiilor şoricarului. Ironia este tot la ea acasă, dar nu mai e atât de muşcătoare. Se pare că romanul Lătrând la lună *marchează momentul reintrării scriitorului în ritmul naraţiunii romaneşti, care, asemenea unui mecanism, are nevoie de un nou rodaj pentru a fi performant.”*

Maria Şleahtiţchi

Pentru nepoțica Sanda,
prietena lui Enrique,
am scris cu dragoste această carte

Nota editorului

Cu deosebită plăcere, dar şi cu serioase îndoieli, pun la dispoziția publicului cititor volumaşul de față.

Cu deosebită plăcere, pentru că pe mine personal lectura acestor pagini m-a amuzat, ca să nu zic că m-a cucerit.

Cu serioase îndoieli, pentru că...

Pentru că... De ce?...

Îmi vine greu să dau un răspuns scurt şi cuprinzător, fără a face un mic istoric al împrejurărilor în care am devenit proprietarul manuscrisului pe care acum îl țineți în mână tras la tipar.

Mi-a fost înmânat ca o curiozitate de către un mare filolog de-al nostru, astăzi plecat într-o țară străină, capabilă să-i ofere condițiile de muncă pe care noi nu suntem în stare (sau nu vrem!) să i le creăm.

„E un jurnal intim al şoricarului meu”, mi-a spus.

„Al cui?!!”

„Al câinelui meu de vânătoare. Şoricar. Unii îi mai zic «taxa». Vine de la germanul «Dachshund», unde acest «D» dur sună ca un «T»”.

„Bine, dar eu...”

„Te înțeleg. Şi, cu toate acestea, e vorba anume de însemnările lui. Ale şoricarului.”

Ca să nu înşir aici un dialog lung, demn de o piesă din teatrul absurdului, savantul, în urma unui concurs de împrejurări, descrise în carte, de altfel, a intrat în posesia jurnalului şi a hotărât să-l traducă. Ca urmare a unor alte împrejurări, nu a mai putut realiza cea de a doua etapă, adică publicarea.

— Înțelegi, nu am afirmat niciodată în viața mea lucruri pe care nu le-aş fi putut demonstra cu probe. În cazul de față – nu le am. Am convenit să citesc manuscrisul şi, în caz că m-ar aranja, să-l public. Păstrând însă anonimatul celui care mi l-a remis. Respect cu sfințenie dorința prietenului (a fost un grozav bon vivant, care, spre deosebire de mulți dintre noi, a mai făcut şi ceva treabă prin ştiință! E un mare păcat că l-am pierdut!) şi îl notez ca traducător cu pseudonimul – porecla pe care i-a dat-o şoricarul Enrique – „Grăsanul”.

Cât priveşte compartimentul de care ar fi trebuit să țină cartea – ficțiune sau realism socialist –, las rezolvarea dilemei la latitudinea marelui public cititor...

Împărțirea lucrării în capitole aparține traducătorului, micile (şi, probabil, nu prea grozavele!) adnotări sub fiece capitol sunt „opera” editorului.

CAPITOLUL ÎNTÂI,

în care autorul schiţează anumite direcţii pe care nu le urmează,
pune unele probleme pe care nu le rezolvă
şi polemizează cu propria-i persoană

Îşi miorlăia mai zilele trecute Grăsanul, stăpânul meu (aşa crede el!), entuziasmul în faţa unui prieten:

— Ah, domnule, nici nu-ţi imaginezi ce fericire, ce mai satisfacţie morală să ştii că ai lângă tine timp de şaisprezece-optsprezece ani un copil de doi-trei anişori! Pentru că ăsta-i nivelul maxim de intelect la care poate ajunge un câine de rasă, în speţă şoricarul de la picioarele mele. Îţi închipui? Vreme de douăzeci de ani, unul şi acelaşi bebeluş, care nu creşte, nu-ţi cere bani de femei, nu te îmbată cu apă rece, cu toate bătăile de cap la schimbarea pamperşilor, da! dar inocent şi pur, sincer până la prostie şi devotat până la jertfă! Ah, amice, uite-l cum ne ascultă, înţelege că vorbim despre dânsul, deşi nu pricepe nicio pleaşă, dar nu în asta oare constă şi farmecul? E tipul de interlocutor ideal: nu te contrazice niciodată, nu-ţi vine cu ideile lui idioate, un adevărat balsam pentru suflet şi, de ce n-am recunoaşte-o, pentru orgoliu…

Şi toată bramboureala asta de faţă cu mine!

Ce-i drept, pe Grăsanul, când îşi dă în petic, nu-l opreşti cu una, cu două, jumătate din vorbele pe care le spune sunt aiureli şi nu-l învaţă minte nici cele mai stupide situaţii în care-l bagă patima asta a lui de a se asculta cuvântând. Deunăzi la piaţă, când l-a izbit absolut întâmplător un african spilcuit cu imediatul „I'm sorry!", n-a găsit nimic mai bun decât să apeleze la mulţime: „Priviţi, oameni buni, s-a

umplut țara de țigani!", la care i s-a replicat în cea mai perfectă românească: „Sir, țigan păreți dumneavoastră, eu sunt ceva mai bronzat!"

Şi după toate astea să-şi permită asemenea tiradă în prezența mea!

Am simțit o nevoie acută să mă piş pe papucii lui, dar m-a oprit gândul că aş putea s-o supăr pe Doamna Tincuța, e o ființă prea nobilă ca să-i spurc casa.

M-am mulțumit să mă retrag în camera Sandei, acum umblă la şcoală şi dă mai rar pe la noi, dar buna dispoziție se dusese naibii şi n-am putut adormi lungă vreme.

Auzi tu! Intelectul unui copil de doi-trei ani!

Dar unde-ai văzut tu, academicianule, pui de om la trei ani să se bage ca un nebun în vizuina unui vulpoi trecut prin toată şcoala vieții, cu dinții ca nişte brice (mai uită-te o dată la patul armei, dacă ai uitat!), şi să ți-l ofere ca pe tavă? (Nu l-ai luat nici din cinci focuri, dar asta-i problema ta!) Unde ai văzut tu bebeluş de trei ani să-ți audă pisica de pe acoperiş prin şapte etaje, câte avem deasupra? Sau să-ți simtă friptura arsă de la etajul întâi?... Bine, zici tu, toate astea țin de perfecțiunea naturală a simțurilor şi de instinct, bine, fie! Dar unde-ai văzut tu, să mi-l arăți! copil de trei ani care să te tragă de pantaloni când apuci pârjoala cu mâna sau îți scobeşti dinții cu furculița? Şi n-are nicio importanță că o faci pe niznaiul şi strigi: „Nu se mai satură potaia asta!" – principalul e că încerc să fac om din tine.

Ori ştii tu copil de trei ani care să scrie?

(De fapt, asta-i taina mea, s-o lăsăm...)

Dar până şi tu recunoşti, am citit într-o autobiografie de-a ta mai veche, că ai deprins scrisul abia la doisprezece ani,

şi dacă nu veneau bolşevicii, ai fi rămas la coarnele plugului... Nu ştiu cine-s bolşevicii ăştia, dar mai bine nu veneau: n-ai fi stat acum la taclale cu prietenul ăsta al tău, ca să-ți bați joc de un alt prieten.

Sunt indignat, Grăsanule.

Ah, să-mi fi dat natura la toate talentele cu care m-a înzestrat şi nişte coarde vocale, să-ți trântesc în față gândurile pe care le aştern aici!

Dar mare-i Cel de Sus: poate-o să vină o zi...

Văd însă că mă tot iau cu tânguielile şi îndreptățirile, iar ăsta-i semn sigur de nesiguranță. Grăsanul, de-o vorbă, când mă plimbă timp de două ore spre seară, adică mă ține în lesă sub masa de pe terasa unde suge la bere cu alți grăsani de teapa lui şi apoi se întoarce acasă duhnind a alcool, priveşte drept în ochii dojenitori ai consoartei şi declară cu deosebită neruşinare:

— Ştii, Tincuțo, mi-a scăpat din zgardă măgarul... L-am căutat prin tot cartierul (aici se apleacă să mă ia de ureche şi sughiță). Dragul de el, credeam că nu-l mai găsesc...

Şi mă priveşte de parcă vrea să mă ia de martor. Nu prea o face pe Doamna să-l creadă, dar mie îmi vine să-mi înfig colții în bucile lui grase.

Ori poate asta-i calea cea dreaptă şi nu îndoielile şi principiile mele?

La naiba, am în cap o salată din toate cele, dacă aş fi rămas cu mama încă o lună cel puțin, cred că m-aş fi simțit mult mai comod chiar şi în preajma acestui fățarnic!

Şi ce femeie fină e Doamna! Zâmbeşte:

— Tu fă cum vrei, dar ai grijă de băiat, nu-l mai îndopa cu mititei. O să facă o ciroză cu atâta piper.

Ei, nu, aici ea nu are dreptate: îmi plac la nebunie mâncărurile naționale, cât despre cirozã, sã-i sperie pe alții...

Doamna se retrage zâmbind în camera ei, Grăsanul rămâne zâmbind prosteşte:

— Face impresia cã femeia asta nu ne prea crede, Enrique.

Aşa-i, Grăsanule, eşti savant, dar nici sã minți nu ştii.

Dar ce ştii tu?

Nu degeaba ți-am zis „Grăsanul”. Cu aspectul unei pere bergamote (îmi plac grozav în postul Crăciunului!), cu ochii tăi de purcel în spatele sticlelor fumurii ale ochelarilor şi cu umerii tăi de două ori mai înguşti decât fundul, nu te pricepi decât sã stai la masa de scris ori întins pe otomanã cu cărțile şi hârțoagele tale nenorocite, iar dacã e sã te apuci de ceva serios, mai bine te-ai lăsa păgubaş.

Îmi amintesc ziua când te-a rugat Tincuța (uneori îmi permit familiarul ăsta, mi-i atât de scumpă!) sã-i bați în perete goblenul cel nou. Mă mai tăvălesc de râs şi acum când revăd în memorie bilanțul: două degete calice, patruzeci de cuie compromise definitiv şi tot atâtea găuri în peretele gata sã cedeze...

Câte căldări cu tencualã ai dus la gunoi?

Câte ore te-ai târguit apoi cu zugravul, căruia, oricum, i-ai plătit de două ori mai mult?

Şi cât de jalnic şi caraghios arătai când ai încercat sã dai vina pe mine, cum cã eu aş fi tras de colțurile țolului în momentele decisive!

Halal!

Dar cum ai fi vrut să-ți atrag atenția că partea din dreapta era cu cel puțin jumătate de metru mai sus decât cea din stânga?

Totuşi aş fi cât se poate de părtinitor dacă aş insista numai asupra păcatelor lui.

Are şi calități.

Câteva.

În primul rând, e vânător.

Da, da, Grăsanul! Şi nu unul de ocazie, e un vânător pasionat, deşi nu-i pot scrie la activ decât vreo două prepelițe, şi acelea moarte de spaimă, o oaie plătită pe loc cu bani grei şi două la ceafă şi o vulpe. Dar cu vulpea e o istorie întreagă, la care o să mă mai întorc.

Cu toate că nu e un țintaş grozav (închide amândoi ochii când trage!), nu-i port pică nici atâtica pentru cele două alice încasate în fund: era o vânătoare de prepelițe, specialitate pentru care nu suntem pregătiți nici el, nici eu, aşa că şansa a fost de partea prepeliței, care îşi mai vede, probabil, şi azi de ale ei; dar a fost şi de a mea: încărcătura era de ploiță, nişte alice minuscule. În schimb la vulpi, unde suntem mari amândoi, am decis să fiu mai puțin atent la groaznicele fiare decât la direcția în care îşi va ține arma. E alta încărcătura...

În al doilea rând, mă iubeşte.

Stângaci, nepriceput, dar sincer. Altfel de ce m-ar fi luat de confident în cele mai intime probleme? Ați fi oare în stare să vă spovediți cuiva dacă nu l-ați iubi? Ați fi în stare să discutați cu cineva probleme de ordin sentimental dacă respectivul v-ar fi indiferent? Cui i-ați dezvălui tainice adevăruri despre, să zicem, potență? Primului întâlnit?

Cum zice Grăsanul: aia e!

Şi, în al treilea rând, are... n-o să mă credeți, dar are simțul umorului! Aici e teritoriul nostru comun! Am să mă întorc la chestiunea asta mai târziu, şi o să mă întorc nu de alta, dar am învățat pe propria piele că în viață sunt momente când lipsa acestei facultăți îți poate strica mult.

Nu ştiu sigur dacă ar trebui să încep cu „în al patrulea rând", o să notez totuşi că lumea îl consideră savant de renume mondial, că are o groază de volume cu numele lui pe coperte şi că, atunci când vrea, poate face cârpă de podele din orice oponent.

Acum, după ce am scris tot ce-am scris, cu tot neamul de epitete, etichete, verdicte şi indulgențe, aş putea fi considerat un încrezut, un cinic sau cel puțin un zeflemist. Dar nu e chiar aşa. Nu sunt, desigur, nici eu uşă de biserică, port tot respectul şi stima pentru familia care m-a adoptat şi m-a scos în lume, ține la mine şi familia, dar asta nu înseamnă să accepți orbeşte totul: în cazul acesta, n-am mai fi amici, ci complici!

Că eu îi înțeleg perfect, e una; că nu sunt înțeles la rândul meu, e cu totul altă mâncare de peşte... e drama mea, dar şi a lor: cum să depăşesc posibilitățile coardelor mele vocale? Cum să-mi recepționeze ei semnalele pe care le emit în elevata mea şoricărească?...

Ce să-i faci, vom continua în acelaşi spirit...

Dacă ar fi să-mi citească cineva notele de față, ar rămâne uimit de faptul că mă adresez cititorului. Oricum, e vorba de nişte însemnări intime, cu adresă precisă şi cu unele lucruri destul de lunecoase spuse fără prea multe menajamente. Probabil că în acest caz îmi datorez mie însumi nişte

explicații pe care mă şi grăbesc să le fac. Primo: scriu doar pentru mine şi numai pentru mine. Memoria, chiar cea figurativă, cu care sunt înzestrat are şi ea nişte limite. Secundo: nu completez un caiețel cu rețete culinare şi sfaturi practice pentru gospodărie. Dacă zicea încă mama că ne tragem dintr-o familie aleasă, cu langajul corespunzător, de ce aş neglija acest important aspect, lipsa de exercițiu m-ar putea împinge spre o simplificare, spre o reducere a lexicului. Şi-apoi, dacă am atâtea modele literare, de ce n-aş apela anume la acesta, al dialogului cu un interlocutor imaginar, mai cu seamă că în viața mea cotidiană, cea canină, fireşte, sunt lipsit de o societate corespunzătoare. Nu mai zic de perfecționare, dar cum m-aş putea păstra în ceea ce am discutând cu, să zicem, dobermănița vecinei, provenită dintr-o generație cu trecutul prin toate penitenciarele posibile?

Aşa că, deşi e vorba de ceva foarte personal, voi continua cum am şi început. (Posibil că la bătrânețe, recitind unele pagini, mă va umfla râsul sau voi roşi, dar nu e şi acesta un mijloc de autoapreciere?)

Aşadar, să revenim la semnalele emise şi nerecepționate.

Eram la câteva zile după ce împlinisem un an.

Mă consideram stăpânul casei şi mă simțeam dator nu numai s-o întorc cu fundul în sus, ci s-o şi apăr de cele rele. Mi se treceau cu vederea multe, multe mi se iertau, educația care mi se dădea nu făcea parte din sistemul spartan, era mai degrabă o problemă lăsată pe seama mea.

Şi iată, într-o bună zi, aud eu un individ urcând scările. Le urca spre noi. Simțeam că e unul dintre acei cărora nu trebuie să le deschizi.

I s-a deschis.

A intrat, ba nu: s-a năpustit în hol o huidumă de vreo doi metri, nebărbierit, nu prea spălat, în nişte haine mototolite şi adiind un duh insuportabil de băutură ieftină.

— Ţuţule! a urlat din prag namila şi l-a cuprins în labe pe Grăsanul.

Aici e cazul unei paranteze. Era prima dată când auzeam pe cineva numindu-mi astfel stăpânul. Până atunci îşi permitea să-i zică aşa numai Doamna Mare, mama savantului, o femeie distantă şi extravagantă (altfel cum şi-ar fi strigat cu numele ăsta copilul?), care ne vizita o dată pe săptămână şi exact pentru o oră, timp cât să-i spună Doamnei Mici să aibă mai multă grijă de Ţuţu, cât să întrebe unde-i sunt nepoţii fără să aştepte răspunsul, cât să-i promită Sandei pentru data viitoare o ciocolată pe care n-a mai adus-o niciodată şi cât să ceară imediata mea expulzare la bucătărie sau pe balcon, pentru că prezenţa mea îi îngrelează respiraţia, iar puricii sunt nişte bestii care răspândesc ciuma bubonică şi Doamne fereşte!

O fiinţă inofensivă în fond, nu-i port ranchiună.

Dar asta aşa, ca o paranteză.

Mi s-a făcut negru în faţa ochilor când l-am văzut pe Grăsanul dispărând în strânsoarea uriaşului şi fără să-mi iau seama, orb de furie, mi-am înfipt colţii în piciorul nepoftitului. Din păcate însă, avea pantalonul atât de murdar, atât de îmbibat cu praf şi urină, încât devenise o scoarţă pe care caninii mei tineri n-au putut-o răzbi. Nereuşita mea l-a speriat totuşi:

— la cotarla, Ţuţule! a strigat el cât îl ţineau bojocii şi am văzut cum i se duce sângele din obraji. Înţelegeam după

cantitatea de adrenalină emanată că e un laş şi un fricos: aş fi scos-o eu la capăt, dar s-a repezit Doamna şi m-a luat în braţe:

— Nu vă temeţi... E un cățel. Linişteşte-te, micule!

Am auzit sunând ca dintr-un butoi vocea Grăsanului de la subsuoara namilei:

— Nu am... ăăă... Cu cine am onoarea?...

— Cu cine ai onoarea? Cu mine ai onoarea, mă! Ai ajuns sus de tot şi nu-i mai ştii pe cei de jos?...

— Ştiți, domnule..., prinse a se bâlbâi filologul, vârsta... Memoria îmi joacă uneori feste...

— Care vârstă, căcăciosule, care feste! Ai uitat cu cine ai fost coleg într-a treia? Să nu-l recunoşti tu pe Lunganul?...

— Sfinte Sisoe! urlă Grăsanul. Mitică... adică Vasilică! Chiar tu eşti?...

— Păi cine altul! se bucură huiduma.

— Dar nu ne-am mai văzut de..., Grăsanul se opri să numere în gând pe degete anii, era slăbuț la aritmetică. Stai, de patruzeci şi... ceva... Plesni din palme:

— Ce mai faci?

Uriaşul se posomorî:

— Hm... Ce fac? Fac ce pot... De patruzeci şi opt...

— Da, de patruzeci şi opt de ani. Dintr-a treia. Când ai rămas repe... Hm, când m-am mutat eu la altă şcoală.

— Zi repetent, ce mai! A fost o lecție bună. Nu mă inviți?...

Grăsanul începu să râdă prosteşte:

— Ia te uită, m-am zăpăcit... Sigur, pofteşte, intră!

Doamna mă lăsă jos şi plecă la bucătărie. Dar încercarea mea de a pătrunde în camera savantului eşuă: uşa se deschidea în afară.

M-am ridicat cu labele pe geam, îi auzeam bine.

— Ia zi despre tine, Miti... Vasilică! Cum o duci, cu ce te ocupi. Doamne, patruzeci şi opt...

Vasilică suflă adânc. Probabil, umpluse camera de putoare:

— Pe scurt. Sunt agronom la..., numi un sat al cărui nume îmi scapă. O duceam bine, îmi tot aminteam de tine şi mă bucuram când te vedeam ba la tele, ba prin ziare. Dar nu te-am călcat ca să nu crezi că vreau să profit de situaţia ta... Acuma însă...

Se opri şi scăpă o lacrimă, care mă puse imediat pe gânduri.

— O nevoie ceva, Miti... Vasilică?...

Matahala îşi lăsă capul în palme:

— Mi-i ruşine, Ţuţule... Ruşine... Am rămas pe drumuri.

— Şomer?

— Mai rău: mi-a ars şi casa... Am rămas pe drumuri în perioada asta de tranziţie... Cu nevasta şi trei copilaşi... Că m-am însurat târziu...

Mînţea. Mînţea de îngheţau apele! Nu mirosea nici a fum, nici a femeie şi nici a copil de la dânsul. Abia mai târziu avea să-mi explice Sena, dobermăniţa, că izul acela necunoscut şi imposibil pe care-l răspândea este miros de puşcărie, miros care nu trece cu anii...

M-am izbit în uşă să mi se deschidă, dar Grăsanul m-a ameninţat cu degetul:

— E gelos!

O, cât avea să-l coste „gelos”-ul ăsta!

Mă pornii amărât spre bucătărie, dar reuşii să mai prind ceva din vorbele individului:

— Am luat la rând toți prietenii... Dacă vrei să-mi mai fii şi tu...

Ajută-l, Grăsane, mă gândii. Ajută-l, că eşti milos şi prost...

Doamna nu m-a mai lăsat să-l conduc cum ştiu eu.

Dar când ne-a mai călcat iar vineri seară, apoi duminică dimineață, şi când am văzut de fiecare dată mâna Grăsanului băgându-se în sertarul cu banii, am înțeles imediat şi eu că am toate perspectivele să ajung un milog pe lângă nişte muritori de foame.

Şi n-am mai răbdat.

Ocazia mi s-a oferit singurică...

...— Ştii, bă, Țuțule, cu cine seamănă dihania asta a ta? zise cu ocazia uneia din nenumăratele vizite pe care ni le făcea. Cu fructul dragostei dintre un crocodil şi o macaroană!

Şi prinse să râdă cu atâta poftă, atât de fericit, de parcă făcuse cel mai bun banc al anului.

De unde până atunci mă străduiam să păstrez distanța, mai ales când mi-am dat seama că toate semnalele mele trec aiurea pe lângă Grăsanul, de data asta mă dădui uşurel spre individ, şi în timp ce el îşi repeta a zecea oară fantasticul spirit, îl încolții fulgerător de mână, nu prea reuşit, dar suficient ca să-i prind arătătorul şi inelarul între măsele şi să-i simt gradul foarte ridicat de alcoolemie din sânge.

De obicei, nu desfac maxilarele cu una, cu două, de data aceasta însă, m-am repezit din două salturi la uşă şi abia de acolo i-am auzit răgetul:

— Dreapta!... Dreapta mea! Instrumentul...

Grăsanul urmărise scena înmărmurit. Stătea cu gura căscată fără să înţeleagă ceva şi tot întreba:

— Care instrument? Ce instrument?...

Doamna veni valvârtej din bucătărie şi tot vârtej porni după iod şi pansament. Oaspele îşi storcea sângele pe covor văicărindu-se, în timp ce Grăsanul răscolea prin sertare, ca în cele din urmă să ridice şi să fluture triumfător în aer nişte hârtii prinse cu o clamă:

— Miti... Vasilică! N-ai grijă! Iată! Iată-le! E vaccinat... Şi antirabic... Şi de ciumă, şi de alte boli... Iată şi pedigriul, e pursânge... Vasilică, îl omor! Nu mi-a făcut-o niciodată! Îl spânzur cu mâna mea, mititelul, dragul de el... Ce vrei de la un animal fără raţiune?...

Animalul fără raţiune, adică subsemnatul, stătea calm în prag cu sentimentul datoriei împlinite, era semnalul suprem pe care îl putea da proştilor, dar proştii nici nu-l luau în seamă.

Doamna pansa neîndemânatic degetele vătămate, şoptind:

— Nu-i nimic grav, două zgârieturi... E un ţânc... Iertaţi-l, o să treacă...

Pe câteva clipe am rămas singur cu victima: stăpânii ieşiseră la bucătărie, pentru a se sfătui cum să-l îmbuneze pe uriaş. Ne-am confruntat privirile lung. Le-a coborât el primul. Dar n-a îndrăznit să facă niciun pas spre mine.

În schimb a făcut doi spre biroul Grăsanului, şi s-a întors la jilțul în care stătea imediat ce am început să mârâi.

Stăpânii au revenit cu o vază uriaşă de cristal, cred că a schimbat-o în aceeaşi zi pe vreo două sticle de rachiu, şi tot nu mai conteneau cu scuzele...

Nu am chef să-mi mai amintesc scandalul pe care mi l-a organizat Grăsanul după plecarea huidumei, dacă n-ar fi sărit Doamna, probabil, aş fi fost şi lovit (fapt care ar fi dus la o ruptură definitivă cu filologul filantrop! Da, da, or fi potăi în stare să se târască de dragul unui ciolan, să lingă şi bățul care-i loveşte, noi, şoricarii, însă nu admitem violența sub nicio formă şi nu o iertăm!)

Peste trei zile, când stăteam cu Doamna la bucătărie şi-i ascultam flecăreala – îi place grozav să-mi comunice tot ce o frământă! –, intră ca un uragan savantul:

— Tincuța, tu ai luat caseta cu zorzoanele mele?

Doamna făcu ochii mari:

— Ferească sfântul! Ai băgat-o tu undeva şi ai uitat...

Grăsanul explodă:

— Mă crezi smintit? Era pe masă! Am scos-o special ca să-i arăt lui Vasile medalia de la Societatea Regală şi tabachera de aur... şi celelalte tinichele... Când l-a încolțit degeneratul ăsta!...

Adică eu.

Mersi, Grăsanule. Nu-ți face griji: cred că le-a văzut. Mai mult, cred că le-a aflat şi prețul...

Doamna mă privi lung, avea o privire plină de afecțiune, dar şi tristă.

— Ştii, Ticule (nu recunoştea numele dat în familie soțului!), mi se pare mie că omulețul acesta (adică eu) ştie şi înțelege mai multe decât ne poate spune...

Draga de ea! Singura care încerca să pătrundă în lumea mea, care ştia că am o lume a mea şi nu mi-o putea înțelege, şi suferea...

Spre deosebire de Grăsanul, care mă prefera în calitate de pernuță moale, ca să-şi frece degetele lui grase, tot rumegându-şi ideile trăsnite, pentru care, nu se ştie de ce, i se dădeau premii şi tinichele, şi care mă amenința de cel puțin trei ori pe zi:

— Lasă, lasă, Enrique, vine ea toamna, o să facem nişte vânători de pomină! Răbdare, prietene, răbdare!...

Doamne, Tu, al şoricarilor! Oare numai asta să fie menirea noastră pe pământ? Ei, hai, nu a noastră, cel puțin a mea? Să-i fii unui burduf ca ăsta doar slugă-prieten (cum pretinde el!), să-i înțelegi nu numai vorbele, ci şi gândurile, şi toanele, iar tu să nu-i poți spune nimic? Doar „hai afară”, „bine ai venit” şi „vezi că urcă cineva scara”?

De ce crezi tu, savantule, că, dacă m-aş pune binişor pe treabă şi consultat de tine (pentru început!), n-aş realiza şi eu câte ceva în filologia comparată? Îți imaginezi: „Enrique. Dicționar şoricăresco-omenesc, cu un studiu introductiv de... De tine, fireşte!”

Doamne al şoricarilor! De ce nu aduci tu pe lume un doctor Barnard şi pentru noi, ăştia mai patrupezi, să-mi pună şi mie coardele vocale, fie chiar şi de la o brută ca Vasilică, oare le-aş folosi eu pentru înjurături şi înşelătorie?...

Țin la Grăsanul, țin la acest recipient de seu şi intelect, nu mai zic de Doamna Tincuța, nu mai pomenesc de cea mititică şi restul tribului, de ce nu le-aş putea fi prieten şi cu vorba, de ce numai cu datul din coadă?

Să te mai miri că uneori urlăm la lună?...

Nota traducătorului

M-am pus pe tradus imediat ce am înțeles că-i pot descifra corect notele.

Cu multă ruşine recunosc un lucru: la început am făcut treaba aceasta cu intenția de a oferi omenirii o descoperire cel puțin importantă fără să mă gândesc la aspectul moral al problemei. Oricum, e vorba de nişte însemnări făcute, după cum scrie şi autorul, pentru uz propriu. Nu i-am cerut asentimentul şi, mai grav, nici nu m-am gândit la aşa ceva!

Acum, după cele petrecute, când valoarea ştiințifică a descoperirii este nulă, când posibilitatea de a te acoperi de glorie pe seama unui gest imoral dispare şi ea, cred că e de datoria mea să duc lucrul la capăt: merită a fi cunoscută istoria vieții oricărei ființe, cu atât mai mult când e vorba de cineva ştiut atâta vreme ca „necuvântător".

Deşi figurând foarte des în aceste însemnări, aş avea dreptul să mai protestez sau chiar să mai „redactez" – nu voi face lucrul acesta, cel puțin la punctul al doilea, poate voi încerca doar să explic unele lucruri incorect înțelese de autor.

În rest, vorba lui Tacit: „Sine ira et studio".

Aşadar:

nu pot spune că m-a supărat, dar m-a şocat să aflu abia acum, după aproape şapte ani de coexistență şi la câteva

zile după posibilitatea de a comunica în scris, că sunt numit „Grăsanul”.

Deşi, dacă e pe dreptate... Avea toate motivele: de câte ori nu i-am zis ba „javră”, ba „potaie”, ba „cotarlă”?... Şi-apoi de câte ori n-a încercat, bietul de el, să-mi atragă atenţia asupra unui fapt concret, să zicem chiar situaţia cu fostul coleg de şcoală primară, devenit delincvent şi pensionar de penitenciare! Des, des de tot mă mulţumeam să-i dau ba o bombonică, ba să-l expediez la bucătărie în loc să-mi plec urechea şi să încerc a-l înţelege.

În rest, ce pot spune? Că am pierdut câţiva ani buni de pomana nu ştiu cui? Doar pentru că m-am lăsat în voia rutinei şi a clişeelor: „din lumea celor care nu cuvântă! Şi a celor lipsiţi de raţiune!”

Ce spanac!

Şi încă: citeşte-te în alţii dacă vrei să-ţi cunoşti justa valoare...

Dar cred că încep s-o fac pe moralistul.

Apropo de tabachera de aur şi Doxa moştenită de la tata, precum şi de distincţiile căpătate pe alte meleaguri: nu s-au mai găsit. Îmi pare rău de pierdere: să-l fi înţeles la timp pe Enrique... Dar, imaginaţi-vă o clipă: mă adresez poliţiei. Şi ei: „De unde ştiţi că autorul e cutare?” „Mi-a spus-o Enrique.” „Cine?” „Câinele meu!”

Caz de balamuc...

CAPITOLUL DOI,

în care autorul sapă la rădăcini,
îşi stropeşte generos arborele genealogic
(dar nu în sensul canin al expresiei!)
şi vine cu unele amintiri din copilărie

În casa Grăsanului am nimerit când aveam abia două luni.

Dar până atunci...

Îmi făceam nevoile elementare peste tot. Eram absolut sigur că e un drept al meu natural şi uzam de el sută la sută. Acolo unde văzusem lumina zilei, pardon, întunericul, pentru că m-am născut şi eu orb ca orice şoricar, nu avusese nimeni grijă să mă convingă de contrariu. Stăpânii, nişte nouveauxriches (negustori ad-hoc, vinde-cumpără tot: căței, cartofi, covoare, ceapă, diamante şi crocodili!), n-aveau timp şi nici nas să aprecieze calitatea aerului din odăi sau luciul parchetului de mahon (fabricat la Căcăienii din Vale!); cât despre biata maică-mea, mai avea şapte ca mine pe capul ei, abia de-şi putea trage sufletul, şi, presupun, era chiar bucuroasă că barem unul din bandă se mai îndepărtează de cutia de carton din coridor – culcuşul natal –, ca să-şi lase însemnele ba pe podeaua bucătăriei, ba pe covoarele din salon (de fapt, magazie de toate cele!).

Dar noaptea, când frățiorii mei dormeau fericiți cu țâța mamei în gură, ea mă giugiulea şi mă cocolea de mai mare dragul, şi-mi tot povestea de-ale ei, cunoştințe ce mi-ar fi uşurat şi mie viața în viitor.

Dacă uneori, curios cum eram, o întrebam de vreun cuvințel neînțeles ori de alte lucruri nu prea clare, se mulțumea să zâmbească şi-mi zicea: „O, băiatul mamei, ai o

ținere de minte grozavă, ai o dischetă în cap şi nu memorie naturală, ştiu eu. O să-ți aminteşti de toate mai târziu şi ai să le înțelegi".

Alteori mă privea lung-lung şi ofta: „Vreau să ştii că-mi eşti cel mai drag, eşti mândria mea, dar să nu ți se suie la cap! Cu mintea ta ai să ajungi departe. Ori ai să-ți rupi capul..."

Ca să fiu sincer, nu văd să fi ajuns cine ştie ce departe... Cât despre ruptul capului...

Nu că m-aş mândri tare, dar, oricum: provin dintr-o familie bună, cu rădăcini adânci în aristocrația europeană.

Maică-mea s-a născut în Italia, în Calabria, aşa că nu e prea dată cu frigul, viciu moştenit şi de subsemnatul. Stăpânul ei, un tip alcoolizat, pe cartea de vizită „preşedinte" (dar nu se ştie: al unui club de poponari sau al Senatului!), a vândut-o într-un bar cu toate documentele în regulă şi gata gravidă unui şofer de TIR, care, după ce a introdus-o în țară ascunsă printre sute de baxuri cu „Camel" falsificat, a cedat-o actualului stăpân, o canalie care a fugit de la locul tranzacției fără să o plătească.

Acuma, sărmana, transformată într-o simplă maşină de reprodus şoricari, face alergie la tutun şi adesea cade într-o stare de profundă prostrație, suspinând periodic unele şi aceleaşi cuvinte: „O, Reggio! O, Calabria mia!..."

Taică-meu aparținea unui descendent al Casei de Savoia, proprietarul unei dărăpănături de castel în Tirolul austriac, şi a traversat într-un Ford rablagit toată cizma italică să dea de Reggio, unde a gâfâit jumătate de zi ca să-şi vină în fire şi să mă poată concepe „din dragoste la prima vedere" în acelaşi bar unde a fost vândută pe zece dolari maică-mea.

Bunicii din partea mamei erau – el, francez, stăpânu-su consilier municipal în Marsilia, ea – proprietatea unui escroc din Monaco, un tip care intra în favorurile bătrânelor bogate dăruindu-le mici şoricari. (Încearcă să rezişti în faţa frumuseţii unui mic reprezentant al rasei mele!)

Cei de după tată nu stăteau nici ei mai prejos: ambii pensionari ai unei crescătorii de şoricari din Spania, vânduţi unui poet portughez nerecunoscut şi neînţeles, care şi-a câştigat o vreme existenţa mizeră vânzându-mi unchii şi mătuşile...

Singurul moment mai ceţos din ascendenţa mea este legat de străbunicii mamei.

Mai precis – de străbunicul.

Aparţinea contelui Fogorosy, ungur stabilit după război în Bavaria, un bătrân gras, mare donjuan în tinereţe şi mare (pretins!) vânător la senectute. Se numea Piroş (străbunicul, fireşte! – ceea ce în maghiară înseamnă „roşu") şi era favoritul grofului printre cei vreo douăzeci şi cinci de şoricari care împânzeau reşedinţa nobilului pierde-vară.

Dragostea contelui pentru Piroş se manifesta mai cu seamă alimentar: alintatul era hrănit în permanenţă cu cele mai alese bucate, încât la trei ani trăgea nu mai puţin de douăzeci de kilograme, dublul standardului! Se mişca anevoie şi sub greutatea celor vreo zece medalii de campion, zorzoane pe care le purta mereu, căpătate contra mită, fireşte, pentru că cinstit ar fi putut urca pe podium doar la vreo expoziţie de porci...

O singură dată participase la o vânătoare de vulpi, şi anume acea unică escapadă i-ar fi putut fi fatală.

În fața unei vizuini unde se refugiase cumătra, contele a ordonat cavalcadei să oprească, toți şoricarii să fie ținuți în lesă şi, descălecând, a binevoit să încredințeze execuția sau evacuarea forțată a hoației iubitului său Piroş, cu toate protestele maestrului de vânătoare.

„Străbunicul", şi vom vedea mai departe de ce pun între ghilimele cuvântul, a pătruns câine-câineşte prin intrarea vizuinii, împins, bineînțeles, de mâna contelui, şi peste vreo doi-trei metri s-a întâmplat totuşi ceea ce era fatal să se petreacă: bietul obez a rămas înțepenit în tunel, nici tu înainte, nici tu înapoi... Se auzeau doar, slab, lătratul furios al vulpii şi scheunatul jalnic mai întâi, apoi disperat al nefericitului urmăritor.

Peste un timp nu s-a mai auzit nimic şi contele a început să dea semne de nelinişte. Dar când prin cealaltă ieşire, neobservată mai înainte, a țâşnit afară vulpea şi a luat-o la sănătoasa, spre furia oarbă a şoricarilor ținuți în lesă, groful a început să țipe cu glasul plin de lacrimi:

— Săpați!... Repede!... Piroş, dragul meu Piroş!... L-a ucis...

Lopețile fără de care nu se pleacă cu şoricarii la vânătoare au început să înlăture spornic pământul şi peste vreo cinci-şase minute s-a arătat coada ghinionistului. Exact la timp.

— I-a aruncat pământul în față cu labele dinapoi. Aşa fac spurcăciunile astea dacă-şi văd duşmanul că nu poate răzbate, zise maestrul în timp ce făcea respirație artificială favoritului.

Contele tot întreba, cu ochii plini de lacrimi:

— Scapă?... A murit?...

A scăpat.

Altcum nu apăream nici eu.

Deşi...

După vreo săptămână de odihnă şi alimentare intensă, Piscoş, vreau să zic Piroş (mama spunea că asta-i era porecla, „piscoş” înseamnă murdar!), era în stare să escaladeze singur perna de mătase de lângă balansoarul contelui, ba uneori chiar să deschidă şi ochii când stăpânul îi pronunța numele, scărpinându-i burta.

Şi a fost să fie ca anume în zilele acelea să descindă la castel unul din cei mai buni prieteni ai contelui, fost tovarăş de chefuri şi aventuri galante în trecuta tinerețe, baronul... iată, îmi scapă numele... În sfârşit...

Şi nu singur: însoțit de Jujico.

Jujico, o şoricăriță plină de nuri, jucăuşă, vicleană şi iubăreață, se afla chiar la mijlocul perioadei aceleia interesante când natura îi dictează impetuos: „Fă-ți datoria! Înmulțeşte-te!”

După obişnuitele vorbe goale, atât de dragi oamenilor importanți, baronul intră în subiect:

— Gyully, am auzit de Piroş al tău. Nouă medalii, nu-i o glumă!...

— Zece, îl corectă înțepat contele.

— Da, da, sigur, zece! Într-un cuvânt, aş dori ca el să fie tatăl copiilor lui Jujico!...

Contele rămase pe gânduri o vreme îndelungată.

— Veterinarul meu a văzut-o? Ştii, Pişta, azi moravurile sunt atât de scăzute...

Mai pe scurt, a doua zi, proaspăt şi atent cercetată de veterinar, în prezența celor doi magnați şi a doctorului, Jujico fu prezentată laureatului.

Piroş intră în încăpere târându-şi burta pe parchet, aruncă o scurtă privire spre pițipoanca ce i se repezi tremurând în întâmpinare şi, după ce-o îndepărtă brutal cu botul, se întinse să sforăie pe covor.

— Piroş! strigă contrariat groful. Jujy e mireasa ta! Prima, adăugă mândru, întorcându-se spre baron. E neprihănit!

Mireasa prinse să se tăvălească pe lângă leşul mirelui, scheuna pătimaş şi tot încerca să-i apuce cu dinții strălucind de albeață partea mai proeminentă a abdomenului, dar toate strădaniile ei nu avură alt efect decât că Piroş începu să sforăie şi mai tare şi de vreo două ori mai strică şi aerul.

— Cred că e stresat... După vânătoare..., îndrăzni în cele din urmă veterinarul.

— Ba nu, zâmbi şmechereşte contele. Se jenează. Să mergem, Pişta, se adresă el baronului. N-au ce căuta privirile noastre indiscrete în intimitatea a două inimi îndrăgostite!

— Iar tu, privi el peste capul veterinarului, tu rămâi aici. Vei fi concediat şi pedepsit dacă se va întâmpla ceva! Ne vei comunica săvârşirea evenimentului în bibliotecă. Nu uita să-l dezinfectezi!...

De cum se închise uşa în urma prietenilor, veterinarul se repezi la potaia grasă de pe covor şi-o izbi cu piciorul în foale:

— Impotentule! Onanistule! Şi i-am spus de o mie de ori băşinosului să nu te mai îndoape atâta!...

Piroş nu schiţă niciun gest, nici de apărare, nici de protest.

Jujy privi nedumerită când la unul, când la celălalt, apoi se lăsă sfârşită cu botişorul pe parchet şi începu să urle încet, jalnic şi prelung.

— Taci, târfo, nu dispera. Acuşi aranjăm noi lucrurile, rabdă un pic!

Şi părăsi încăperea pe o uşiţă lăturalnică.

Reveni curând. Şi nu singur: purta în braţe un şoricar negru (cum am zice azi, „de culoare”!), slab şi prăpădit, fost condamnat la moarte de către grof, „ca să nu-i polueze rasa”, dar salvat în mare taină de inimosul doctor.

— Arma noastră secretă! zise veterinarul şi aruncă jigodia pe covor.

Negrul nu pierdu multă vreme cu formalităţile, dintr-un salt se opri lângă frumoasa musafiră şi peste câteva clipe avu loc unul din cele mai măreţe, mai sfinte şi mai intime procese din câte a inventat natura întru propria eternitate şi din care noi, neamul şoricarilor, nu facem o taină.

Şi toate acestea sub portretul în ulei al amiralului Horthy şi sub privirile necurioase, indiferente ale celui ce avea să fie scris în arborele meu genealogic, fraudulos, sub numele de Piroş...

Ani mulţi lucrul acesta a fost un secret de familie şi mama m-a rugat să-l păstrez, iar dacă îl divulg acuma hârtiei, o fac pentru a şti oricând, chiar când va începe să mă trădeze memoria, că în sângele meu aristocratic, cu circuit închis, s-a vărsat cândva şi o picătură de sânge

sănătos, proletar. Deşi ar fi o mare greşeală ca din cauza asta să fiu considerat de stânga...

...Când a intrat Doamna Tincuța în antreu, mama a înțeles pe loc despre ce este vorba. A început să se agite şi mi-a şoptit cu glas schimbat:

— Fugi în salon, fiule! Ascunde-te sub masă, sub pat undeva! Nu aş vrea să te pierd anume pe tine!...

Am luat-o la fugă imediat, dar... Nu mai ştiu cum s-a întâmplat, pantofii şi picioarele străinei miroseau aşa de frumos, nu ca ale nespălatei noastre stăpâne, încât nu m-am putut împotrivi dorinței de a mă abate din drum ca să văd despre ce e vorba.

— Ia te uită la dânsul, a început să râdă doamna străină, şi avea un râs nemaipomenit, vine marfa singură la cumpărător! Hai, vino la mămica, frumosule viteaz!

Mă ridică în brațe, nu simții nici urmă de spaimă, unde s-o mai muşc!

— Ce bebeluş minunat! zise doamna. Pot să-l iau pe ăsta?

Negustorița, o vlăjgană mereu mahmură, strânse din umeri:

— Dai suta şi-l iei pe care vrei.

Era prima oară când simțeam atingerea unei mâini de om. Până atunci nu ştiam decât izbitura măturii, o senzație prea puțin plăcută, vă asigur.

Căldura palmelor ei parfumate mă învălui cu atâta putere, încât nu mai vedeam şi nu mai înțelegeam nimic. Doar din prag auzii ca prin vis vocea tremurând şi gâlgâind de lacrimi a bietei mele măicuțe:

— Adio, copilul meu!... Să fii demn de sângele pe care-l porți în vine...

La două luni, chiar împlinite, recunoaşteți că sunt multe lucruri pe care trebuie să le mai afli şi multe pe care trebuie să le mai înveți.

Mi-a fost greu dintru început să mă deprind cu apucăturile oamenilor. Poate dacă m-ar fi luat cât de cât în seamă şi negustorii ceia, mi-ar fi fost mai lesne, dar pentru dânşii n-am fost decât un boț de carne pe care erau nevoiți să-l tolereze o vreme în casa lor de dragul câştigului viitor.

În casa veche, nu ştiam decât mătura din mâna stăpânilor, iar din gura lor doar aritmetica.

Aici, în casa nouă, am deprins igiena, dragostea de oameni şi politețea.

O, avea Doamna ceva din mama, ceva cald şi amețitor, relaxant până la lepădarea de sine, era de ajuns zâmbetul ei ca să i te încredințezi total. Mai anevoie mi-a fost cu Grăsanul: cu ochelarii lui şi cu ochii ca două sfredele; cu mutra lui veşnic buhăită şi râsul gros şi nestăpânit, era îngrozitor, mă înspăimânta până la pierderea urinei. Avea ceva în vorbă din lătratul coiotului, strămoşul meu, ştiam sigur, îmi spunea acest lucru sectorul din creier răspunzător de atavism. Din fericire, toate astea s-au dovedit mai târziu a fi doar chestii de formă. Erau nişte oameni buni şi îngăduitori, nimerisem pe mâini bune şi cu toată ruşinea trebuie să recunosc că mă apropiam din ce în ce mai rar de cârpa cu mirosul mamei luată grijuliu de Doamnă din casa traficanților de carne vie sau de „material canin”, cum zicea Grăsanul. Totuşi, să nu idealizez: azi pot trece zâmbind ironic peste multe clenciuri de început, da,

atunci însă... Prima problemă care s-a iscat a fost cea a adaptării: să-i deprind eu pe dânşii cu necesităţile şi deprinderile mele sau să mă conformez voinţei lor. Sigur că în primul caz lucrurile ar fi stat mai simplu şi rezultatele urmărite de părţi s-ar fi atins mai rapid. La fel s-ar fi putut apela şi la o formulă de compromis, care ar fi lăsat şi varza întreagă, şi capra sătulă. Dar din familie mai făcea parte şi Grăsanul... Oricât de mare savant o fi fost el pe atunci, dar precis că în ale psihologiei canine era un simplu amator: miciurinist, încerca să-mi rupă codul genetic cu jalnice bucăţele de zahăr şi interminabile cuvântări moralizatoare. Cât priveşte zahărul, slavă Domnului, m-am învăţat foarte curând să-l scuip prin locuri discrete, altfel am fi avut azi un diabetic în plus. În privinţa monologurilor, iar slavă Domnului: mi-a dat urechi suficient de mari ca să pot evacua prin una tot ce intră prin cealaltă... Astfel că nu trebuie să vă mire hohotele mele de râs când cineva îl întreabă pe Grăsanul cine-i stăpânul câinelui, iar el răspunde sigur de sine „Eu!”. Dar „fericiţi cei cu credinţă”... Ajuns acum la această venerabilă vârstă, îmi pot stăpâni cu greu un zâmbet când îmi amintesc de unele fapte şi gesturi din acea fericită perioadă a adolescenţei şi tinereţii mele. Unele, din nefericire, cu urmări triste. Împlinisem patru luni. Ştiam din proprie experienţă deja că în casa unor oameni civilizaţi e mai bine să apelezi, în caz de urgenţă, la cârpa şi cutia de nisip din colţul băii, ştiam că bucata de carne pe care n-o mai poţi înghiţi din motive de suprasaturaţie e mai bine s-o ascunzi în fotoliul Grăsanului, oricum el umblă hojma cu pantalonii plini de cerneală şi resturi de mâncare, înţelegeam chiar să dau curs unor

invitații, cum ar fi: „vino aici, mititelule!”, la cam zece secunde, dacă mă chema Doamna, şi cam peste două minute, după ce mă implora Grăsanul...

Mai ştiam că este strict oprit să mă urc pe sofale şi pe fotolii, excepție făcând doar jilțul Grăsanului, lucru care nu mă împiedica deloc să dorm în fiecare noapte cu capul pe perna stăpânului, dar mai ales sub plapumă, la picioarele lui cu gust sărat de sudoare.

În linii mari, ştiam cam tot ce mi se permite şi ce mi se interzice, cu cele permise n-aveam probleme, de cele interzise nu prea țineam cont, oricum, eram un copil, iar copiilor li se iartă multe.

Eram fericit.

Dar iată, într-una din acele binecuvântate zile, fără să mi se spună ceva, fără să mi se ceară asentimentul, vine de mă ia Grăsanul în brațe şi mă trânteşte pe banchetă alături, în maşina lui, pe care se zice că numai într-un singur an a reuşit s-o transforme într-o rablă zgomotoasă, producătoare de fum negru şi puturos.

Din prag, Doamna a reuşit să-i strige doar: „Vezi de notează tot ce-ți spune Georgică!”, după care şi-a astupat urechile. Şi la timp: la orice demaraj, Grăsanul consuma un litru de benzină şi zece mii de decibeli...

E o aventură veselă şi mortală să te plimbi cu maşina condusă de savant. Poate găsi şi cel mai mărunt hop, poate pune frâna numai la deal şi învârte volanul de parcă ar fi roata norocului. Se ceartă ca un birjar cu toți participanții la trafic indiferent dacă îl aud sau nu, indiferent dacă sunt la volan sau pe trotuare. Şi de fiece dată când foloseşte rabla, îşi strecoară în buzunar o importantă sumă de bani, pe care

o împarte, zâmbind slugarnic şi laş, tuturor agenților de circulație. Cred că e singurul mijloc să-şi păstreze permisul...

Era prima oară că îl vedeam pe Georgică, un prieten al casei, în halat albastru şi într-o încăpere mirosind strident a necunoscut şi plină de tot felul de obiecte ciudate în vitrine de sticlă. Când venea la noi, mă lua de fiecare dată în brațe, dar nu ca alții, să mă mângâie: mă pipăia de la cap la coadă, mă cântărea în palme, apoi mă vărsa pe podea zâmbind: „Normal”!

Mă pipăi şi de data asta, dar foarte rece, cu mişcări iuți, după care mă aşeză pe o masă acoperită cu tinichea albă:

— Ține-l bine, don’ Ticu, e un vaccin complex, contra şase maladii mai răspândite. Restul se face la jumătate de an...

Luă dintr-o vitrină ceva lunguieț, cu un ac la capăt. Simții o arsură scurtă, apoi mă învălui un fel de căldură ciudată şi ceva ca o amețeală plăcută.

— Dă-i drumul, gata.

Grăsanul mă depuse uşurel pe podea. Îi tremurau mâinile:

— Atât? Nu provoacă nicio reacție adversă? Îi tremura şi glasul.

— Nu provoacă nici pe dracu’! Firma oferă garanție. Acum plăteşti la casă, vaccinul. Manopera, nu, fac eu cinste, nu-i aşa, javră mică?

Îmi revenisem din scurta euforie.

Dar simții în schimb ceva urcându-mi-se la cap, un val brutal şi nestăpânit. Mai târziu aveam să aflu că aşa se manifestă protestul nostru în fața unei nedreptăți. Mă

simțeam jignit. Umilit şi înşelat. Contactele mele cu prietenii Grăsanului erau altfel, mângâieri şi vorbe de admirație. Aici însă se petrecuse ceva care nu putea fi decât violență. Se trecuse peste voința mea, peste demnitatea mea!

Eram tânăr şi focos. Deşi ignorant. Dar nu-mi spusese nimeni că totul se face spre binele meu...

În timp ce Grăsanul, în apele lui, încerca să-i explice doctorului de ce o împunsătură de seringă nu poate fi considerată „manoperă", ci „operație", eu mă dădui încet lângă măcelar şi îmi înfipsei fulgerător colții în glezna lui.

Mulțumesc timpului că nu aveam atunci maxilarele de acum, ar fi fost o comedie pe cinste, aşa că nu reuşii decât să-l zgârii puțin. Dar era elementul-surpriză: veterinarul țipă scurt şi se clătină, astfel că vârful pantofului său nu mă atinse decât tangențial. Dar la al doilea atac mă nimeri în plin, drept între coaste, de-mi luă respirația:

— Ia-te la dânsul, e şi răzbunător! Pune-i lesa!... O să fiu nevoit să-mi fac tratament antirabic, măgarul!

Grăsanul, care nu vede nimic dacă ține cuvântări, deschise o gură de mai mare groaza, dar nu putu scoate niciun cuvânt.

Doctorul rânji:

— Scheaună, scheaună, cotarlă, dar să ştii altă dată că cel care îți face un bine nu trebuie muşcat!

Grăsanul însă îşi recăpătase darul vorbirii:

— Ce-ai făcut, criminalule? Ai lovit un copil?..., şi mă luă în brațe.

Recunosc acum că mă purtasem copilăreşte. Acum... Dar atunci nu eram decât un mucos. Scheunam ca un cotei, apoi îmi luai seama şi începui să latru, îngroşându-mi pe

cât posibil vocea. Dar unde s-a mai pomenit doctor de animale să înțeleagă vorba pacienților! Unde să priceapă el că mă purtasem la fel de necavalereşte ca şi dânsul?

— Hai, gata, râse el. Suntem chit. Am glumit amândoi...

Numai că Grăsanul era de altă părere.

Mă strânse şi mai tare la piept şi se repezi ca un apucat pe uşă:

— Am să-ți plătesc şi manopera, asasinule! Şi o să găsesc alt doctor, normal! după care ieşi valvârtej, bineînțeles, fără să plătească nimic.

Îmi pare rău şi azi că cei doi prieteni au împuțit găina din cauza mea. Pentru că nu s-au mai întâlnit niciodată.

Dar toată pățărania fusese pentru un puştan ca mine o bună învățătură.

Şi mai ales o dovadă extraordinară că nimerisem într-o casă unde eram iubit.

Dragoste de care uneori îmi permiteam să şi abuzez...

Nota traducătorului

Hotărâsem de la bun început să nu protestez, să nu redactez, să nu înfrumusețez adică, doar să traduc. Dar toate au o limită! Las la o parte, mai precis, pe conştiința lui, epitetele cu care mă tratează, dar cât priveşte condusul maşinii... El să-mi fie judecător?!...

Iau de martori zeci de prieteni care refuză să urce în maşina mea nu pentru că aş conduce prost, ci pentru că pilotez bărbăteşte, la marginea riscului. În alte împrejurări cred că aş fi făcut casă bună şi cu „Formula 1”.

Şi mai socotesc că e o ruşine pentru un adevărat bărbat să stea la volanul unei maşini linse, fără lovituri şi

zgârieturi, semne sigure că s-a aflat în situații din care a ieşit cu cinste!

Toate ca toate, dar pilotarea maşinii mele e un domeniu în care nu permit niciun fel de comentariu necalificat.

Mai ales din partea unei ființe create pentru a fi conduse, nu să conducă.

Poate sunt cam aspru, dar asta e situația.

Cât îl priveşte pe Georgică...

N-am fost prieteni niciodată. Nişte simpli cunoscuți, şi dacă aş fi bănuit că poate lovi o ființă mai slabă decât dânsul, nu l-aş fi primit în casă pentru nimic în lume.

De altfel s-a dovedit că nici vederile lui nu sunt ale cercului nostru: s-a dat cu agrarienii. Sper să-şi încununeze cariera la o fermă de porci, pentru că, văd eu, orice animal cumsecade este pe cale de dispariție cu asemenea doctori.

Şi cu asemenea guvern...

CAPITOLUL TREI,

în care autorul încearcă să dea vina pe o anume insulă şi pe crocodili pentru numele pe care îl poartă şi care i se pare nepotrivit

Am scăpat în paginile precedente, deşi în mod deliberat, să vorbesc despre botezul meu, care a avut loc într-un mod foarte ciudat şi a dus, în cele din urmă, la ceva disconfort în ce mă priveşte. (Toată lumea, când află cum îmi zice,

găseşte de cuviinţă în mod obligatoriu să exclame: „Ce nume caraghios!”)

Cred că nu e nevoie să subliniez că victimă a unui botez întâmplător am devenit nu doar eu personal, ci întreg neamul nostru şoricăresc. „Şoricar”, adică prinzător de şoareci, nu poate fi decât o poreclă dată nouă de cine ştie ce individ iresponsabil, mai degrabă un psihopat. Afirm cu toată răspunderea că aşa cum leul nu prinde muşte, nici un şoricar care se respectă nu prinde şoareci! Suntem vânători de vulpi, viezuri şi ratoni, vânători neînfricaţi, născuţi pentru atâta lucru şi neîntrecuţi în meserie!

Strămoşii noştri direcţi nu sunt ieşiţi din păduri şi grote, sunt civilizaţii copoi, suntem printre puţinii care ne ştim precis şi proveniența nobilă, şi locul precis unde ne-am format ca neam: Germania. Iar dacă unii, care ne-au luat de la nemţi, au ştiut să ne păstreze numele originar – „Dachshund” –, chiar adaptându-l uneori la posibilităţile limbii lor (pe alocuri ni se spune „taxa” – remarcaţi: „Dachs”, unde „D”-ul dur trece în la fel de durul „T”, dar mai firesc în respectiva limbă!), aici... – ca la noi la nimeni! – am devenit „şoricari”...

Dar să ne întoarcem la oile noastre.

Adică la botezul meu.

Iar ca să se înţeleagă mai bine lucrurile – încă o scurtă digresiune: câte ceva despre familia în care am nimerit.

De Grăsanul am vorbit destul, mai puţin de Doamna. Sunt căsătoriţi, cum zice ea, „de prea multă vreme” (expresie la care savantul protestează zgomotos) şi au doi copii. Fiica, Magdalena, căsătorită în Germania (ah, Deutschland!), e doctoriţă, o cunosc doar din auzite, dar îi ştiu vorba de la

telefon, şi băiatul, Costel, inginer, căsătorit şi el cu o profesoară pe care o văd foarte rar, ocupată cât îi ziulica cu educarea copilei lor, Sanda, o şmecheră frumoasă foc şi alintată peste poate. Fireşte – de bunici. Uneori te umflă râsul să-l vezi pe marele savant, filologul şi membru al Academiei, târându-se în patru labe ca un Saint-Bernard în mizerie, cu maimuţoaica în spate şi gâfâind de mai mare mirarea.

Ei bine, terminând cu digresiunile... La doar vreo două zile după triumfala mea intrare în reşedinţa filologului comparatist, Sanda, şi ea proaspătă elevă într-a-ntâia, a fost adusă în vizită la bunici.

Nu mai pomenesc de chiţcăiturile şi ochii daţi peste cap ai Grăsanului (Costel, cu care sunt în relaţii prieteneşti, dar reţinute, s-a şi văzut nevoit să mai reteze din stupidul entuziasm al bătrânului: „Tată, de câte ori să te rog! E fată mare! Eşti pedagog, chipurile!”, la care moşul a replicat prompt: „Dacă ştiam ce fac, nu te făceam!”), nu mai zic de platourile cu o sută de bunătăţuri ale Doamnei (cu care ocazie mi-am deranjat şi eu stomacul, Grăsanul, fireşte, caustic ca de obicei, zicea că e din lăcomie, ca şi cum el ar fi înfulecat mai puţin ca mine!), ceea ce merită fixat pe cartoanele astea este mutricica fetiţei când m-a văzut. N-am întâlnit în viaţa mea ochi mai mari şi guriţă mai căscată!

Obrăjeii i s-au înroşit foc şi în casă s-a lăsat brusc o linişte ameninţătoare. Apoi a urmat un strigăt scos de zece piei-roşii „Of, Bunicule!” şi m-am trezit la pieptul puştoaicei, în care inimioara bătea de două ori mai des ca a mea.

Îmi amintesc, îngrozit şi acum, că niciodată n-am fost mai aproape de moarte. Nici în vizuină, cu vulpoiul faţă în faţă...

Să mai zică cineva că e o plăcere să mori de dragoste.

Asfixiat...

Fireşte, în noaptea aceea Sanda a dormit la bunici.

Fireşte, în acelaşi pat cu mine.

Şi, tot fireşte, a doua zi n-a mai mers la şcoală.

Dar mai întâi a avut loc unul dintre cele mai importante evenimente din viaţa mea. Şi dintre cele mai contradictorii.

Cu vreo doi ani înainte, încă pe vremea totalitarismului multilateral dezvoltat, pe care eu nu l-am prins şi nici nu prea ştiu ce înseamnă (se zice că pe atunci aveai nevoie de un carnet special ca să poţi lătra!), Grăsanul fusese timp de vreo două luni cu o deplasare de serviciu în Cuba. Nu se ştie la ce se vor fi aşteptat de la dânsul vajnicii şi nu prea daţii cu cartea revoluţionari de pe Insula Libertăţii, dar când au luat seama că filologia comparată nu se prea încadrează în balistică şi e o armă nu chiar eficientă ca să dea cu ea în yankei, au pierdut faţă de savant orice interes, i-au dat (pentru orice eventualitate!) un însoţitor şi o maşină, precum şi deplina libertate de a se tăvăli pe toate plajele din ţară. Din simplul motiv al penuriei de carburanţi, nu i-au dat la maşina aceea şi nişte benzină, aşa că toate escapadele lui nu se întindeau mai departe de zece-cincisprezece kilometri de capitală.

Şi de doi ani încheiaţi, din ziua întoarcerii acasă, fie în companii, fie în familie, Grăsanul nu recunoştea alt subiect pentru plicticoasele lui povestiri decât Cuba. Majoritatea informaţiei era scoasă, natural, de prin enciclopedii, dar

când se referea la unele fapte şi întâmplări cu participare personală, reuşea să fie şi un pic interesant. Doar că, repetate la infinit, exasperau. „Staţi un pic, mi-am amintit o aventură curioasă din Cuba” – era un semnal pentru a se destrăma urgent orice adunare.

Cum pe mine mă interesează în primul rând (aţi remarcat!) oamenii, trăind printre aceşti bipezi, e bine să-i cunoşti cât mai profund, reţinusem din trăncăneala lui chipul lui Enrique, însoţitorul, un profesor de matematici (cel puţin aşa se recomanda), o sfrijitură de om cu un sfert din sânge moştenit de la foştii latifundiari şi restul adus din Africa, şi care la orice întrebare răspundea: „Nu ştiu. O să-ţi spun mâine”, ca până la urmă s-o facă uitată. Şi de data aceasta, la observaţia Săndicăi, cum că aş avea o gură de crocodil, Grăsanul nu întârzie să sară fericit:

— Staţi, nu v-am spus o întâmplare extraordinară cu nişte crocodili în Cuba!

Izbucniră toţi în hohote de râs, Doamna se ţinea de burtă, singură Săndica rămase serioasă şi sări pe genunchii moşului:

— Bunicule, lasă-mă s-o povestesc eu! Apoi fără să mai aştepte aprobarea savantului, vădit supărat, începu:

— Vasăzică vă duceaţi într-o bună zi cu maşina şi cu Enrique la plajă la Santa Maria, unde tu te scăldai, dar el nu, că zicea că-i rece apa de douăzeci şi patru de grade (aici făcu o pauză: „Mămico, câte grade erau la Mamaia, douăzeci? Şi tu nu mă puteai scoate din apă!), vasăzică vă duceaţi, şi pe drum ţie ţi s-a făcut cald, şi atunci tu ai văzut un lac. Şi atunci tu i-ai spus lui Enrique opreşte la lac, pentru că vrei să faci o baie, că mori. Şi atunci Enrique a

oprit, şi tot nu a intrat în apă. Şi tu ai intrat şi te-ai scăldat puţin, şi când ai ieşit, ai văzut un băţ cu o scândură pe care scria că nu se poate de scăldat pentru că sunt crocodili. Şi atunci tu te-ai repezit la el să-l omori că nu ţi-a spus, dar el a spus că a crezut că oamenii sorvetici nu se tem de crocodili... Aşa-i, bunicule?...

Grăsanul râdea mai tare decât toţi:

— Aşa, aşa, puiule. Numai că nu se spune „sorvetici", ci „sovietici", şi nu m-am scăldat puţin – un întreg sfert de oră! Dar să vedeţi ce-am mai păţit cu Enrique ăsta la Cojimar...

— Ştiu, ştiu! strigă fericită Sanda.

— Ia mai conteniţi, zise foarte sever Doamna. S-a făcut târziu, şi ne-am înţeles doar să dăm nume băiatului... Săndico, numele lui trebuie să înceapă cu litera „E". Înţelegi?...

— Da' de ce, bunicuţo? Eu vreau să-i spunem Cuţu...

— Aşa-i regula, micuţa mea, cei de la club n-au să ni-l înregistreze dacă începe cu altă literă.

— Eu propun Edison, râse Costel.

— Original, zise Grăsanul. Dar Elefant e mai potrivit.

— Da, zise Săndica. Mare elefant! Dar de ce să nu-i spunem Enrique? Iată-l, mititelul, şi lui îi este frig ca şi cubicului. Tremură...

Nu mai ştiu ce i-a făcut iar să dea în hohote de râs şi i-a entuziasmat pe toţi, „cubicul" fetiţei sau comparaţia, în orice caz ultimul cuvânt a rămas al ei. Grăsanul nu mai contenea cu laudele, cum altfel: de câte ori m-ar fi strigat cineva pe numele ăsta, de atâtea ori ar fi avut ocazia să-şi amintească despre grozavele lui aventuri din insula crocodililor... Nu aş afirma cu toată tăria că la fel de mare a fost şi entuziasmul

meu. Eram mic şi prost. De unde aveam să ştiu eu atunci că oamenilor le place tot ce aduce a exotic şi că puţin le pasă de tot ce cred cei care nu cuvântă? Şi cum aş fi putut să presupun că de nume, de chiar numele acesta, va fi legată cea mai mare bucurie a vieţii mele?...

Dar şi cea mai mare durere...

Nota traducătorului

Notele acestea aduc mai degrabă a fişă de observaţie asupra mea decât a biografiei autorului. Parcă mi-aş citi cazierul...

Desigur, e greu să-ţi faci o imagine corectă asupra unui individ fără să cunoşti mediul în care s-a învârtit, persoanele cu care a fost în contact, inşii care au avut o influenţă mai accentuată asupra lui.

Dar e cât se poate de, să zicem mai moale, de penibil să descoperi tu, persoană care i-ai fost mereu alături, că una citeai în ochii lui, în comportamentul lui în viaţa cotidiană, şi alta afli din însemnările făcute mai târziu. Una e să spui tare şi imediat ce crezi despre lucrurile petrecute proaspăt, şi alta e să le ţii în tine, de parcă ai aştepta să se coacă.

Cu atât mai mult, cu cât unele fapte dintre cele consemnate nu corespund adevărului sau sunt interpretate eronat.

Nu am alte comentarii.

Nu sunt sigur că am să traduc mai departe...

CAPITOLUL PATRU,

în care autorul lasă impresia că e un misogin, condamnă aspru donjuanismul, ceea ce nu-l împiedică totuşi să dea curs unor imbolduri suspecte

Au rămas departe în urmă copilăria şi tinereţea, am trecut de şase, ştiu multe, dar şi mai multe nu ştiu, am săvârşit fapte bune, am făcut rele, unele din calcul, altele din prostie ori din bunătate.

Luând-o cu mult înaintea evenimentelor, vreau să scriu anume azi despre cele ce vor urma, pentru că anume în cele ce vor urma este începutul a ceea ce a dat sens existenţei mele.

Ca până la urmă să mi-o golească de orice sens...

... Toate au pornit de la club.

Aşadar, după ani de zile, după sumedenie de taxe plătite cu regularitate, văd şi eu pentru prima oară sediul acestei organizaţii, care ar fi trebuit să joace un rol important în viaţa mea.

Am venit cu Grăsanul.

Până acum toate formalităţile erau în sarcina Doamnei: să-mi achite cotizaţiile, să-mi facă rost de vreo zgardă originală sau să-mi obţină scrisori de recomandare pentru...

Bine, fie, o să descifrez, deşi nu-mi face nicio plăcere să-mi amintesc asemenea lucruri...

Închipuiţi-vă un domn sau o doamnă, oameni bătrâni, fără anturaj, care au apelat la unica posibilitate de a-şi omorî singurătatea: şi-au luat în casă un prieten, în speţă o şoricăriţă. Şi vine vremea când natura începe să-şi ceară

drepturile. Aţi fi în stare să vă lipsiţi prietenul de acest, nu, nu drept, mai degrabă – de această datorie?

Aici intervine clubul, care vă trimite cu scrisoare de recomandare un amic temporar, ori, ce mai! – un reproducător...

Însoţit de doctorul Vartan, prietenul Grăsanului, am sunat şi eu la multe uşi singuratice, înarmat cu asemenea bilete...

De data aceasta Doamna a refuzat să mai calce la acest „viespar”, cum îi zice ea, şi iată-mă venit cu Grăsanul.

— A, Enrique, şapte ani, proprietar... mda... bine dezvoltat... mda..., zise una de la o masă fără să-şi ridice măcar o dată privirile spre mine.

— Sunteţi obligat, zise alta, să participaţi cu câinele la expoziţia-concurs de luna viitoare.

— Obligat? se minună Grăsanul.

— Da, mârâi cucoana în timp ce-şi şlefuia unghiile. Face parte din elită şi nu l-aţi scos în public la niciun concurs.

— Păi dacă trebuie..., se învoi Grăsanul.

Achită o taxă frumuşică şi cu asta, probabil, am fi terminat, dacă nu intervenea o a treia, o jordie cu plămânii subdezvoltaţi şi cu nişte ochi de acvilă:

— Un moment! Mai întâi plătiţi o amendă şi încă ceva bănuţi pentru rescrierea documentelor. Şi dacă reuşim până la deschiderea expoziţiei...

Mă întreb, şi nu-mi pot răspunde, de ce acolo unde-i vorba de instituţii menite să se ocupe de noi, toate birourile sunt pline numai de femei! O fi ceva comun între noi?...

— Care amendă, doamnă! Care rescriere? începu să se bâlbâie Grăsanul, care se pierde în fața oricărei ființe cu fustă, chiar dacă e vorba de o slută.

— Erați obligați să dați câinelui un nume care începe cu „E", sâsâi şerpeşte jordia.

— Da, sigur, se grăbi Grăsanul. Şi nu l-am dat?

— Cum adică l-ați dat? Poate că aveți ceva şcoală, „Henrique" se scrie în nemțeşte cu „H"!

Grăsanul zâmbi discret. Era pe teritoriul lui:

— Vedeți dumneavoastră, doamnă...

— Domnişoară, se oțărî sluta.

— Da, sigur, scuzați, domnişoară: numele este spaniol, iar în spaniolă...

— Măcar în mexicană, insistă ingenua.

Grăsanul râse delicat:

— Vedeți dumneavoastră, şi mexicanii tot spaniola o vorbesc. Bineînțeles, sunt nişte nuanțe...

Jordia, cu un cap mai înaltă decât burtosul meu, îl măsură cu o privire ironică pe încăpățânatul vizitator, se trânti pe un scaun fără ca asta să-i fi scurtat prea mult din lungime şi se adresă peste umăr unei colege adâncite în paginile unui roman polițist:

— Bine am ajuns, Sfeta, să ne învețe oricine meseria noastră! Apoi către Grăsanul: domnule proprietar de câine! Ori vă conformați statutului nostru, ori adio, club!...

Nu aveam la îndemână decât o singură formă de protest, aşa că i-am turnat-o din plin, sub masă, direct pe pantofi. Nici n-a observat, nesimțita.

Dar pe Grăsanul nu l-am mai văzut niciodată în asemenea hal: se făcuse roşu-stacojiu, tot deschidea gura să

spună ceva, dar gâtlejul refuza să înjghebe ceva coerent. În cele din urmă, reuşi totuşi, şi era prima şi ultima oară când îl auzeam să-şi decline titlurile:

— Doamn... domnişoară, sunt profesor-doctor-docent. Lingvist. Filolog. Membru al Academiei. Şi al celei britanice... Doctor honoris causa a opt Universităţi...Ştiu paisprezece limbi, printre care şi germana şi mexi...Vreau să zic spaniola... Eu nu permit...

Lungana se ridică de pe scaun, o vreme îl examină ca pe o curiozitate, apoi îi trânti în nas:

— Apu' mai învaţă şi chinezeasca! Sfeta, aduc apă pentru cafea! şi părăsi încăperea, mândră, lăsând pe duşumea urmele umede ale unor pantofi numărul patruzeci şi patru.

Încercam să-i dau de înţeles profesorului-doctor-docent că n-ar face rău s-o şteargă, n-avea niciun rost să-şi pună mintea cu nişte nesatisfăcute, el însă, profund dezorientat, stătea în mijlocul biroului şi chiar în clipa când începuse: „Vedeţi dumneavoastră...", sări ca aruncată de un resort blonda şi scunda Sfetă, şi se proţăpi în faţa lui, împungându-l în pântec cu o pereche de piepţi, replică totală la lipsa acestora de pe suprafaţa jordiei.

— Domnule profesor, începu ea cu o voce neaşteptat de profundă. Vreau să zic domnule academician... nu vă supăraţi pe Jenea... are probleme... A luat-o razna... Reparăm noi...

Bondocuţa luă o pauză, în care timp cercetă reacţiile Grăsanului. Şi trebuie să recunosc că Grăsanul, după ce mai întâi se pierde în faţa femeilor, când îşi revine, are reacţiile unui tinerel. Şi acuma, pe măsură ce blonda îşi clătina torsul, ba împungându-i burtoiul, ba retrăgându-se,

şi lui la fel – ba i se tăia respirația, ba sufla ca un viezure scăpat din laț.

Probabil mulțumită de rezultatele cercetării, blonda conteni pendulatul, rămânând la distanța cea mai mică de pântecele profesoral, şi zise cu glas mieros:

— O mică întrebare, domnule academician: filologia e o meserie potrivită pentru o femeie?

Grăsanul îşi umplu bine plămânii:

— Dar... dar... drăguță doamnă... e creată special pentru femei! expiră sufocat Grăsanul, cu o voce la trei octave peste nivel.

Bondocuța încercă să cuprindă mijlocul supradotat al profesorului şi îl trase spre colțul liber al încăperii:

— Domnu' academician, am o fetiță... Fiica mea încearcă de doi ani să intre la filologie... Fără succes... E o fanatică, dar ştiți şi dumneavoastră, azi, fără bani şi proptele...

Ultimele cuvinte ale blondei se prăbuşiră într-un suspin şi se umplură de lacrimi, dar atât de false, încât trebuia să fii Grăsanul ca să nu înțelegi atâta lucru...

L-am izbit să părăsească încăperea, dar pas de înțelege când eşti un sentimental şi un afemeiat ca stăpânul meu.

Dimpotrivă, îşi bombă pieptul rahitic, subliniind şi mai avan dimensiunile burții, şi prinse a se muta de pe un cotonog pe altul ca un cocoşel cast încă:

— Ştiți, frumoasă şi nobilă doamnă, în ultima vreme sunt cam departe de universitari... Păstră o pauză lungă cât învățămintele lui Stanislavski. Dar, poate... Hm... Ştiu eu... Mai am ceva prieteni. Scrieți-mi numele fetiței!

Era exact ceea ce urmărea cutra.

Nu-i pot înțelege pe oamenii care se bagă în rahat de bunăvoie, împinşi de un factor exterior ne-important. Ce l-ar fi costat pe savant să se încline politicos: „Scuzați, nu este în puterile mele!” şi să-şi ia tălpăşița?

Ei, ba! Stătea cu ochii pe sânii uriaşi ai nefericitei mame de parcă ar fi nimerit la poarta raiului şi vorbele îi părăseau gura cu nemiluita, fără să treacă prin vreo instanță.

Era pentru întâia oară în viața mea când vedeam un biped în călduri...

...Expoziția avea loc o lună mai târziu.

Grăsanul pierduse de mult (cu ajutorul meu, desigur!) hârtia cu numele pasionatei de filologie, probabil o clientă a discotecilor, dacă nu şi mai şi (de-o fi semănat cu mă-sa), imaginea blondei bondoace se estompase rău în memoria lui tot mai nesigură (de altfel moşul se răcea repede dacă nu rupea fructul proaspăt!), lucrurile, mai pe scurt, reveniseră la normal, când, pe neaşteptate, într-o bună zi îşi plesni fruntea de credeam că o să-i crape pielea:

— Tincuțo, urlă el. Era să uit: mâine are loc concursul acela de câini şi eu am plătit taxa de participare a lui Enrique!

Doamna făcu ochii mari:

— Dar nu mi-ai spus nimic până acum! Şi-apoi ce are Cuțu cu asemenea aiureli? O să-l iubim mai mult dacă o să câştige vreo tinichea? Ori mai puțin dacă rămâne fără? Fii rezonabil, Ticule! Niciun concurs, nu-i aşa, Enrique?

Era o probă în plus că legăturile mele telepatice cu Doamna erau mult mai strânse decât cu Grăsanul.

Iar ăsta ştia cine are ultimul cuvânt în casă...

— Bine, bine, nu insist. (Ca şi cum dacă ar fi insistat...) Dar poate mergem aşa, să mai vadă şi el lumea, şi lumea să-l mai vadă...

Bine-a zis cine-a zis că toată pasărea pre limba ei piere: Doamna a acceptat îndoielnica invitație.

...Era o expoziție-concurs ca toate aiurelile de masă: un vacarm nemaipomenit, lume peste lume, urlete de copii şi portavoci, lătrat pe toate octavele posibile şi, fireşte, o încurcătură pe care n-o poți obține decât atunci când vrei să faci ordine.

Şoricarii trebuiau să intre în ring ultimii: organizatorii presupuneau că suntem sau mai neimportanți, sau mai rezistenți decât ciobăneştii sau buldogii...

De fapt, puțin îmi păsa: nu participam.

Dar participau frații mei şi era o căldură...

Amănuntul acesta vorbea clar despre incompetența specialiştilor. Sau despre afacerile necurate puse la cale: spre sfârşit rămân mai puțini spectatori, adică martori...

La umbra sărăcuță a unor copăcei de lângă terenurile de tenis unde avea să se desfăşoare concursul stăteau care în picioare, care pe scăunele pliante sau direct pe pământ o sumedenie de inşi, mai cu seamă femei, ținând în brațe sau în lesă o altă sumedenie de confrați de-ai mei. La început m-am pierdut: nu puteam bănui că suntem atâția!

Forfoteau de ici-colo, unii cuminți, alții mai zgomotoşi, unii speriați, alții gravi, cu experiența unor expoziții trecute, şi apariția mea nu pot spune că i-a bucurat grozav pe aceştia din urmă: concurență!

Îi priveam prin plasa de sârmă care ne despărțea şi simțeam cum mi se sfâşie inima: încă de departe miroseau

toți a jilțuri sau covoraşe moi, a podea goală şi a spațiu închis, a fum de tutun, a icre negre sau a borşuri sărace. Ei, născuți să cutreiere întinsuri sălbatice, să pătrundă în bezna grozavă a vizuinilor şi să se ia corp la corp cu vulpoi vicleni şi cruzi, cu viezuri pe cât de puternici, pe atât de sângeroşi, să târască în colții lor ca pe nişte cârpe ratoni mizerabili şi laşi...

Gândurile acestea mă făceau să explodez şi nu m-am putut stăpâni să mă salt cu picioarele din față pe plasa ceea şi să le strig indignat:

— Ruşine vouă, puturoşilor, să mirosiți toată viața fustele babornițelor care v-au adus aici ca să vi se măsoare cozile şi urechile, să vi se pipăie colții şi ouăle! Ruşine vouă să vă trădați vocația, să vindeți talentul pentru un ciolan împuțit, să deveniți marfă de schimb, bibelouri şi jucării, sclavilor, slugoilor ce sunteți!! De răul vostru se înmulțesc vulpile ca puricii! Vânători de păduchi, care faceți de baftă mândrul neam al şoricarilor!

Recunosc acum că sărisem un pic peste cal: nu aveam la activ decât o singură vânătoare, şi aia de prepelițe, cu un final lamentabil, dar poate, zic eu azi, îmi condamnam în strigătul acela şi propria condiție?...

Veni imediat cu replica un grăsuliu cu vreo cinci tinichele la gât, probabil un stâlp al tuturor idioatelor ăstora de concursuri:

— De ce nu strigi, bă, şi „Şoricari din toate țările, uniți-vă!”?... E iarăşi la modă! Mai bine leagă cățeaua şi şterge-o! Apoi, către ceilalți: laca, puțoiul, a venit să ne bage minții în cap!

M-aş fi aşteptat la orice: la o discuție pe tema atinsă, la o replică, da, tăioasă, dar logică! Nu însă la asemenea afront plin de batjocură.

Nu sunt deprins să las neobservată mănuşa aruncată la picioare, şi îl izbii pe Grăsanul cu toată forța ca să intrăm pe teren. Savantul stătea la îndoială, dar îl ajută să iasă din dilemă scorpia care-l ținea în poală anume pe multimedaliat:

— Intrați, domnule, o să ne înnebunească cu lătratul lui! Vrea companie, nu vedeți?...

Adică lătrasem!...

Dar ce înțeleg oamenii?

Mai aveam vreo doi paşi până la obraznicul obez, savuram dinainte plăcerea cu care o să-mi înfig colții în burta lui răpănoasă, satisfacția cu care o să-i împrăştii prin tot ringul zorzoanele, desigur luate la şpagă, când...

...Când îmi simții privirile sucite în loc, atrase ca de un magnet uriaş, căruia nu te poți împotrivi.

Întoarse spre nişte ochi...

Odată, mai demult, când luase Doamna o gripă grozavă, Grăsanul s-a propus să-i citească ceva la căpătâi. Eram un țânc, nu mă pricepeam la scriitori, îi consideram nişte flecari cu pretenții. I-a citit o dimineață întreagă *Apele primăverii*. Atunci l-am îndrăgit pe Turgheniev, reabilitase canalia în ochii mei pe toți scârța-scârța-pe-hârtie din lume şi îmi dăruise patima cititului. Dar unele expresii din *Apele*... lui îmi rămăseseră neînțelese, de exemplu „primii fiori”.

Acum îi trăiam.

Stătea la picioarele unei adolescente, fără lesă.

Şi nu vedeam nimic altceva decât ochii ei.

Acopereau tot!

Şi aveau în ei atâta gingăşie, atâta nevinovăţie, încât mi-am amintit pe loc icoana Fecioarei cu Pruncul din dormitorul Doamnei.

— Bine, bine, şi ce ne propui dumneata?...

Nici că putea avea altă voce!

Mai avusesem fiori şi alte dăţi, când am văzut dintâi puşca Grăsanului, când s-a repezit la mine descreieratul acela de mastif (Dumnezeu nu bate cu bâţul: l-au linşat doi alţi nebuni de bullterrieri!), dar aceştia, anume aceştia erau „primii”.

— Hai, ce propune domnul... Domnul?...

Mă zăpăcisem complet, admiraţia o luase solid în faţa politeţii. Aveam gura uscată ca o scorbură.

— Ern... Enrique..., nici nu bănuiam că ştiu să mă bâlbâi.

— Ce nume frumos! Extraordinar!... Ştii, domnule Enrique, de cum te-am văzut, mi-am zis: cine-i frumos trebuie să aibă şi numele la fel! Şi n-am greşit. Ah, da: eu sunt Nancy!...

Era atât de simplă, atât de naturală! Nici urmă din fasoanele şi fandoseala fetişcanelor de azi.

Uitasem de afront, uitasem de mizerabilul din poala babornţei, uitasem şi de propriile mele cuvinte. Stăteam întins (probabil, mai corect ar fi „prosternat”) în faţa ei şi nu mă mai săturam privind-o.

— Mă faci să roşesc, domnule Enrique! (Doamne, ce idee strălucită a avut mititica de Sanda să-mi dea numele ăsta!) De ce mă priveşti aşa?

— Pentru că eşti frumoasă, i-am zis. Îmi spune Enrique, fără „domnul”.

— Nu înțeleg, Enrique, şi tu nu eşti urât, dar eu nu mă uit la tine ca la o minune!

Sfântă cochetărie...

Pe neobservate, din spatele meu se repezi un tip arogant cam de talia mea, după culoarea părului un metis veritabil, şi încercă să-i miroasă şoldul.

Am văzut negru în fața ochilor.

Dar înaintea saltului meu, Nancy îi prinse cu dințişorii ei urechea şi îl repezi la câțiva paşi în lături.

— Ia te uită la mironosița! urlă metisul scuturând din cap şi lăsând în praf câteva picături de sânge. Vă ştim noi!...

Să nu fi ținut Grăsanul lesa, îl sfâşiam.

Doamna arătă cu capul spre mine:

— Mi se pare că băiatul nostru şi-a cam pierdut capul...

— Ce-a pierdut?...

Grăsanul o observase pe jordia de la club, care se apropia de noi binedispusă:

— Aha, zise sluta, a venit şi Henric. Ce număr aveți?

— Nu participăm, făcu rece Grăsanul. Suntem spectatori.

— Cum ştiți. Dar taxa de participare nu se restituie!

Cineva, o voce cunoscută, strigă „Jenea” şi în aceeaşi clipă apăru blonda bondoacă. Ne observă, adică îl observă pe savant.

Făcea impresia că se rostogoleşte spre noi:

— Domnule profesor! Domnule academician!...

Sări ca de la vreo doi metri drept de gâtul lui şi prinse să-l învârtă în jurul propriei axe:

— A reuşit! Vin de la comisie! A reuşit!..., şi se săltă să-l sărute.

Grăsanul cercă să se ferească, privi speriat la Doamna, se repezi în lături, se împiedică în lesă şi se întinse cât e de lung, atrăgând-o în cădere şi pe blondă. Aceasta nici nu luă seama că se prăbuşeşte şi îl linse de câteva ori pe obraz:

— Cum să-ți mulțumesc?... Cum?... Dragul meu...

Doamna făcu ochii foarte mici, îi ştiam eu privirea asta, nu prevestea nimic sănătos, se învârti pe tocuri şi aruncă peste umăr un „Ştiți voi cum să vă mulțumiți!", după care o luă aproape în fugă spre ieşire.

Grăsanul făcea sforțări disperate să se ridice, dar nu reuşea, blonda aproape că îl încălecase:

— Ridică-te, cocoană! Ia-te ce mi-ai făcut!...

Blonda se ridică cu greu:

— Mi-am pierdut mințile de bucurie! Cum să vă mulțumesc?...

Grăsanul se ridică şi el scârțâind din toate încheieturile:

— Ce mi-ai făcut, doamnă! Mi-ai stricat casa...

— Domnule profesor, o să vă ținem minte toată viața, şi eu, şi fetița!...

— Şi eu o să vă țin minte..., se tângui el. Apoi ridică vocea: Dar n-am aranjat-o eu! N-am vorbit cu nimeni şi nici gând n-am avut să vorbesc! Şi mai lasă-mă în pace, cocoană!

Blonda căscă gura. Pe urmă se înseninã brusc:

— Dar n-am spus la nimeni..., şopti ea. Înțeleg, discreție. Secret absolut!..., şi se îndreptă pe vârfuri spre masa în jurul căreia se aduna vesel juriul concursului.

Abia acum luă seama şi Grăsanul că toată comedia fusese urmărită cu mult interes de public.

Avea lesa înfăşurată în jurul piciorului şi fu cât pe ce să-mi smulgă scăfârlia când se repezi spre poartă.

Dar mai avui timp s-o aud pe Nancy:

— Locuiesc în curtea vecină, Enrique. Ne plimbăm de la ora şase! Am să te aştept!...

Mersul Grăsanului se transformă în fugă. Îl urmam cu greu. La colţul din afară al stadionului se opri şi se aşeză pe un hidrant. Respira şuierând, începu să bombănească. Bănuiam ce-şi poate spune, cuvintele nu se prea înţelegeau: „Ce ruşine! Poftim, să te amesteci cu tot gunoiul... Curvar bătrân şi idiot... Tincuţa, Doamne!...”

Dacă fiorii mei erau primii, ai lui păreau să fie ultimii.

Aş fi putut învăţa şi eu câte ceva din păţania lui.

Dar ştim noi oare să tragem învăţăminte şi din propriile păţanii?...

Nota traducătorului

Aş fi putut omite acest capitol.

N-ar fi fost prea corect, dar cine ar fi bănuit existenţa lui?

Doar că sunt obişnuit cu probitatea absolută în ştiinţă, iar ceea ce fac eu aici nu este o chestiune de tehnică, nu este traducerea mecanică a unui text dintr-o limbă în alta: este cel mai pur act ştiinţific. Oare mulţi au mai tradus înaintea mea din limba unor vecini de regn?

Aş mai putea invoca un argument, şi tot de ordin ştiinţific: nu am omis capitolul (cu atacuri directe la persoana mea, sper că aţi remarcat!) pentru a lăsa să se vadă cât de diferite sunt unghiurile sub care privim lumea şi

realităţile noi şi ei. Şi cât de neobiectivă şi nerecunoscătoare, din punctul nostru, uman, de vedere poate fi o fiinţă răzgâiată nu se ştie de ce, poate doar pentru că are priviri inteligente şi blana netedă şi mătăsoasă.

Dar, vorba populară, cu facerea de bine...

În acelaşi timp nu aş putea spune că se află pe o treaptă de inteligenţă mai înaltă nici unii specimeni ai rasei umane, de exemplu nevastă-mea, care, după întâmplarea perfect idioată de la stadion, întâmplare descrisă atât de fals şi tendenţios de javra Enrique, lua-l-ar hingherii, n-a găsit nimic mai bun de făcut decât să mă numească „maniac sexual" şi „ţap bătrân", calificative care nu cadrează nicicum cu rangul meu, şi să mă ameninţe o lună întreagă cu divorţul.

Nu e cazul să vorbesc aici despre nervii şi materia cenuşie consumată ca să-mi repun femeia pe calea cea dreaptă.

Contrar angajamentului luat la începutul acestei munci, simt că am devenit un pic părtinitor, dar sunt pe lumea asta, recunoaşteţi, şi lucruri care te pot scoate din pepeni!

Voi continua, totuşi, şi mă voi strădui din răsputeri să rămân, cum ne-a invitat Poetul, „la toate rece".

CAPITOLUL CINCI,

în care autorul încearcă zadarnic s-o facă pe moralistul, apoi, dând curs chemărilor ancestrale,

termină prin a-şi extrage din fund două proiectile

Pot afirma cu certitudine că Grăsanul nu ştie, şi face impresia că n-a ştiut niciodată, să-şi aleagă cunoscuţii. Prietenii, da, aici nu dă greş, dar cred că e peste poate de costisitor să-i triezi din zecile de vizitatori care-i umplu în permanenţă casa.

Cei mai mulţi sunt nişte profitori ordinari, unii cu interese mărunte şi nu prea vinovate, să se mai încălzească la gloria savantului, de exemplu, alţii – să-şi acopere cu girul lui lipsa de idei originale de prin tezele şi publicaţiile scoase la lumină... Şi iar alţii – simpli amatori de pileală şi haleală pe gratis.

Pentru că trebuie să remarc: o gospodină mai pricepută şi mai primitoare ca Doamna, să tot cauţi! Nenorocitul de burtos nici nu-şi dă seama ce comoară ţine în casă de atâta amar de ani!

Îmi povestea dobermăniţa vecinilor, o căţea respectabilă, în vârstă, ajunsă, probabil, la ultimul făt, că toate zaiafeturile de acum sunt floare la ureche, pe vremuri era ce era! Uneori se aduceau în zori lăutari cu taxiul, şi dacă se indigna la uşă vreun vecin mai invidios sau cu ficatul bolnav, şi acela se întorcea acasă pe la prânz, beat turtă. Acum, zicea ea, a lăsat-o mai pe moale, e perioadă de tranziţie, oamenii mai strâng cureaua, deşi, zicea ea, stăpânul tău nu prea duce lipsă de toate celea, îl hrănesc americanii... Cu valută.

— Nici nu mă taie capul, zicea ea, când îşi mai scrie cărţile celea şi articolele cu viaţa de veselie pe care-o duce!

În privința asta am lămurit-o eu, desigur. I-am zis că are două lucruri pe care nu le prea găseşti la alții: în primul rând, are talent, iar în al doilea, când alții se duc acasă să se culce şi dimineața beau zeamă de varză, el se aşază la masa de scris. Şi când se trânteşte pe otomană cu burta în sus, nu aşteaptă să i se digere cele înghițite: îşi mestecă ideile pe care le scrie mai apoi.

— Ăsta-i stăpânul meu, i-am spus cu mândrie dobermăniței. Sigur că e o haimana şi un prost şi poate să mă scoată uneori din sărite, dar ce-i a' lui e a' lui.

— Mda, țin minte că a oftat dobermănița, în casa noastră-i altfel. Linişte. O bate numai o dată pe lună. El e plutonier la magazia de efecte a unui regiment, iar ea e curvă.

Pe vremea aceea nu prea ştiam multe despre meseria subofițeresei, aşa că uneori, când o făceau lată Grăsanul cu ai lui, o invidiam sincer pe liniştita mea vecină.

Dar ce mă scoate mai tare din sărite sunt nesfârşitele lor discuții pe teme politice. Până şi Doamna, care nu intră la pălăvrăgeala lor decât ca să aducă următorul platou cu tartine şi cafele, n-a mai răbdat într-o zi şi le-a strigat furioasă:

— Ce-ar fi să mai lăsați în pace parlamentele celea şi preşedinții, oare nu voi i-ați ales? Or fi ei proşti, dar nici voi nu sunteți mai hâtri. De ce flecăriți şi nu lucrați? Mare lucru că vă indignați aici, cine vă aude?

Cred că avea cine.

Cu ochii mei l-am văzut pe „N" cum a băgat ceva în aparatul telefonic în timp ce Grăsanul se dusese la veceu.

În seara aceea n-am avut cum să-i atrag atenția, oaspele a stat până târziu, dar a doua zi, de cum m-am trezit, am început să trag aparatul de fir, am dat jos receptorul, am lătrat de-am răguşit tot împingându-l cu labele... Aiurea! S-a mulțumit să urce drăcia pe o poliță la care nu puteam ajunge şi să mă dojenească „părinteşte”:

— Băiatule, nu că-i lucru scump, dar e foarte folositor. Aşa că vezi de-ți caută alte jucării...

Are dreptate: foarte „folositor”!

În orice caz, când acum două sau trei săptămâni a împlinit şaizeci şi erau pline de numele lui toate ziarele, toate televizoarele şi aparatele de radio, când factorul nu mai prididea cu telegrame venite din toată lumea (şi ce mai epitete: „genial”, „talentat”, „mândrie națională”!) – eu ştiam, spre deosebire de dânsul, de ce nu s-a adăugat la toate astea nicio distincție oficială, din cele care se dau cu nemiluita, oricui şi la kilogram...

Şi cum a comentat el faptul! Foarte scurt: „Să mă pupe în...”, dar n-am mai aflat unde anume, pentru că Doamna a reuşit să-i dea peste gură înainte de a sfârşi gândul:

— Eşti vulgar, Ticule! Poartă-te civilizat...

Nu prea mă descurc eu în toate afacerile astea, nu pot înțelege şpilul vânzolelilor ăstora în lumea bună, goana asta după însemne şi atenții... Oare străbunicul meu oficial Piroş era mai puțin impotent dacă avea zgarda plină de zorzoane?

Dar din mecanismul reuşitelor în acest domeniu am înțeles multe: principalul e să nu faci ca Grăsanul. Să nu te repezi cu vorba cât timp cel vizat stă călare pe situație, mai mult să asculți decât să spui, să spui mai puțin decât gândeşti, să gândeşti şi mai puțin...

Iar dacă vrei să vorbeşti cu orice preţ, păi să vorbeşti unde şi cui trebuie!...

Apropo de „N”, cel cu telefonul.

Venea la noi cel puțin de două ori pe săptămână.

Băiat vesel, speranță de viitor, în opoziție fermă față de „toți dobitocii ăia de sus”, lucru pe care, la noi în casă, nu-l ascundea.

Grăsanul nu-l mai scotea din „Incoruptibil” şi „Principial”, lucru pentru care l-am şi muşcat de fund de vreo două ori, dar unde să-i ajungă lui avertismentul la cap prin atâta strat de grăsime!

Avea facultatea de filologie aproape terminată (întrerupsese studiile, zicea el, cu ocazia prăbuşirii totalitarismului), ştia să condamne pe cine trebuie, dar mai ales prin companii mici, evita adunările mari, şi, ca orice tânăr setos de cunoştințe, întreba infinit mai mult decât comunica.

Era considerat un viitor lider.

Dar cu vreo două săptămâni înaintea aniversării burtosului, „N” a dispărut. Nu s-a prezentat nici la aniversare, nici după.

Şi, iată, alaltăieri vine la noi domnul Mitică, unul din puținii prieteni ai Grăsanului, coleg de facultate şi de meserie:

— Ştii noutatea, Ticule?

Grăsanul ridică întrebător sprâncenele.

— „N” a fost numit adjunct la cultură.

— Nu se poate..., şopti savantul. Era... era incoruptibil...

— Ba se poate. Cred că era exagerat de incoruptibil.

Jubilam în timp ce prietenii se priveau tăcuți: or fi născocit oamenii zicala cu ochii şi oglinda, dar singurii care pot citi corect în această oglindă suntem noi.

Câinii.

Citisem şi eu corect. Dar cum să comunici?...

Doamna Tincuța considera toate lucrurile astea fleacuri. Şi, probabil, avea dreptate.

În ce mă priveşte pe mine – marile mele evenimente aveau să se producă după aniversarea Grăsanului.

Cum a decurs sărbătorirea nu ştiu: fusesem umilit, lăsat singur acasă, n-aş fi încăput, probabil, în restaurantul unde au petrecut. Presupun însă că a decurs totul normal: au venit acasă în zori. De fapt, „au venit" e un fel de a spune, a venit numai Doamna, pentru că el a fost adus. Nu ştiu cine l-a susținut până la scară, în casă însă l-a târât ea.

Când i-a eliberat brațul, a căzut ca o cârpă pe covorul din hol unde-l aşteptam, mă şi luase spaima la început, m-a liniştit doar privirea cu care încerca zadarnic să mă fixeze, şi mai ales adresarea:

— Er...nique... sum bătrân... şi ergo sum... beat...

Nu-l mai văzusem aşa de afumat, ca să amestece latina cu româna. Mi s-a părut deodată atât de jalnic, atât de neajutorat şi de trist, încât m-am repezit să-i culeg resturile de salată din mustăți.

— Nu-l săruta, Cuțu, strigă râzând Doamna, ai să te chercheleşti şi tu! Vino mai bine şi vezi ce ți-a adus Tincuța!

Era o bucată imensă din tortul meu preferat. Ce-i drept, nu avea aroma şi savoarea celor coapte de dânsa, gastronomia restaurantelor este sau prea personală, sau lipsită de orice specific, dar, oricum, l-am înfulecat nu doar

ca să-i fac ei plăcerea: la plecare uitaseră să-mi lase ceva merinde...

Aşadar, într-o vineri, imediat după aniversare, Grăsanul pierdu două ceasuri la telefon: aduna un consiliu urgent. Între timp nu prea avusesem parte de vizitatori, era menajat: vrei, nu vrei, vârsta, restaurantul, cheltuiala.

Dacă ar fi fost să fac eu lista, nu cred s-o fi făcut mai bine: erau toți cei pentru care mi-aş fi pus şi eu capul.

Le-a turnat, a închinat cu dânşii şi imediat şi-a cerut învoirea să se retragă pentru cinci minute.

Am rămas contrariați cu toții: nu se dezlipea niciodată de jilțul lui scâlciat.

— Fraților, zise domnul Mitică după ce Grăsanul dispăruse în spatele uşii, nu vi se pare că vârsta a început să-şi spună cuvântul?

Erau nişte băieți veseli, îmi făcea o deosebită plăcere să mă aflu în compania lor, deşi de cele mai multe ori eram pur şi simplu expediat la bucătărie, pentru motivul că mă amestec în vorbă. (Vorbă să fie: pentru că încercam să-i opresc când prea o luau razna!)

În afară de savant mai era un filolog, domnul Mitică, ceilalți se ocupau cu lucruri serioase: doi doctori, un inginer, un arhitect şi un pianist, care mă înnebunea cu încercările lui de a mă convinge să cântăm în duet. (Odată a reuşit, eram mic, şi unul din acordurile lui moderniste mi-a amintit de vocea mamei, lucru care m-a făcut să urlu!) Nu m-ar costa nimic să-i fac hatârul, am şi eu ceva voce, bariton catifelat şi dramatic, dar este în prima octavă o notă, cred că e vorba de „la”, care intră în rezonanță cu timpanul meu şi-mi dă nişte dureri de cap îngrozitoare...

— Pariez că ne-a pregătit o surpriză: se-ntoarce cu o sticlă de „White horse”, sări doctorul Mişu.

— Pe naiba, zise celălalt doctor, domnul Ştef, un tip foarte simpatic, dar mare amator de bancuri proaste: s-a dus să-şi pună un supozitor... Pun o sută contra...

N-a mai reuşit să-şi anunțe miza: uşa se dădu cu zgomot de perete şi intră în odaie... Tartarin, în carne şi oase, exact cum îl văzusem pe coperta unei cărți din biblioteca lui.

Era echipat din creştet până-n picioare în verde pătat, cu o pană de gaie la tiroleză şi cu o „Germanica” semiautomată în bandulieră.

Nu aş putea descrie efectul produs asupra asistenței, pentru că... Pentru că mi-i greu să-mi amintesc ce s-a petrecut cu mine. Că am simțit brusc un leşin violent şi dulce la stomac, îmi amintesc, că m-a izbit în nări ca un pumn expediat de Tyson un miros străin şi excitant (aveam să aflu curând că era miros de sălbăticiune!), iar îmi amintesc. Dar mai departe...

Ca prin sită văd că o zbughesc spre bucătărie, simt că fac sforțări supra... hm... supraomeneşti să nu înnebunesc de nu ştiu ce fericire... Apoi mai văd abisul coborând asupra-mi...

Bezna.

În orice caz, dimineața m-am trezit nu la Grăsanul în pat, ci sub masa din cuhnie.

Şi m-a trezit țipătul Doamnei:

— Aici ai dormit, Cuțule? Ce-ai făcut cu băiatul, bestie! O să vă înnebunească pe toți vânătoarea asta blestemată!...

De unde avea să ştie ea, o femeie, că la cele trei nume dragi: ea, Sanda şi Nancy, aveam să adaug încă unul –

Vânătoarea! Şi că aveam să ne despărţim uneori şi pentru două-trei zile, şi că avea să fie plin de romantism, dar şi de primejdii drumul nou pe care trebuia să calc...

...Locul de întâlnire fusese stabilit chiar pe terenul de vânătoare. Grăsanul venise cu maşina domnului Mitică, toţi participanţii se prezentaseră la timp şi erau în aşteptarea surprizei promise de Tartarinul meu.

Surpriza respira des, tremura de nerăbdare pe fundul unei sacoşe de piele cu fundul plat, întărit de un carton gros, şi abia aştepta să vadă lumina zilei, ca să încerce pentru prima oară senzaţiile acelea tari, incomparabile, pentru care îl crease în mod special natura. (În bună măsură şi omul, cel puţin aşa se laudă ei!)

Surpriza eram eu.

Ţineam în mod deosebit la domnul Robert, inginerul, un bătrânel calm şi distins, care nu mi se adresa decât cu „tinere domn Enrique", şi m-am simţit profund jignit când l-am văzut plesnindu-şi palmele şi l-am auzit:

— Bine, Ticule! Chiar vrei să ne strici vânătoarea? De ce ai adus potaia?...

— E din altă partitură, rânji pianistul.

— Cine vine cu un şoricar la prepeliţe? se minună şi domnul Ştef. E cum te-ai duce la veceu cu glaspapir!... şi începu să râdă foarte fericit de banc.

— Ia mai terminaţi, urlă Grăsanul. Cine-i născut să fie vânător e vânător la toate!

— Nicio problemă, zise împăciuitor domnul Mitică. Îi dăm flancul: dacă strică, lui o să-şi strice!

Până să se echipeze, până să „dea drumul câte unei ţuiculiţe mici de început", reuşii, supărat cum eram, să fac

cunoştinţă şi cu ceilalţi doi tovarăşi de lucru: setterul Octav, al pianistului, şi kurzhaariga Gilda, el un tinerel cu caş la gură, ea, o matroană respectabilă, cu vreo şapte sezoane în urmă şi cu o groază de amintiri cinegetice.

— N-ai de ce să te îmbufnezi, zise Gilda, au dreptate domnii: nu e vânătoarea ta, e a noastră, a prepelicarilor. Tu ai vulpile şi ratonii, cu ceva şansă şi bursucii... Apoi, după o pauză: mergi cu cinci-zece paşi în faţa stăpânului, ştiu că o să-ţi vină greu, dar încearcă să ţii nasul pe sus: cum simţi miros de pasăre, ridic-o, dar nu fugi după ea, are grijă vânătorul mai departe. Tu i-o aduci când o doboară...

Primul lucru pe care l-am făcut când ne-am aliniat în front a fost să dau un tur lung în jurul stăpânului, ca să mă conving că nu-l ameninţă nicio primejdie. Am făcut treaba asta din instinct, aproape inconştient. Mă simţeam extraordinar, uitasem de jignirea suferită, aveam senzaţia că mă întorc îndărăt prin timp spre anii aceia de aur ai strămoşilor mei, vânători liberi şi suverani. Vrând-nevrând, în turul meu de recunoaştere am trecut şi prin faţa domnului Robert, inginerul, care cât pe ce să mă atingă cu o cizmă repezită spre mine violent:

— Ticule, strigă el, ori îţi calmezi cotarla, ori nu-i garantez existenţa! (Nu-l mai recunoşteam!)

M-am eschivat reuşit, dar avea să mi-o plătească pentru vorbele lui nesăbuite: când s-au pus pe băut, în final, am rupt capetele tuturor prepeliţelor pe care le vânase...

— Hei, mă puţă! mă strigă din centrul frontului Gilda. Ai uitat ce te-am învăţat?...

Nu era strict necesar să mă ofenseze, oricum n-aveam de gând să mai calc teritoriul inginerului: la o a doua tentativă de lovire, aş fi provocat un scandal monstru!

Hotărâi să ţin drumul drept în faţa Grăsanului.

Primul foc s-a tras pe centru. Era arhitectul, stăpânul Gildei. Am văzut în aer ceva ca o cârpă, rostogolindu-se spre pământ. Curiozitatea s-a dovedit a fi mai mare decât voinţa de a urma învăţămintele celor experimentaţi: m-am repezit spre obiect ca un nebun, deşi raţiunea îmi striga cât o ţineau băierile: „Opreşte, idiotule! Eşti tâmpit?”

Gilda stătea cu o păsărică în gură şi mă privi cât se poate de urât.

— Ce-i asta? o întrebai.

— Prepeliţă, îmi răspunse ea printre dinţi. Ascultă, micule dobitoc, dacă nu m-ai înţeles, îţi mai repet o dată: vezi-ţi de locul tău, altfel ţi se întoarce acasă numai blana! Marş dracului de aici!

Probabil, nu procedasem corect. Dar chiar atâta şicană!...

Revenii amărât şi umilit în faţa Grăsanului.

Domnul Robert continua să înjure, în loc să scruteze orizontul, era mereu cu ochii pe mine şi vreo trei prepeliţe îi trecură pe sub nas nevătămate, lucru care îl înfurie şi mai tare.

Octav, setterul pianistului, păşea impasibil în urma stăpânului, singura lui grijă era să evite tocurile cizmelor din faţă, prepeliţele îl lăsau rece.

Păşeam drept în faţa Grăsanului, care nu mai înceta să-mi tot strige: „Bravo, micuţule, bravo!” de parcă ar fi avut de a face cu un sugaci deprinzând biberonul.

La drept vorbind, mersul cu adulmecatul pe sus nu era de mine, mă împiedicam în toate cioturile. Adulmecatul pe jos nu mă aranja nici el: mirosea a găinaţ, o duhoare atât de dulceag-respingătoare, încât simţeam că mi se apleacă.

Eram gata să mă dau bătut, să-mi ocup şi eu locul în urma stăpânului, unde să-mi păzesc dantura şi să mă afund în gândire. Dar în chiar clipa următoare izbucni ceva sub nasul meu, ai fi zis că erupe un mic vulcan. Apoi urmă un şuierat ca de rachetă de semnalizare şi peste bălăriile prin care mă strecuram cu greu îşi repezi zborul stângaci o prepeliţă.

Instinctul îmi jucă din nou festa: mă repezii pe urma ei.

Eram în plin salt peste o tufă de laur, când simţii o izbitură în fund, apoi tunetul unei împuşcături şi imediat o arsură cumplită în locul izbiturii.

Saltul se întrerupse de la sine, tot de la sine îmi scăpă din gâtlej un scâncet, zic eu că de mirare, şi auzii urletul disperat al Grăsanului:

— Nu, Enrique, nu! Numai nu asta, dragul meu!... Nuuuu!...

Era atâta rugăminte şi dragoste în strigătul lui, încât mă simţii nu atât lovit, cât fericit. Aş fi putut chiar plânge de duioşie. Dar mă cam ustura...

Luai pe vârful botului două picături de sânge.

Vedeam acest lichid al meu pentru prima oară.

Bănuiam că e o parte importantă a trupului meu, în orice caz, mama mă prevenea mereu să nu mă zgârii şi să nu mă bag la bătaie ca prostul, iar de se va întâmpla totuşi să nu pot evita lucrurile astea, să-mi ling rănile imediat şi cu cât mai multă salivă.

Sfat pe care îl şi urmam în timp ce Grăsanul reuşise să se împiedice şi să cadă de vreo două ori până ajunse la mine.

Mă luă în braţe. Avea ochii injectaţi şi glasul lui venea ca dintr-un reverberator:

— Enrique, băiatul meu... Muşcă-mă, vrei? Hai, muşcă-mă... Iartă-mă...

Merita să-mi pun pielea la bătaie ca să aud asemenea declaraţii de dragoste!

M-au cercetat cu toţii de la vârful cozii până la finele nasului:

Domnul Robert descoperi cele două alice:

— Iată-le: ploiţă!...

Locul ustura binişor.

— Să-mi spui mie mersi, zise domnul Ştef. Dacă te lăsam cu cartuşele tale de iepuri, inaugurai sezonul cu un şoricar!

— Îl lua şi cu ploiţă dacă ochea mai bine! remarcă amatorul de bancuri ieftine.

Nu-i ştiam atât de grosolani.

Se vede că vânatul îi întoarce şi pe oameni la condiţia aceea de haită, de comună primitivă, cu apucături sălbatice, unde compasiunea şi dragostea pentru aproapele sunt noţiuni ce se vor naşte abia peste mii de ani.

Grăsanul, singurul reprezentant al progresului umanităţii în mijlocul acestei turme de pitecantropi, îşi revenise şi el:

— Cred că rateul meu trebuie sărbătorit. Hai la maşini!...

Nu mai avea niciun dumnezeu să le stric cheful. Peste vreo oră, când îşi reluară, toţi clei, stupida distracţie, eu mă dădui sub o maşină „să-mi ling rănile”.

Mă simțeam bărbat.

Nu mă aranja doar locul cicatricelor viitoare. Va trebui să ridic coada ca să mă laud cu ele!

În schimb puteam indica unde țintește Grăsanul...

Octav se dovedi a fi nu doar un melancolic, mai era şi un mare puturos:

— Nu simt nicio chemare pentru idioata asta de vânătoare. Cred că străbunii mei erau erbivori...

Păşind peste dânsul ca să-şi vadă mai departe de meserie, Gilda îi strecură printre dinți:

— Străbunii tăi au fost nişte degenerați. Faci de râs neamul prepelicarilor, tâmpitule!...

Şi plecă mândră, cum, de altfel, era, din păcate însă, cam cu un metru mai înaltă decât mi s-ar fi potrivit ca să-i solicit o întâlnire...

Nota traducătorului

Toate s-au petrecut cam aşa cum relatează autorul acestor amintiri. Posibil să fi fost şi anumite amănunte, nuanțe care îmi scapă: a trecut atâta timp şi nu am obiceiul să notez în jurnale toate fleacurile.

Cred doar că se exagerează în momentele unde este vorba de băutură. Suntem la vânătoare mereu unii şi aceiaşi, formăm un grup constant, ne cunoaştem de când lumea, şi nu țin minte ca măcar o singură dată să fi întrecut măsura vreunul dintre noi.

Îl înțeleg însă şi pe Enrique: e cunoscută aversiunea pe care o au câinii, mai ales şoricarii, față de alcool. E suficientă o singură picătură, ca să se strige apoi în gura mare: „Beție! S-a chefuit de mama focului!”

Din fericire, nu mai am ce comenta la acest capitol.

Mă bucură faptul că are suficient simţ al umorului (şcoala mea!) ca să comenteze la modul ironic nefericitul caz cu cele două alice, deşi sunt aproape sigur că nu erau ale mele.

Dar a trecut atâta timp...

CAPITOLUL ŞASE,

în care autorul, după ce se bagă în lucruri la care nu se pricepe, intră în altele la care se pricepe şi mai puţin, după care coboară pe pământ, ca să săvârşească fapte bune

Cât timp o să trăiesc, atâta timp o să mă minunez de prostia omenească. Şi poate nu atâta de prostie, la urma urmei, prostia e un dar ceresc de care nu poți scăpa nicicum, se bucură de asemenea divine cadouri şi mulți dintre ai noştri, zic nu atâta de prostia, cât de suficiența lor, de mărginirea lor, de aplombul cu care se bagă să judece lucruri la care nu se pricep...

Ce ştiu ei despre noi?

Că dăm din coadă când suntem mulțumiți sau prietenoşi, că lingem mâna care ne hrăneşte, că suntem cei mai devotați prieteni ai animalului numit om, bineînțeles, când şi acesta ne e prieten, deşi cunosc sute de factori poştali muşcați de-a valma de către semenii mei?

Şi atât?

Ah, ce mai zarvă am stârnit la picnicul din vara lui ’90 (eram un biet adolescent!), când, adulmecând prin apropiere vizuina unui viezure, m-am tăvălit copios prin balega unei vaci şi am fost surprins de Grăsanul în flagrant delict!

Ce mai morală, ce mai leşinuri prin cucoane, ce mai scăldat la izvor şi ce mai băi cu şampon franţuzesc acasă!

Şi nu era nevoie decât să ştie că, atunci când se duce la vânătoare, orice şoricar se străduieşte să împrumute un miros străin, căruia vânatul nu-i dă importanţă!

Oare nu procedează la fel şi bipezii când se luptă ca chiorii prin junglele din Vietnam sau Mozambic? Nu se dau cu rahat pe mutre?...

Sau ce să mai zic de savanta siguranţă cu care domnul Robert, om inteligent, de altfel, referindu-se la mecanica lui Newton, la teoriile lui Einstein şi la alte dogme, demonstrează imposibilitatea existenţei extratereştrilor, ca şi cum eu n-aş avea în mine, ancestral, memoria „vizitelor de lucru” ale omuleţilor celora verzi, care i-au civilizat pe troglodiţii ăştia, ce-şi dau azi atâtea aere!...

Ne-au aşezat sub treapta de sub ei a regnului animal, uitând, cu bună credinţă uneori, că noi suntem cei care ne naştem încărcaţi, vorba mamei, ca o dischetă, şi nu ei, care apar pe lume tabula rasa... Dar îmi face impresia că am cam început să filozofez! Şi îmi dau perfect seama ce mai mutră ar face Grăsanul dacă ar fi să-mi citească aceste rânduri, mai ales după ce m-ar ţine pe genunchi, m-ar netezi îndelung şi ar tot şopti: „bietul animal, dragul de el, de ce nu i-a dat Dumnezeu glas şi raţiune!”

Ei bine, cu totul altceva vreau să notez aici. E vorba de Sanda. A trecut clasa a şasea, nu e printre primele, dar stă

pe propriile picioare (în fond, ce înseamnă în şcolile lor să fii printre primii? De cele mai multe ori, nimic altceva decât să stea bine părinții cu educatorii şi atât!), şi în clipele când notez aceste lucruri e plecată la cinema cu Iliuță.

Însemnările acestea sunt într-adevăr pentru bătrânețea mea, o să-mi placă întotdeauna să ştiu ori să cred că am jucat ceva rol şi eu în, nu vreau să zic viața, în felul ei de a fi azi, în dispoziția ei, în comportamentul ei de acum, care pune temelia viitorului.

Aşadar, mai întâi câte ceva despre relațiile noastre de la începuturi.

După botezul (nu prea fericit!) la care mi-a fost naşă, m-a folosit lungă vreme drept jucărie de pluş, lucru care nu-mi displăcea, cu excepția cazurilor când mă făcea nod sau mă storcea. Din fericire, venea la bunici nu chiar atât de des, jocurile noastre culminau cu violența fizică, nu începeau cu ea, aşa că momentele grave erau de cele mai multe ori întrerupte de sosirea părinților ei cu: „Săndico, acasă!"

Fireşte, când a trecut ea într-a doua, eu eram deja matur, cum s-ar zice, un dulău în toată firea, din fericire, nu şi un mahmur posomorât şi dur, dotat cu suficient simț al umorului şi înțelegere, ca să ştiu că am de a face cu un copil. Creştea însă şi ea. Şi pe neobservate începe să mă tragă de coadă tot mai rar, tot mai rar îmi intră cu mânuțele în stomac, tot mai des mă ține în brațe liniştită, mângâindu-mi blana (superbă – sunt nevoit să remarc!), şi uneori – n-o să mă credeți! – oftând. Din zilele acelea i-am devenit confident. Ne închideam în cămăruța ei (bunicii ar fi fost în stare să doarmă pe palier, doar ca Sanda să se simtă cât mai bine în casa lor!), ne mai jucam cu Barbie sau altă

jivină, de fapt – eu întins pe sofaua ei, ea în genunchi alături, cu căpşorul rezemat în palme: „Ah, ce ştii tu, Enrique! Tu nu poți să suferi, tu n-ai asemenea griji!” Şi tace vreme lungă-lungă. Fireşte, aveam suficient tact să n-o întrerup, poate doar în clipele când auzeam paşii Doamnei apropiindu-se de uşă, ca să afle ce-i cu minunea de nu se învârte casa cu fundul în sus şi nu bat vecinii de jos cu coada măturii în tavan. În asemenea cazuri săream de pe sofa şi începeam să alerg prin odaie ca un apucat, spre marea mirare a copilei: „Da, ce înțelegi tu, eşti un prostuț...Dar alți prieteni nu mai am...”

Bănuiam eu ceva, dar aveam nevoie de certitudini ca s-o ajut.

Şi certitudinile n-au întârziat.

Într-o zi se întoarce mititica de la şcoală, şi trebuie să vă spun că a fost o lună întreagă când a stat numai la noi, părinții fiindu-i plecați într-o călătorie, se întoarce, zic, de la şcoală palidă şi tristă.

Doamna cade în panică, dă-i cu termometrul, dă-i cu întrebările: „N-ai căzut, puiule, nu te-ai lovit?”

Grăsanul dă-i cu câte două țigări pe minut, mititica se închide în camera ei, mă ia în brațe abia stăpânindu-şi lacrimile.

— Enrique, şi azi şi-a râs de mine! I-am dat amândouă, amândouă! chiflele pe care mi le-a pus bunica în ghiozdan, n-a spus nici măcar mulțumesc şi a zbughit-o afară să alerge cu Olguța! Nici măcar nu-i pasă că Olguța îi zice cartoflă şi îi pune cornițe pe la spate!

Aha, mi-am zis! Rămâne să aflu cine răspunde la uluitoarea poreclă şi încolo ştiu eu ce am de făcut. Nu mi-a

fost greu deloc să-i controlez ghiozdanul în timp ce-şi făcea somnul obligatoriu de după-masă. (Fireşte, când venea la Doamna.) Pe ultima pagină a caietului de aritmetică am descoperit două variante de epistolă adresate numitului Iliuță: „ILIUȚĂ: Tu te joci cu Ologuța (anume Ologuța!), dar ea îți spune „cartoflă!" (variantă ştearsă), şi în continuare a doua misivă, servind, probabil, de ciornă pentru scrisoarea expediată: „Iliuță, Oluța îți spune urât cartoflă".

Adică îl cheamă Iliuță.

Probele erau la dosar, urma să se ia măsurile. Grăsanul, care o aducea de la şcoală, era ferm convins că un şoricar pe zăpadă nu trebuie să se afle mai mult de câteva minute, aşa că nu mă lua cu dânsul iarna când pleca după Sanda. Am avut nevoie de vreo trei-patru zile de urlete şi miorlăituri până să-l convingă Doamna să-mi pună lesa, ca să plecăm împreună.

Bineînțeles, cea mai mare parte din drum am făcut-o în brațe, dar nu pot spune că mi-a displăcut, dimpotrivă! În orice caz la şcoală, în aşteptarea sunetului, a fost nevoit să mă lase jos. Nici să mă eliberez din zgardă n-a fost mare lucru, se umflau de râs ceilalți părinți privind la burtosul cum aleargă după mine să mă prindă, până la urmă, au organizat o adevărată vânătoare şi ei, dar cred că înțelegeți: un şoricar care nu vrea să fie prins nu poate fi capturat. Eram pentru prima oară la o şcoală la sfârşitul lecțiilor. La primele acorduri ale soneriei, abia am reuşit să mă dau după un pom, ca să nu mă pomenesc cu zgaibele în sus, aşa cum o pățiră câțiva părinți. Uşa de la clasa Sandei se deschise ultima, aşa că la vestiar aveau să intre ultimii. Ea mă luă uşurel de o ureche: „Mititelule, ai venit să mă

întâmpini!” Lucrurile nu păreau să se fi ameliorat: aceeaşi voce tristă... Nu mi-a fost greu deloc să-mi aflu clientul. Era un voinicel nițeluş cârn, cu ceva plete, cu ochi şmecheri şi ghiozdanul înălțat amenințător peste capul unui coleg, probabil, fricos: „Ilie, am să te spun la Doamna profesoară!” – „Prinde-l, Săndico, strigă Grăsanul, a ieşit din zgardă, o să se piardă pe drum!” Dar era târziu: în clipa următoare mă aflam lângă cârn şi, posibil să nu mai cred nici eu, îi lingeam mânuța în care îşi ținea căciula.

Mai întâi a încremenit: posibil de frică, posibil de mirare, apoi, aruncând jos şi căciulă, şi ghiozdan, îmi cuprinse capul în palme: „Fraților! Un câine învățat! Uitați-vă, un câine de la circ!” Am făcut un salt în lături şi am început să alerg în jurul lui provocându-l la joacă. Nu s-a lăsat rugat. Şi în urma lui toată clasa. Şi Grăsanul, fireşte, strigând ca un disperat: „Prindeți-l să-l leg!” Era o hărmălaie de nedescris. Lucru pe care îl şi fac – n-o descriu. Principalul e că, în cele din urmă, s-a găsit cineva să întrebe:

— Al cui e cățelul?

— Al meu! Al meu! a sărit Săndica.

Restul a fost o chestiune de rutină. Iliuță s-a apropiat de mititică rumen ca o roşie:

— Alexandra, pot veni la tine ca să ne jucăm cu cățeluşul?

N-am văzut-o niciodată aşa de îmbujorată. I-a răspuns după o pauză. Un pic rece, un pic cochet:

— Nu stă la noi. Stă la bunicul...

Şi când Grăsanul, care auzise tot, se grăbi să dea din cap afirmativ: „Sigur, sigur, poftim! Sigur!”, îmi lăsai capul la picioarele lui ca să-mi pună zgarda...

Credeam că o să plesnesc de râs peste vreo două săptămâni, când am auzit-o pe Doamna:

— Ticule, ştii, Săndica mănâncă mult mai bine când te duci s-o întâmpini împreună cu Enrique! Ţine mult fetiţa la potaia asta mititică!

Ar fi nemodest din partea mea să propun o revedere a ierarhiilor în regnul animal, dar voi face tot ce-mi stă în putinţă ca să deschid un pic ochii oamenilor.

Dar cum?

Nota traducătorului

Curios: eram sigur că se filozofează până la o anumită vârstă, după care începi să judeci! Se vede că e o lege care nu-i priveşte pe toţi reprezentanţii regnului...

La urma urmei, nu-i cine ştie ce anevoie să dai un simplu gest, un simplu serviciu prietenesc drept un mare act de pătrundere în psihologia unui vecin de scară ierarhică, o breşă în zidul de nepătruns ce deosebeşte speciile, în acelaşi timp acuzând omenirea de dogmatism anchilozat, de neputinţa să înţeleagă ceva ce nu se încadrează în canoanele cu care i s-a îmbuibat capul.

Cât priveşte teoria, desigur.

În privinţa practicii... Fireşte, am fost amândoi – mă refer şi la Tincuţa – nişte mari idioţi: unde să ne gândim noi că la vârsta nepoatei etc... etc... Şi era atât de evident totul!

În orice caz – mersi, Enrique!

Dar nu pot permite să se vorbească pe tonul acesta despre prietenii mei! Cu atât mai mult, cu cât porneşti de la o crasă lipsă de informaţii: de câte ori în toiul discuţiilor noastre aprinse pe tema „preferată” nu o ştergeai la

bucătărie, ademenit de mirosul excelentelor bucate ale Tincuței? Aşadar, cum poți tu judeca fără să fi urmărit plenar ceea ce se discuta? Cred în fenomenalul tău auz, recunoaşte şi zoologia că ne depăşiți în acest domeniu cam de vreo şaisprezece ori, dar e suficient atâta, ca să prinzi tot ce se discută peste două camere şi un hol, unde mai pui şi aparatul de radio din bucătărie, care trăncăneşte zi şi noapte de m-a înnebunit?...

Fie, dar şi din câte ai prins tu cu jumătate de ureche n-ai înțeles că suntem aproape toți nişte fervenți susținători ai panspermiei? Că ne îndoim nu doar de măsurile luate de guvern şi de cinstea vânzătorilor de găini?

Totuşi, şi în acest liberalism, nonconformism, numeşte-l cum vrei, trebuie să existe o limită: să-l pui tu la îndoială pe Einstein?

Măgarule!

CAPITOLUL ŞAPTE,

în care autorul demonstrează practic că, atunci când eşti stăpânit de un sentiment mare şi autentic, te poți face înțeles şi respectat de oricine, chiar de cineva cu tabieturi

Unul Dumnezeu ştie cât am amânat scrisul notelor acestora de mai la vale, prin câte îndoieli mi-am rupt gândurile, de câte ori mi-am dat pulsul până la limita admisă ba sus, ba jos... La drept vorbind, nici acum, când

m-am hotărât parcă, nu sunt chiar atât de sigur că o să duc lucrurile până la capăt: oricine are dreptul, ba nu – datoria –, să păstreze unele întâmplări ale vieții notate pe inimă şi nu pe pagini scrise, fie paginile chiar ale unui jurnal intim. O fac totuşi pentru că în memorie rămâne doar esența, pentru mine e scump însă şi cel mai mic detaliu, cel mai neînsemnat gest, tot, tot, tot... Într-un cuvânt, e vorba de Nancy şi relațiile noastre.

Trebuie să ştiți că Grăsanul are tabieturile lui şi să-l scoți din ele ar fi un act de înaltă dresură. Doamna, să zicem, încearcă de-o viață să-l deprindă mâncatul pârjoalelor cu furculița şi fără pic de succes (aici mă văd nevoit să trec de partea lui: ce gust în bucata de carne pe care n-ai pus victorios lăbuța, ca să rupi apoi din ea cu toată dantura!). Cu toată modestia, mă văd nevoit să declar că eu totuşi am reuşit! Câteva săptămâni la rând mi-a tot sunat în ureche ca o muzică a sferelor nemaipomenita voce a lui Nancy: „Locuiesc în curtea vecină, Enrique! Ne plimbăm de la ora şase!" Câteva săptămâni la rând am tot reflectat asupra sintagmei „curtea vecină", ca până la urmă să-mi dau seama că sunt un prost: cercetează-le vizual pe amândouă, tontule, şi nu mai face atâta teorie! Mai greu a fost cu ştergerea stereotipurilor. Ora la care mă scotea (citeşte: îl scoteam!) afară Grăsanul era şapte. Nici mai mult, nici mai puțin. Lesa, uşa, trei paliere în jos, ieşirea, curtea. Dacă lipsea Bobo, boxerul idiot de la scara a treia cu care sunt la cuțite – şi lipseşte destul de des, stăpânul lui nu prea are noțiunea timpului din motive de consum exagerat de alcool! –, urma libertatea absolută, fireşte, în perimetrul curții, patruzeci de minute de gimnastică şi, de ce n-aş

recunoaşte-o, ceva hârjoană platonică cu dobermăniţa curvei. Am început-o cu ce e mai simplu: cu cercetarea teritoriului. Nu că nu m-ar fi interesat curţile vecine, într-un târg ca al nostru nu afli două la fel, avem adunătură din toată lumea! Dar nu aveam dreptul să înşel aşteptările Grăsanului – mă ştia ascultător şi docil, o evadare de-a mea l-ar fi putut băga în boale: vai, micuţul, o să-l calce prima maşină! I-aş fi putut dovedi contrariul cu uşurinţă. Spre deosebire de provincialii şi salonarzii de care e plin oraşul, mă simt în apele mele în orice situaţie stradală. Aşa că a rămas foarte uimit când am început să-l trag şi să-l izbesc spre teritoriile limitrofe, obligându-l, în cele din urmă, să cedeze. Curtea din dreapta nu prezenta niciun interes. Doar aroma, ca să folosesc un eufemism, doar aroma foarte recentă a unui bullterrier de care e sănătos să te ţii cât mai departe. În cea din stânga însă... Ah, în cea din stânga!... Părăsise curtea de doar câteva minute, posibil să mai fi fost încă pe scări sau în ascensor când am intrat noi şi mirosul ei proaspăt mă scotea din minţi. Picioarele refuzau să mă mai slujească şi m-am întins „pe urmele paşilor ei” (ce romantic, nu?), respirând greu. Grăsanul avea însă zi de prezenţă la Academia lui căcăcioasă, aşa că privi mahmur la ceas: „Băiatule, ne-am distrat destul!” şi prinse să mă târască spre casă cu o insistenţă neştiută până atunci. (Mult mai târziu aveam să aflu că în acelaşi bloc cu Nancy locuia şi una din fostele lui aspirante, o urâţenie atât de perfectă, încât până şi el, un crai total lipsit de gust, fusese nevoit să-i aprindă „roşu”, cu toate consecinţele de rigoare...) Etapa a doua s-a dovedit a fi mult mai dificilă: orarul promenadelor matinale. De obicei, se trezea (îl

trezeam) la şapte fără un sfert, cam vreo cincisprezece minute se învârtea prin baie şi alături, mimând şi ceva gimnastică, apoi vreo cinci minute căuta, înjurând, lesa pe care o ţineam eu în gură şi începeam coborârea spre curte, gâfâind.

Când am tras pentru prima oară plapuma de pe el la şase fără un sfert, s-a întins ca de obicei, a declarat, iar ca de obicei, că sunt un ticălos şi o să-l bag în pământ cu mult înaintea celor o sută de ani câţi intenţiona să facă umbră continentelor, şi abia la ieşirea din baie s-a priceput să-şi arunce ochii la ceas.

Nu am atâta ţinere de minte ca să repet măcar în parte torentul, cascada de blesteme şi înjurături ce-a urmat, nici să descriu mulţimea de fente şi eschive la care am apelat ca să-mi păstrez pielea întreagă. Fapt este că s-a trântit din nou în uriaşul aşternut în care s-a învârtit fără să-şi poată relua somnul până pe la şapte, iar mie nu mi-a mai permis să-i încălzesc picioarele.

De sub pat am observat de vreo câteva ori pe geamul mat al uşii umbra Doamnei agitându-se, stăpâna umbrei n-a îndrăznit însă să intre: prea ştia bine ce poate păţi. L-am învăţat să se scoale la orele şase fără un sfert abia peste vreo trei săptămâni. Toamna intrase în drepturi depline, zilele erau tot mai scurte şi mai chioare, curţile pline de foi galbene, care sunau metalic sub picioare. (Din toamna aceea am obsesia neasemuitelor rânduri: „Toamna sună-n geam frunze de metal...” I le-am recitat şi ei. Aş fi dat trei vânători numai ca să-i fi putut răspunde pozitiv la întrebarea dacă le-am compus eu... Deşi nu-mi mai amintesc bine ce i-am răspuns...) În uriaşul puţ care era

curtea vecină soarele avea să intre abia peste câteva ore şi pentru puține minute. Stăpâna ei, adolescenta cu picioare subțiri şi ochi trişti, stătea lângă scara a treia, în ciudata lumină rezultată din amestecul zorilor cu lucşii puțini ai becului ce indica intrarea. Nancy, adică inconfundabila ei siluetă, se profila pe zidul întunecat al blocului. Era în mişcare, nişte unduiri abia vizibile, moi şi încete; făcea cu botişorul ei ascuțit nişte pase de parcă ar fi repetat, rotunjindu-l, perimetrul colțos al fiecărei dintre frunzele căzute din platanul sub care se afla. Şi, brusc, a încremenit. Ştiu că risc trivialul, dar n-am încotro: mi se tăiaseră şi picioarele, şi respirația. Apoi s-a întors încet, de parcă ar fi fost luată cu rapidul de un mare operator, a tras aer în piept şi s-a repezit spre mine ca o săgeată. (Banal, dar n-am încotro.) Mă surprind în timp ce aştern aceste note că plagiez – absolut involuntar! – unele din lecturile preferate ale Doamnei. Nu că aş citi pe ascuns cărțile ei, la asta încă n-am ajuns! – îi place Doamnei să citească uneori cu glas tare, ba să şi comenteze în prezența mea, şi mai ales când lipseşte Grăsanul. Aşa că, volens-nolens, gusturile mele literare țin oarecum de ale ei şi de foarte multe ori sunt perfect opuse gusturilor dumnealui. Ea este tipul de femeie romantică, el – tipul ironico-isterico-sceptic şi unul Dumnezeu ştie cât de greu îmi vine să împac în mine aceste două caractere. Bineînțeles, dacă admitem că nu poți viețui într-un anumit mediu fără să-ți redactezi oarecum personalitatea. Dar toate astea aşa, doar ca o paranteză...

Sfântă inocență!

Ferice de cei ce ajung la vârsta maturității cu suflet curat de copil... (Pardon, cred că o cam iau razna!)

Nu m-am putut mişca din loc un singur centimetru. Nu-mi puteam crede ochilor. Ea s-a oprit în mine, cât să mă răstoarne, şi n-a mai stat să-şi drămuiască vorbele conform originarei viclenii femeieşti, a prins să-mi sărute capul câtu-i de bleg şi să se înece într-o adevărată viitură de vorbe:

— Enrique, ai venit! M-ai găsit! Ştiam că ai să mă găseşti! Unde ai fost până acum? Dacă ai şti cât te-am aşteptat, cât am suferit! Credeam că nu ți-am plăcut, credeam că mă crezi o proastă fluşturatică şi naivă, poate chiar o stricată, Doamne, dacă ai şti, dacă ai şti...

Mă gândeam cu groază, în timp ce mă rostogolea prin frunzele moarte acoperindu-mă de sărutări, la soarta crâncenă ce ar fi putut-o lovi, dacă ar fi nimerit, aşa, dezarmant de naivă, peste un ticălos. La urma urmei, ce ştia ea despre mine, decât numele şi... şi atât? În locul meu ar fi putut fi oricine...

Mă copleşea şi mă băga în sperieți gândul că ar fi putut fi cu putință asemenea lucru. Şi numai strălfulgerarea bruscă a amintirii că noi, şoricarii, suntem dotați cu o intuiție neobişnuită m-a salvat în clipele acelea de un atac de apoplexie...

A contenit pe neaşteptate. În picioare, în fața mea, nemişcată, mă privea uluită şi, aş îndrăzni să zic, disperată:

— Tu taci, Enrique? Nu ai nimic să-mi spui?

Aveam.

Dumnezeule creator şi apărător al şoricarilor, câte aveam să-i spun!...

Am cuprins-o la piept şi am ținut-o aşa, temându-mă să suflu, vreme lungă.

— Nu spune nimic, Riky! Ştii cât...

Ştiam! Ştiu tot, tot, tot... (O singură ființă are dreptul să-mi spună Riky. Aş fi în stare să sfâşii pe oricine altcineva dacă ar îndrăzni să mă cheme astfel!) Aşezați pe iarbă, ne priveam în tăcere. Adolescenta cu picioare subțiri şi ochi trişti ne-a urmărit şi ea o vreme, apoi s-a apropiat de noi.

— Mare noroc pe tine, Nancy, ți-ai găsit un prieten! Apoi s-a întors spre Grăsanul, aflat nu ştiu cum şi el alături, pentru că, sincer vorbind, nu-mi arsese de el din clipa întâlnirii cu mititica, nici măcar de lesă nu ştiu cum scăpasem:

— O să mai veniți pe aici? Vedeți cum se joacă? Nancy e atât de singură şi tristă...

„Ca şi stăpâna", îmi venea să zic, şi din privirea plină de duioşie a lui Nancy am înțeles că nu mă înşelam.

— O să venim, fireşte! E greu pentru un şoricar să-şi afle prieteni în oraşul ăsta nenorocit! Sunteți aici în fiecare dimineață? zise Grăsanul.

— La şase, făcu fetița. Sau eu, sau bunica. Iar acum trebuie să plecăm...

— La revedere, zise Grăsanul.

— Pa! zise Nancy şi mă sărută pe vârful nasului.

Abia acasă am reuşit să înțeleg cât de cât valoarea darului pe care mi-l trimitea cerul. Desigur, nu fără propriul meu ajutor.

Şi când dansul mulțumirii şi bucuriei s-a transformat într-un tontoroi cu pantofi împrăştiați prin hol şi perne aruncate pe jos, Doamna a reuşit să mă prindă şi să mă ia în brațe:

— Ați băut ceva, Ticule?

Da! Băusem din cea mai rară şi nobilă cupă: a dragostei!

— I-am găsit o prietenă, Tincuțo. O cochetă destul de drăguță, deşi cam frivolă.

— Era şi cazul, nu? A crescut băiatul... Am lăsat vorbele lor să treacă pe lângă urechi. La ce te poți aştepta de la un biped aiurit, lipsit de gust şi mai ales de fairplay?

Bineînțeles, nu o am în vedere pe Doamna.

Toamna înainta vertiginos spre celălalt anotimp, care mă cam bagă în boale, dar zilele şi, mai cu seamă, dimineții le erau senine şi proaspete, întâlnirile noastre – o sărbătoare continuă, deşi mereu prea scurtă.

Grăsanul aflase în adolescenta cu picioare subțiri şi mereu tristă o interlocutoare neaşteptat de inteligentă şi citită – pentru anii ei –, era elevă într-a noua, locuia cu taică-su şi bunica, pe maică-sa o pierduse în copilărie şi, ştiam de la Nancy, în relații destul de incerte cu cei doi, nişte oameni încuiați, lipsiți de sentimente cum ar fi afecțiunea.

Cu alte cuvinte, dacă e să mă exprim ceva mai popular, mergeau toate ca pe roate, până când într-o bună dimineață (pe naiba – bună!) n-a apărut Nancy în lesa unei arătări destul de bătrâne şi supărate. Toate ca de obicei: zgarda scoasă, mititica se repede la mine radioasă, încă din fugă scandându-mi numele, eu mă întorc, parcă întâmplător, cu o coastă, pentru ca ea să mă poată, tot întâmplător, răsturna, când:

— Nancy! Aici, javra naibii! Asta mai lipsea, să-mi aduci nişte rapăn în casă!

Am încremenit. Cu toate că nu este pe lumea asta patruped mai prompt în decizii şi reacții, am rămas locului

ca un biet şoricuţ în faţa unui şarpe: nu-mi puteam crede urechilor!

M-a scos din înţepeneală academicianul (şi, trebuie să recunosc, m-a salvat de la o mare prostie – vă imaginaţi viitorul nostru, al meu şi al lui Nancy, dacă mi-aş fi înfipt colţii în mizerabilii fesieri ai zgripţuroaicei?!):

— Madam! Câinele nostru face baie o dată pe săptămână. Şi e la curent cu absolut toate vaccinurile. Vă asigur că nu aveţi de ce vă face griji...

În semiîntunericul curţii, la care se mai adăuga şi uşoara ceaţă a dimineţilor de toamnă, şi oameni, şi lucruri se disting, cel puţin pentru un ochi uman, mai greu, şters.

Baba făcu nişte paşi înainte, că spre Nancy, că spre Grăsanul, dar se opri brusc.

— Pentru Dumnezeu, Riky, nu-ţi pune mintea cu ea! Dacă vrei să ne mai vedem..., îmi şopti Nancy.

Tremuram vargă.

— Aici! La mine, javră! cloanţa se aplecă şi dintr-o mişcare prinse lesa de zgarda mititicăi. Apoi se îndreptă băţoasă şi rânji spre Grăsanul:

— Ce surpriză! Bună dimineaţa, domnule a-ca-de-mi-ci-an!

Grăsanul făcu o mutră lungă, deschise gura, dar răspunse abia spatelui babornitei, care se învârtise brusc pe călcâie şi o luase spre scară.

— Bu-bună dimineaţa...

Nancy îmi aruncă o privire speriată din prag şi dispăru aproape târâtă în hăul cenuşiu al intrării.

— Bună, Enrique, bună! Mi-ai făcut-o! Grăsanul părea speriat. Din cinci sute de mii de variante nu puteai s-o

găseşti decât pe asta!... Mă luă în braţe, pedeapsă sau favoare extrem de rară, şi porni în pas alergător spre curtea noastră.

(În aceeaşi seară aveam să aflu dezlegarea enigmei. Baba nu era alta decât studenta lui din tinereţe, şi trebuie să ştiţi că Grăsanul avea deja doctoratul la douăzeci şi trei de ani! o slută fără vocaţie, dar cu mari proptele, care-şi pusese în gând să-şi cucerească profesorul. A fost o poveste lungă şi urâtă, cu anonime, plângeri mincinoase şi şedinţe furtunoase la biroul de partid – ce-o mai fi însemnând şi asta! –, sfârşită cu câştig de cauză pentru burtosul, dar şi cu pierderi irecuperabile pentru nervii şi inima pârâtului Don Juan... În orice caz, toate de domeniul unui trecut îndepărtat, singura explicaţie pentru hohotele de râs cu care şi-au amintit povestea Grăsanul şi doctorul Mitică, venit „întâmplător” pentru un pahar de vorbă...)

Vreo trei zile mi-a fost imposibil să-l duc în curtea vecină.

În cea de a patra am apelat la forţă. Cu burtoiul lui, unde să mai ştie el de „Primii fiori”, de alte simţiri decât cele de sete şi poftă de trăncăneală! L-am muşcat, elementar, de glezne şi l-am izbit cu atâta putere spre casa vecină, încât, în cele din urmă, s-a dat bătut:

— Mă băiatule! Cedez pentru că eşti îndrăgostit lulea! Dar dacă iese iar baba, o să te aştept după colţ...

S-a oprit la colţul casei şi a lungit cât a putut ceea ce numeşte el gât: Nancy stătea întinsă pe pământ, cu botişorul pe un vraf de frunze. Nemişcată.

Rezemată de balustrada scării, o privea trist ca de obicei Rodica. M-am ridicat cu labele pe el cât mai sus, ca să-l

scutesc de supliciul aplecării, mi-a scos lesa şi în clipa următoare eram lângă Nancy.

N-a sărit să mă răstoarne în foile moarte, nu mi-a cuprins gâtul cu lăbuţele ei gingaşe şi puternice. A început să plângă încet, fără lacrimi:

— Credeam că te-am pierdut, Riky...

Rodica a sărit toate patru treptele deodată. Cred că era prima oară că o vedeam zâmbind. S-a agăţat de gâtul Grăsanului de parcă s-ar fi întâlnit cu un vechi prieten:

— Dacă ai şti cât a suferit Nancy! De patru zile n-a mâncat nimic!

Şi, fără să mai aştepte cuvinte de compasiune, continuă:

— Bunica a zis că nu mai iese în curte cu Nancy... Nu ştiu de ce n-o poate suferi!...

Grăsanul a tuşit diplomatic:

— M-am simţit... hm... Am avut mult de lucru... Şi am uitat să-mi previn soţia că băiatul nostru are o prietenă aici... Îmi pare rău că am făcut-o să sufere.

Al naibii, e cavaler totuşi!

Nota traducătorului

Trebuie să vă asigur că e o adevărată plăcere să comentezi cronici obiective. Cu mici inexactităţi, involuntar scăpate, sper, anume asemenea însemnări am avut în faţă traducând acest capitol. Mi-a descris, desigur şarjând un pic, măruntele tabieturi, care sunt mai degrabă nişte jaloane ce-mi organizează ziua de muncă. Dar o face cu simpatie pentru cel şarjat, şi asta mă lasă să cred că băiatul n-a trăit de pomană în mediul pe care i l-am oferit.

Din păcate, atunci, când comunicarea dintre noi era posibilă doar la nivelul acela primitiv, n-a fost cu putință să înțeleg mai mult decât am înțeles.

Cine ştie, poate ar fi fost cu putință să evităm ceea ce s-a întâmplat curând...

CAPITOLUL OPT,

în care autorul împacă două mari pasiuni ce dau sens vieții lui, dar nu poate renunța la a treia, aceea de a lua în căruță

...Primii fulgi au poftit abia pe la mijlocul lui decembrie. Şi odată cu ei au început a fi tot mai scurte promenadele de dimineață, ba chiar şi cele de după-amiază: şi Doamna Tincuța, şi Grăsanul găseau că e prea periculos frigul pentru un pârlit de şoricar. Aş fi găsit eu o modalitate să-i conving de contrariu, dar şi gingaşa Nancy, deşi nu mi s-a plâns niciodată, nu se avea bine cu gerul.

Nu prea eram agreat în companiile aproape zilnice din camera Grăsanului, „ca să nu mă omoare cu țigările lor" (Doamna!), dar adulmecasem eu că se pune ceva la cale, ceva frumos, care face să tremure de bucurie şi nerăbdare orice şoricar care se respectă.

Şi iată, în una din serile cu pălăvrăgeală, bârfe, hohote de râs, politică şi băutură, când Doamna, după ce servise masa, se ascunsese în spatele a trei uşi în camera ei, iar eu

moțăiam lângă radiatorul din bucătărie, închis, firește, se aude soneria de la intrare.

Ar fi fost de mirare s-o audă cineva.

Am auzit-o eu.

Pentru un șoricar închis nu e mare filozofie să deschidă ușa dacă vrea să o facă. (Desigur, ușa de la bucătărie!)

Mă întreb și azi dacă am intuit atunci sau nu că soneria aceea era începutul unui nou capitol, și cel mai dramatic, al vieții mele?

Nu știu ce să-mi răspund.

Dar nu am să regret niciodată că am sărit să dau de știre Grăsanului că mai are un musafir întârziat.

Era un cetățean între două vârste, cum i s-ar fi scris în buletin, „semne particulare n-are", nițeluș băut, ceea ce îl urca (sau îl cobora!) pe aceeași treaptă cu Grăsanul, și care a refuzat categoric invitația de a pofti la un pahar în cameră.

— Domnule profesor, nu vă rețin decât o clipă. Sunt tatăl Rodicăi...

— A-a! făcu Grăsanul. E o fetiță minunată, cred că are un viitor...

— Mulțumesc... Dar sunt aici nu în calitate de tată... Am venit ca stăpân al lui Nancy...

— A-a..., mai făcu Grăsanul... E un câine minunat... Cred că...

— Știți, domnule profesor, eu cred că fiecare trebuie să-și facă meseria. Eu, de-o vorbă, sunt inginer, dar vând vopsele la piață, ca să supraviețuiesc...

— Da, sunt vremuri grele... Tranziția, știți...

— Știu. Luați-o și pe Nancy la vânătoare. Asta-i meseria ei. Vânătoarea. Eu n-am posibilitatea...

Grăsanul scăpă falca de mirare. Dar îşi reveni imediat:

— Mi-o încredinţaţi mie? Ştiţi, vânătoarea de vulpi...

— Ştiu. Dar meseria ei nu e să stea pe sofa... De altfel, vă roagă şi fie-mea...

Grăsanul stătu un pic în cumpănă. Posibil că îmi văzuse totuşi privirea, pentru că zâmbi larg şi zise:

— Bine. De acord. Am să dau de ştire fetiţei, în ajun... Poate poftiţi la un păhărel?...

— Mulţumesc, nu. Altădată... Vă sunt foarte obligat!

I-am adulmecat lungă vreme urmele. Erau ale unui om de treabă.

Şi nu prea fericit... M-a amuzat întotdeauna prostia omenească. Şi în mod special strălucita idee a bipezilor de a se autointitula „regi ai naturii”. Şi nu unul mai răsărit colea, ceilalţi urmându-i la rând, ci toţi deodată! Vă imaginaţi: o adunătură uriaşă, şi toţi cu sceptru şi coroană, pretinzând supuşenie nu de la semeni, ci de la noi, caracuda din restul regnului...

Fantastic! Şi noi, majoritatea absolută, care nu ştim nimic...

Sau ce să zic de leul declarat „rege al animalelor”?

Tot de ei declarat.

Leul! Un munte de muşchi stând în faţa unui simplu şoricar cum ar sta, de exemplu, Tyson în faţa lui Norbert Wiener...

Iată de ce m-am bucurat nespus să aflu că societatea în care mă învârt e departe de prostia generală şi, asemenea nouă (ei, nu chiar nouă, şoricarilor, care suntem antimonarhişti, mai precis, individualişti înnăscuţi!), se găteşte febril să-şi numească un conducător de haită şi că

procesul acesta se numeşte în lumea ei „alegeri”. Mi-ar veni foarte greu să descriu atmosfera din casă, de altfel, nici nu cred că e unul din evenimentele demne de a nu fi date uitării, în orice caz, vreo două-trei săptămâni până la aceste „alegeri” n-am mai ştiut ce e odihna. Discuții nesfârşite, certuri, compromisuri şi iar scandal, variante peste variante, că ăla e un hoț notoriu, că celălalt e un afemeiat (deşi Grăsanul nu considera viciul ca fiind periculos!), că ăsta te vinde a doua zi, că celălalt te cumpără peste trei zile şi aşa mai departe. A fost un adevărat triumf al rațiunii când cu două zile înaintea marelui eveniment s-a ajuns la un compromis prin consens (la propunerea domnului Robert): anume ca în chiar ziua alegerilor să se organizeze o vânătoare de vulpi. Nu cred să fi sărit vreodată mai sus decât la auzul acestei hotărâri. Prima vânătoare a mea! A Şoricarului Enrique, nu a nefericitului şi impostorului prepelicar... Mi-e ruşine să recunosc, dar la întâlnirea din ajun i-am spus lui Nancy că nu sunt un ageamiu în domeniu, că am deja la activ câțiva vulpoi. Am făcut-o cu cele mai bune intenții, era atât de speriată, tremura aşa de tare, trebuia s-o îmbărbătez! Şi aveam atâta încredere în propria intuiție! (Şi azi sunt convins că trebuie să ai multă încredere în intuiție, dar nu-i rău deloc să laşi o mică rezervă şi pentru îndoieli... Dar, vorba ceea: mintea şoricarului cea de pe urmă...)

Am mers cu Nancy în două maşini felurite: ea împreună cu Grăsanul, care a ținut-o în brațe tot drumul, era rugămintea Rodicăi, ea a adus-o; eu cu domnul Robert alături. Costumul îi mirosea îngrozitor a urină de iepure şi a rachiu, am făcut eforturi uriaşe să prind aerul destul de

rece de la ventilator, ca să-mi pot păstra cât de cât facultățile olfactive pentru munca ce mă aştepta.

După vreo cincisprezece kilometri de şosea ne-am băgat în nişte coclauri groaznice, maşinile patinau la centimetri de nişte râpe în care nu ne aştepta nimic bun, înjurăturile curgeau ca din cornul abundenței şi toate cu adresă precisă: inginerul era cel care: „Vă duc eu la un loc fantastic, umblă vulpile în cruce". Când maşinile n-au mai fost în stare să înainteze nici de-o palmă şi compania a coborât vesel ca să-şi asambleze armele şi să-şi lege cartuşierele, a pornit alt scandal: unii susțineau că şoricarii trebuie transportați la vizuină în ranițe, ca să nu-şi irosească în van forțele, alții că trebuie lăsați liberi, ca să poată descoperi singuri vizuinile. Diferendul s-a lichidat (da la „lichid", fireşte!) cu ajutorul unui termos de țuică fiartă, iar noi am luat-o, se înțelege, pe jos. Zăpada, din fericire, destul de puțină, ardea plăcut tălpile, se puteau citi pe cearşaful ei toate peripețiile nopților trecute (la marginea unei viroage şi urmele unei tragedii recente – sânge şi păr de iepure, motiv pentru micuța Nancy să-şi piardă capul, abia am putut-o linişti!). Mirosea atât de puternic a vulpe, încât nu m-am mirat deloc când la buza unui pripor am dat de o gaură din care se revărsa o duhoare în stare să te înnebunească. Primul gând a fost să mă reped în vizuină, dar cum vânătorii nu erau la vedere, am dat mai întâi glas.

Prima s-a arătat Nancy. „Am să răzbun moartea bietului iepuraş!" a strigat şi abia am reuşit să blochez intrarea.

— Eşti bravo, micuța mea, i-am spus. Dar fără vânători n-o să facem mare treabă: după toate semnele, cred că e vorba de un vulpoi cu experiență! Am lăsat-o lângă gaură,

Doamne, cu toată răutatea din ea, ce voce frumoasă şi clară avea! şi am pornit în căutarea ieşirii sau ieşirilor de rezervă. Am descoperit-o la vreo zece metri, mascată foarte iscusit de o tufă de măceş şi ciulini, aduşi şi depozitaţi parcă de vânt. Alta nu mai putea fi, era prea greu solul ca să sapi mult în el. Ce bine îmi prindeau învăţămintele bietei mame şi cu câtă recunoştinţă mă gândeam la ea!

Vânătorii au rupt, bineînţeles, lanţul şi au dat năvală buluc, să fi ţâşnit vulpoiul, s-ar fi împuşcat unul pe altul.

— Ticule, a urlat inginerul, ai o potaie pe cinste: nici nu arată să fie la prima vânătoare! („M-ai minţit, Enrique, să nu mă minţi niciodată! avea să-mi spună mai târziu mititica. Chiar dacă mi-ai vrea binele!)

Îmi spunea intuiţia că vulpoiul avea să iasă pe lângă tufa de măceş. În locul lui aş fi procedat anume aşa. Din care motiv i-am strigat micuţei să atace de unde se găsea: inamicul s-ar fi aflat cu spatele la dânsa, deci ar fi prezentat un pericol mult mai mic.

Când inginerul, cel mai versat dintre ei, a reuşit să-şi convingă tovarăşii să formeze o potcoavă în jurul vizuinii, nici n-am mai aşteptat să-mi strige „plié!" – m-am repezit ca un descreierat în labirint. Aveam să probez pe propria piele spusele mamei: nu sunt clipe mai periculoase decât primele, când ataci refugiul unei vulpi. Clipele până se acomodează ochiul venit de la lumină cu bezna vizuinii. Nici nu reuşisem să fac zece paşi, nici nu reuşisem să prind în auz strigătul de luptă al lui Nancy, venit de departe şi abia distins, când ceva ca un brici îmi trecu pe lângă ochi, îmi spintecă vârful urechii şi mi se înfipse în pielea gâtului la cel mult un deget de la carotida stângă. M-am izbit instinctiv îndărăt, din

fericire, apucătura fusese de suprafață şi m-am putut elibera, ca în clipa următoare să-i văd şi mutra. Un cap aproape negru, cum îl au ticăloşii aceştia ajunşi la maturitate, un bot ascuțit cu nările dilatate şi ochi roşii şi un rânjet care-i descoperea două rânduri de brice create anume pentru a ucide. Cu cinci centimetri să-şi fi lungit elanul şi mi-ar fi scurs exact atâta sânge cât ar fi fost necesar să mă lase întins pe câmpul de onoare... Imaginea aceasta mi-a rămas întipărită pe retină ca s-o pot revedea, tremurând de groază, şi acum, aproape de bătrânețe, atunci însă nu prea aveam timp de studiu anatomic: am scos un urlet în stare să bage în sperieți şi o panteră, după care m-am repezit în ticălos cu gura căscată cât să-i cuprindă toată căpățâna. De fapt, asta e marea spaimă a vulpilor: prinde-i amândouă maxilarele sau gâtlejul în menghină şi s-a zis cu ele! De obicei, cele mai tinere cam aşa termină, ăsta era bătrân. Prinse să se retragă zvâcnind la orice atac al meu şi scoțând nişte țipete ce aduceau mai mult a zgomote stridente produse de un fierăstrău ştirb. Bănuiam că labirintul poate avea şi o cameră centrală, mai largă, în care cumătrul să-şi poată face siesta. Şi totuşi m-a luat prin surprindere când, scoțând un urlet disperat, se retrase aproape sărind din canalul îngust prin care îl urmăream şi se roti cu coada spre mine. Momentul de surpriză a durat o clipă, suficientă însă pentru a-mi da seama că nimerise într-o încăpere destul de spațioasă pentru asemenea manevre şi că în partea opusă a camerei se afla cealaltă ieşire, spre care se şi repezi. În fond, aici se termina misiunea mea. Restul ținea de meseria vânătorilor. Dar prin cealaltă intrare venea Nancy!

Îi auzeam distinct vocea, era mai degrabă un marş de promenadă decât un cântec de luptă, şi mă trecură sudori reci când îmi dădui seama ce se poate întâmpla! Fiara era pe jumătate în canalul ieşirii principale, când cu un salt (ca să vezi: era cât pe ce să zic şi eu ca Grăsanul: supraomenesc!) am reuşit să-i prind vârful cozii şi s-o fac să sară iar în cameră ca un dop scos cu tirbuşonul. A fost, cred, riscul principal: n-ar fi costat-o cine ştie ce efort ca în scurtul moment de dezechilibru din partea mea să-mi „ia gâtul". Dar mai era cântecul lui Nancy. Armoniosul şi nemaipomenitul ei cântec de luptă care mi-a salvat viaţa... Vulpoiul a intrat ca o torpilă în canalul prin care îl gonisem şi n-am mai găsit de cuviinţă să-l urmăresc: până la sosirea micuţei trebuia să-mi refac moralul. Au răsunat de afară două împuşcături, apoi alte trei la rând şi am înţeles că sunt ale Grăsanului, era singurul care avea armă cu repetiţie.

Apoi nişte urlete care ar fi putut însemna şi blesteme, şi strigăte de triumf. Şi în clipa în care s-a luminat camera de prezenţa micii mele prietene mi-am pierdut cunoştinţa...

Stau uneori şi mă gândesc, chiar acum, să zicem, pe fotoliul din faţa şemineului, sătul, curat, în preajma vârstei care e mai degrabă a senilităţii decât a veselei tinereţi sau a viguroasei maturităţi, în vecinătatea unor oameni care mi-au fost întotdeauna prieteni şi nu stăpâni, stau, zic, şi mă gândesc: ce viaţă am dus? O viaţă de câine? În fond, ce s-ar schimba dacă în locul Doamnei ar fi acum o sluţenie păroasă înfăşurată în piei crude, în locul salonului acestuia elegant, o grotă împuţită, în locul şemineului împodobit cu teracotă de Bucovina, o vatră de care răspunde cu capul urâta, iar în locul Grăsanului, care intră acum cu pachete,

printre care şi unul cu salam de Sibiu, un homo erectus ducând pe umeri o ciozvârtă de mamut, căpătată după ce a dat cu bâta în dreapta şi în stânga de i-au ieşit ochii din orbite?

Cred că nimic.

Cred că nu s-ar schimba nimic.

Aş ocupa acelaşi loc în faţa focului, aş căpăta aceeaşi bucată de carne zvârlită peste umăr, poate doar că aş participa la vânători adevărate, cu cea mai nemiloasă miză: viaţa. (Deşi şi cu Grăsanul trebuie să fii foarte atent când e înarmat!)

În rest...

Am pierdut şi am câştigat. M-am veselit şi am plâns. Am iubit şi am fost iubit...

Am dus o viaţă de câine.

Şi dacă din când în când, neştiind de ce şi absolut contrar voinţei mele, mă surprind lătrând şi urlând la lună, lucru care, de fapt, mă şi împinge la asemenea filozofări, nu cred că ar fi cazul să mă neliniştesc: au avut grijă zeii (iar mama afirma că zeii noştri s-ar afla pe lună!) să ne mai înzestreze şi cu un subconştient salvator.

Ce înseamnă asta nu ne e dat să ştim.

Şi să nu-i invidiem pe oameni. Nici ei nu o duc mai bine.

Pur şi simplu avem zei feluriţi...

Nota traducătorului

Nu am comentarii.

Poate doar o mică observaţie, mai degrabă – o explicaţie: am tras într-adevăr cinci focuri. Vulpoiul a sărit chiar în faţa mea. Iar dacă nu l-am doborât cu primul cartuş, a fost o

întâmplare: încărcasem din greşeală arma cu ploiță de prepelițe. E cât se poate de firesc să nu poți găuri cu macul acesta cojocul unui vulpoi echipat de iarnă... Aşa că găsesc cât se poate de deplasată ironia, chiar mascată, cu privire la calitățile mele de ochitor.

Găsesc, de asemenea, că nu ar fi stricat câtuşi de puțin ca autorul să nu facă atâta bravadă din faptul că, vedeți dumneavoastră, ei, şoricarii, se călăuzesc de o morală primitivă, dar cinstită, care le permite să nu roşească săvârşind tot ce e natural.

Scena la care, involuntar, am asistat nu cred că era de prea mult bun-simț.

Oricum, trăieşti între oameni, domnule Enrique...

CAPITOLUL NOUĂ,

în care autorul dă dovadă de pricepere în analiza sociologică umană, dar îşi consumă materia cenuşie încercând să rezolve probleme personale

Primele semne a ceea ce ei numesc „criză” le-am sesizat la vreo lună după vânătoarea de vulpi, sau, cum socotesc ei, după alegeri.

Aparent parcă nu se schimbase nimic: cel puțin o dată pe săptămână Sanda venea de la şcoală direct la noi ca să întoarcă împreună cu mine casa cu fundul în sus: în asemenea zile, Doamna se văita că nu a fost anunțată din timp, ca să poată găti „ceva gustos”, de parcă ar fi ştiut să

gătească şi altfel; Grăsanul stătea câtu-i ziulica ba pe divan, ba îngropat în hârtiile şi hârţoagele lui, care, nu pricep de ce, aveau atâta căutare în lume (cu excepţia punctului de pe glob ocupat chiar de el).

Seara ne călcau prietenii aproape ca de obicei, dar în discuţiile lor, în felul de a râde, în toată atmosfera ce umplea „casa de nebuni”, cum numea Doamna camera Grăsanului, se simţea ceva inexplicabil, insesizabil şi nu mai ştiu cum, ceva de natură să pună în gardă.

Plutea ceva în aer, dar nu pentru mine, nu pentru noi.

Ne vedeam de două ori pe zi, nu se schimbase nimic, ne vorbeam ore în şir sau stăteam ore în şir fără să ne spunem o vorbă, ne era bine, eram fericiţi.

Mai mult: într-o zi, nerăbdător să-mi văd cât mai curând iubita, am scăpat din mâinile Grăsanului încă la uşă şi am ajuns în curtea ei cel puţin de patru ori mai repede ca de obicei. Când Grăsanul, cu ochii ieşiţi din orbite, ne-a descoperit la locul nostru preferat, jucându-ne sub ochiul vigilent şi visător al Rodicăi, şi când, la plecarea lui Nancy, m-am smuls iar din lesă, ca să-l aştept apoi aproape un sfert de oră la uşa noastră, a înţeles şi el că nu mai are niciun rost să mă dădăcească, şi, după vreo două zile de probă, mi-a deschis larg uşa la şase fără cinci cu următoarea cuvântare:

— Eşti liber, Enrique. Eşti, în sfârşit, liber. Şi nu uita că nimic nu obligă atât ca libertatea! Peste exact o oră îţi deschid!

Tari de cap mai sunt oamenii! Să treci de şaizeci ca să pricepi, în sfârşit, că nimic nu disciplinează aşa serios ca dragostea!...

...Luaseră obiceiul băieții, probabil, cu mult timp înainte de a fi călcat eu pragul acestei case, să se prezinte la întrunirile lor aproape zilnice care cu o sticluță de vin, care cu o palincă sau cu o felie de caş („mi-au adus-o ieri de la stână!"). Nu-i vorbă, contribuția Grăsanului era superioară, avea el şi de unde, dar cu tot rostul lor aproape simbolic micile jertfe pe altarul prieteniei deveniseră o tradiție.

Desigur, exagerez când numesc aceste mici adunări chiolhanuri sau mai ştiu cum. Se discutau multe lucruri serioase, domnul Mitică mai avea şi patima scrisului, se dădea la muze şi uneori venea cu buzunarul plin de poezele, spre marea spaimă şi jale (prefăcute!) ale asistenței; domnul Robert ținea, cu pseudonim, o rubrică săptămânală la o gazetuță seralĕ. Cu alte cuvinte, se mai făcea şi ceva treabă, altfel Doamna ar fi închis repede dugheana! Aşa că în seara pe care şi-o rezervase din timp, când domnul Mitică n-a apărut nici după o oră, nici după două, compania l-a adus pe sus cu toată împotrivirea. A fost o veselie ca nicicând, versurile lui, chiar ascultate din coridor (fusesem dat afară, Grăsanului i s-a năzărit că am stricat aerul, deşi... în sfârşit...), mi s-au părut cât se poate de acceptabile, ba un catren de dragoste, ceva cu „te duci, şi ani de suferință...", de-a dreptul excelent. La un moment dat, când doctorul a ieşit în hol, probabil, să-şi ia țigările din palton, Grăsanul a sărit în urma lui. L-a prins de revere cu amândouă mâinile:

— Spune!

— Adică?... Domnul Mitică a făcut o mutră mirată.

— Nu pare să-ți fi fost rău. De ce n-ai vrut să vii? Te-am jignit eu cumva? Sau poate altul?...

Doctorul şi-a eliberat uşurel haina din labele Grăsanului. A tăcut lung.

— Ştii, Ticule... Avem noi nişte apucături... Trebuia să vin cu coniacul cela... În sfârşit... Nu ni s-a dat leafa de două luni...

Grăsanul a tăcut lung şi el.

— Ai fi putut să mă suni...

— Ascultă, burtosule... Eu...

— Bine, bine... Am tăcut...

Totuşi, abia peste două săptămâni, când din cei şapte nedespărțiți s-au adunat doar trei, am realizat limpede ce înseamnă cuvântul atât de des vânturat în casă şi pe străzi.

Ar fi putut să nu-mi pese, mă simțeam, adică ne simțeam excelent, dar eram prea legat de haita umană în care mă învârteam, aş putea spune că, oarecum, şi interesele mele depindeau de ale lor, iar în societate se rupea ceva, trosnea ceva neînțeles şi amenințător.

Nu discutasem cu Nancy chestiile astea, prea țineam la mititica asta dragă, devenită o parte din mine, ca să-i stric nouraşul de fericire şi bucurie cu care plutea peste lume ca o umbreluță de păpădie.

Şi apoi ce i-aş fi putut comunica sigur şi concret decât o spaimă, o alarmă aproape metafizică?

Până când...

Era o dimineață cu ger nu prea mare, ningea leneş, cu fulgi puțini şi pufoşi, Rodica făcea înconjurul curții cu paşi rari, probabil, ca să nu înghețe, şi din când în când zâmbea la zadarnicele mele încercări de a prinde vreo steluță de gheață. Nancy stătea sub platanul despuiat în aşa hal, încât nici fulgii nu se țineau de crengile lui, părea sau visătoare,

sau gândindu-se la ceva foarte important, în orice caz nu prea lua în seamă încercările mele de a o antrena şi pe ea în joc.

M-am oprit lângă ea în cele din urmă:

— Hai şi tu. Ai să îngheți!

Nu m-a privit. A lăsat boticul în pământ.

— Sunt gravidă, Riky...

Să-mi fi dat cineva cu un ciocan în cap în clipa aceea, cred că n-aş fi simțit lovitura. M-ar fi protejat valul imens de bucurie şi mândrie ce mă umpluse şi continua să mă umple până la nebunie. Am răsturnat-o jos şi am început să o sărut ca un zănatic.

— Nancy, Nancy... Nancy!... tot repetam, strigând în acelaşi timp în gând: „Voi fi tată! Voi fi tată!...”

Ea se desprinse uşurel din îmbrățişările mele. În ochii ei nu se putea citi bucurie. Oftă lung, lung:

— Şi alaltăieri, când mi-am dat seama, şi ieri, când m-am convins că nu mă înşel, am crezut că o să înnebunesc de bucurie. Şi ca un făcut, chiar atunci baba şi-a repetat amenințarea pe care o face aproape zilnic: „Dacă-mi vine cățeaua asta cu țânci în poală, o arunc de la etajul nouă!” Şi se ține de cuvânt întotdeauna, Riky!...

Dacă n-ar fi izbucnit în hohote de plâns, probabil, aş fi căzut retezat, ca atunci în vizuină. Era prea plină cupa.

Am rămas pe picioare numai pentru că înțelegeam: sunt ultima ei speranță. Mi se încredințase toată, cu trup şi suflet, eram al ei cu trup şi suflet, iar dragostea îți dă puteri nebănuite.

Din nefericire – nu şi luciditate...

— Ce mă fac, Riky? Ce e de făcut?...

... I-am dat răspunsul abia peste trei zile.

Au fost trei zile de gândire chinuitoare, n-am pus pe nicio clipă la îndoială amenințările baborniței, planurile construite în creierul meu stors se întindeau de la cele mai fanteziste – să ucid baba! – până la cele mai stupide: să-l conving pe Grăsanul s-o fure pe biata mititică...

Dar cum să te lupți victorios cu namila de zgripțuroaică?

Cum să comunici cu Grăsanul sau Doamna, când intelectele noastre stau pe frecvențe felurite?

Cum?...

Am chemat-o de sub dragul ei de platan şi am dus-o în fundul curții, ca şi cum ar fi putut să ne audă cineva.

— Nancy, iubito, cred că există o singură ieşire. Fuga.

A tresărit ca de o lovitură:

— Încotro? Unde?... La vreo gunoişte undeva? Şi tu?

— E vorba de fuga noastră, Nancy. Ori crezi că aş fi în stare să te părăsesc? Ori nu de copiii noştri e vorba?...

Avea ochii împăienjeniți, dar nu plângea. Şi nu ştiam dacă era în stare să judece. Simțeam că se lasă toată în voia mea.

— Mai ții minte vânătoarea? (Ea îşi aruncă privirea spre urechea mea spintecată abia vizibil şi zâmbi.) Ții minte când beau ăia, am alergat prin împrejurimi şi ne-am jucat de-a ascunselea?

— O, Riky...

— Ei bine, am dat atunci de o vizuină de bursuci. Părăsită, mirosea a fum. N-am intrat, dar ştiu că e încăpătoare şi cu dependințe. Viezurii nu revin niciodată la vechile locuințe...

— Înțeleg. Şi Rodica sau Grăsanul tău o să ne aducă de mâncare!

Caustică fetița! Nu bănuiam. Şi judecă. Dar ca o domnişoară de salon.

N-avea niciun rost să ne înțepăm.

— Nu-ți face griji. Poate, la început, o să ne fie puțin frig...

Nancy mă cuprinse cu atâta gingăşie, în ochii ei se putea citi atâta tandrețe şi încredere, încât simții un nod oprindu-mi-se în gât.

Era dimineața zilei când avea să înceapă fericirea şi calvarul nostru...

Curios, dacă nu bizar, şi-a mai asigurat Natura liniştea şi eternitatea. Cel mare înghite pe cel mic, cel mic pe cel şi mai becisnic, cel aproape nevăzut ciupeşte şi el ce nu suflă şi nu mişcă, hora se învârte.

Milioane de semințe, sute de mii de icre, mii de ouă, sute de pupe, vânt, ploaie, molimă, trăsnet, ceva tot rămâne ca să închidă cercul, iar care nu rămâne nici nu era nevoie de el, ce alte măsuri de siguranță?

Drept că elita, cea care îşi perpetuează specia la bucată (dar căreia i s-a mai dăruit şi ceva creier!), a nimerit-o mai greu: hrăneşte-l, mamă, păzeşte-l, tată, dar o scoate cumva şi ea la capăt, ca să-şi înalțe glasul cu întreg corul: Vivat Natura! Glorie! Osana!... Şi odihneşte în pace şi onor Măria Sa, plecându-şi arar ochiul înțelept spre creaturile Măriei Sale. Numai că, precum şi un cizmar de lux tot mai scapă uneori câte un condur cu ținta întoarsă către călcâiul clientului, şi Măria Sa n-a putut atinge perfecțiunea totală:

A creat Omul...

Omul care a întors totul cu fundul în sus.

Cine ar putea spune că e treabă de şoricar să plângă şi să se vaiete? Cine ar putea afirma că aş fi urlat când m-am luat la bătaie cu ciobănescul acela nemțesc, o luptă nedreaptă, provocată nu de mine, când, în cele din urmă, au biruit kilogramele lui şi era cât pe ce să-mi dau sufletul, dacă nu intervenea Grăsanul? N-am plâns, dimpotrivă, mă simțeam în al nouălea cer cu bucata aceea de buză ciobănească în gura mea!

Am plâns când m-a încolțit vulpoiul?

Am plâns trei nopți când puneam la cale fuga.

Şi nu de spaima necunoscutului: de durerea că aveam să mă despart pentru totdeauna de Grăsanul.

De Doamna Tincuța.

De durerea pe care aveam să le-o provoc şi lor.

Lor.

Unor oameni.

Urmaşii celor ce mi-au „domesticit” strămoşii, adică le-au răpit libertatea.

Mă durea.

Şi mă străduiam zadarnic să nu mă gândesc la ei...

... Compania Grăsanului se destrăma ca un covor persan fabricat la Odesa.

Prietenii veneau tot mai rar, tot mai rar se făceau auzite şi apelurile lor telefonice, prea mândri ca să accepte generozitatea Grăsanului, alergau din noapte în noapte ca să-şi câştige, de multe ori fără succes, bucata de pâine.

Ba şi în casa Grăsanului se instalase într-un colț, încă foarte mică, abia cât o păpuşă, himera cu numele Sărăcie. Cel puțin aşa înțelegeam eu discuțiile Doamnei cu şeful.

Vorbeau de nu ştiu ce blocaje financiare, de reviste şi edituri închise, de totala impotenţă a guvernanţilor.

— Altceva nici nu meritǎm, noi i-am ales! râdea din când în când Grăsanul, dar râsul lui nu suna prea vesel.

Atunci am auzit pentru prima datǎ cuvântul „emigrare”.

Nu m-am speriat defel când i-am înţeles sensul, dimpotrivă: l-am transformat într-un argument în plus pentru fuga noastră. Oricum, două suflete şi două guri mai puţin. Şi mai puţin păcat pe conştiinţa stăpânilor: cine-i ştie cum ar fi fost nevoiţi să procedeze cu noi în caz că... Hotărâsem cu Nancy să plecăm în zori, la chiar jumătatea lui ianuarie, pica într-o luni, a doua zi după închiderea sezonului de vânătoare. Mai puţine şanse de întâlniri nedorite.

Şi, iată, Ziua cea Mare a sosit!

Era o dimineaţă destul de posomorâtă şi târzie, cum sunt ele prin părţile noastre iarna, nici prea umedă, nici prea îngheţată.

De obicei, mănânc după ce mă întorc de afară, de data aceasta Doamna, de parcă ar fi bănuit ceva, mi-a pus în faţă o farfurie plină-rasă cu cotlet rece de berbec.

— Mănâncă, băieţaş. Lui Ticu nu-i mai place carnea de oaie, auzi tu! Lumea face foame şi dumnealui...

Nu-mi intra bucăţica în gât. Dar n-aveam încotro: mă aştepta drum lung. Mă ajuta să înghit şi gândul (pe care încercam să mi-l impun) că Grăsanul e un ticălos cu mofturile lui.

Doamna mă privea cu atâta dragoste, încât la un moment dat n-am mai putut rezista şi am dat drumul lacrimilor.

Desigur, va considera trădare plecarea mea! Ah, dacă aş fi putut să-i vorbesc!

I-am sărutat amândouă picioarele şi cu capul în pământ, ca să-mi ascund lacrimile, am intrat în dormitorul Grăsanului.

Dormea ca un bursuc. (Nu ştiu cum dorm grăsanii de bursuci, dar presupun că nu altfel.)

O pană ieşită din perna pe care-şi ţinea căpăţâna plină de ştiinţe i se lipise de buză şi la fiece răsuflare ba se ridica, ba cobora, de parcă ar fi fost o supapă fără de care oxigenul n-ar mai fi avut acces în bojocii lui uriaşi.

Când l-am sărutat pe obrazul buged, a deschis un ochi.

— A... Patima de sub ulmi! folosea adeseori expresia asta pe care n-am înţeles-o niciodată. Cum îţi faci ora sexuală, găseşti uşa deschisă. Şi acum şterge-o!...

Doamna Tincuţa stătea în cadrul uşii deschise.

În prag m-am întors să mai privesc o dată acest nespus de drag cămin, mai dulce şi decât cel părintesc, să mai văd o dată chipul celei mai iubite femei din lume, dar lacrimile care-mi împăienjeneau ochii le-au şters şi le-au acoperit pe toate, am coborât orbeşte scările şi am izbit în neştire uşa de la intrare, pe care ştiam că n-am s-o mai deschid niciodată...

Nota traducătorului

Dacă aş fi ştiut!

Dumnezeule, dacă aş fi ştiut!

Dar cum să fi bănuit că ţine atâta la noi? Că a nimerit în situaţia asta fără ieşire? Că a luat hotărârea aceea atât de pripită şi de idioată!

Oare n-aş fi găsit eu cu ochii închişi vizuina aceea blestemată? Şi nu i-aş fi adus în braţe pe toţi nefericiţii aceia?

Nu voi mai comenta.

Sunt prea sentimental, adică nu, sunt prea om ca să pot citi fără lacrimi aceste rânduri scrise...

Nu, nu de un prieten al omului:

De un prieten.

CAPITOLUL ZECE,

în care autorul descrie cu lux de amănunte o perioadă din viaţa sa, demnă de atenţia şi pana unui Daniel Defoe

Mă aştepta la marginea oraşului, în tufişurile din spatele pichetului rutierilor, aşa cum aveam înţelegerea. Plângea fără lacrimi, încet şi tihnit, aşa cum plâng copiii obijduiţi când sunt singuri şi nu-i vede nimeni.

— Credeam că nu ai să mai vii, Riky... M-am speriat...

Am simţit un val fierbinte de sânge izbindu-mă în cap.

— Tu, tu cum ai îndrăznit să te înhăitezi cu un necunoscut? Cum ţi-ai încredinţat viaţa unei haimanale fără obraz şi fără cuvânt?... Cum?...

Parcă turbasem.

A ridicat spre mine nişte priviri uluite:

— Riky, ce-i cu tine?... Ce-am spus urât?

Nu, era imposibil să te superi pe o asemenea fiinţă!

I-am pus în faţă bucata de carne „împrumutată” de la măcelăria din piaţă.

— Îmi pare rău, Nancy, sunt un pic nervos. Mănâncă!

Era file de mânzat, o bucățică bunișoară, am scos-o de sub tejghea, unde stătea pregătită pentru cumpărători „de-ai casei". Când m-a observat vânzătorul, era prea târziu. Și totuși prima sută de metri am făcut-o într-un timp record.

Furam pentru întâia oară. Știam de la Doamna ce fel de oameni sunt șmecherii de la tarabă, n-aveam nicio grijă pentru buzunarul păgubașului, mă gândeam la mine. Luasem ceva care nu-mi aparținea, încălcam unul din primele învățăminte ale mamei, procedând asemenea hoțului, nu-l pedepseam pe el – coboram la nivelul lui.

Îmi era rușine și scârbă de mine și nu mă putea împăca nici gândul că săvârșisem fapta cu un țel nobil, cum nu mă puteau liniști nici perspectivele...

Aveam bine întipărit în minte tot drumul, l-aș fi putut parcurge cu ochii închiși. Dar o călătorie pe marginea asfaltului ar fi putut implica pericole mari. Cum șoseaua se ținea mereu de vale, iar valea o ținea spre răsărit, am presupus că, luând-o pe scurtătură, am putea economisi o bună bucată de drum, și chiar dacă ar trebui să evităm așezări de tot felul, oricum am fi fost în câștig.

Am încercat să pun planul de acord cu Nancy, dar ce poți discuta cu o femeie îndrăgostită! Avea toată încrederea în intuiția mea și în hotărârile mele.

— Mănâncă tot! i-am spus.

— Dar, Riky...

— Tot! Nu mănânci numai pentru tine. Și avem cale grea...

... N-a fost deloc ușoară.

Din când în când trebuia să oprim ca mititica să-şi mai tragă sufletul, a trebuit să ocolim vreo două ferme şi un sătuc, dar, spre norocul nostru, fără niciun incident.

După-amiază eram la țintă. Cum veneam din altă direcție, ne-ar fi fost cam greu să ne orientăm repede, dar a salvat situația... vulpoiul. Leşul lui, uscat de soare şi vânt, mai stătea spânzurat de acelaşi copac. Bună poamă dacă nici ciorile, nici alte dihănii nu râvnesc la asemenea bucate!...

Nancy era la marginea puterilor, dar – nici nu mă aşteptam! – în cea mai bună dispoziție.

— Ce vânătoare a mai fost, Riky! Aşa-i că a fost o vânătoare grozavă?

Nu mi-a fost greu deloc să dau de vizuina părăsită. Mai persista mirosul de fum, nu chiar aşa ca atunci, dar suficient ca s-o pot descoperi. Locatarii fuseseră, probabil, „afumați"; de nu se vor fi salvat, cine ştie dacă nu i-am întâlnit în vizitele mele la piață prin tot felul de sticle cu inscripția „untura de barsug"...

În orice caz, reşedința lăsată nouă moştenire era un adevărat palat. Trei dormitoare cu tavanul înalt, că nici sărind nu-l puteam atinge, cămara, camera intimă şi un adevărat labirint de coridoare. Şi, fireşte, două ieşiri. Cămara era plină cu ştiuleți de porumb la care lucrau de zor vreo câțiva şobolani, n-au mai aşteptat invitația noastră ca să-şi ia urgent tălpăşița, iar în dormitoare, iarbă uscată şi paie, probabil, aşternutul foştilor locatari.

Nancy nu-şi putea stăpâni bucuria. Sărea ca apucată, mă muşca de urechi, fugea dintr-o cameră în alta, încât am

fost nevoit să-i atrag atenția, pe un ton destul de ridicat, că mai poartă şi alte răspunderi...

— O, Riky, sunt atât de fericită! Am casa mea... Iar de mititei să nu te temi, gimnastica mea nu le strică. Dar, cum crezi, n-au să se întoarcă vechii locatari să ne dea afară?

— Ți-am spus că nu se întorc niciodată la o casă părăsită. Şi-apoi e iarnă. Viezurii hibernează.

— Atunci să hibernăm şi noi! Ura!!! Şi imediat, fără vreo pauză: Riky, mititeilor le este foame...

Şi totuşi au fost buni cu noi zeii noştri: chiar dacă au permis nelegiuirea de a fi domesticiți, nu ne-au lipsit de calitățile cu care eram înzestrați originar. Ne putem adapta cât se poate de lesne la orice condiții de viață, la orice mediu.

Încerc să mi-i imaginez pe Grăsanul şi pe Doamna puşi pe neaşteptate în situația de a se muta din luxosul lor apartament într-o colibă sordidă, fără încălzire centrală, fără apă caldă, fără mobilă... Mai ales pe Grăsanul fără otomana lui dragă, cu groapa din mijloc săpată de fundul lui uriaş, şi fără telefonul cu receptorul ros de urechile lui păroase...

Cred că la cele câteva sute de mii de cuvinte, câte afirmă el că ar avea limba noastră, ar mai adăuga cel puțin tot pe-atâtea, şi numai pentru înjurături şi blesteme!

Deşi Doamna, presupun, tot Doamnă ar rămâne şi la o vatră primitivă, cu ochii mâncați de fum...

Ori poate dragostea idealizează?...

Tot atunci, la vânătoarea aceea nenorocită (ca vânătoare, fireşte!), descoperisem şi colonia iepurilor de pământ. La drept vorbind, nici nu sunt sigur că asta li-i denumirea, se zice că ar fi fost aduşi aici pentru aclimatizare, ca şi cum

dealurile noastre n-ar fi suficient rănite de tot soiul de viroage şi alunecări, mai era nevoie şi de labirinturile lor în stare să distrugă un continent! De fapt, e la fel de posibil să fie şi nişte iepuri de casă sălbăticiţi, pe ăştia lasă-i doar să se înmulţească, încolo vezi cum scapi de dânşii...

Atunci nu le-am dat nicio atenţie, mă gândeam doar ce s-ar fi putut întâmpla dacă am fi nimerit cu maşinile pe teritoriul lor: acolo ne-ar fi prins veacul.

Se afla cam la jumătate de kilometru mai în deal de casa noastră. Îmi amintisem de ei când încă plănuiam fuga: fără această „piaţă" stabilirea noastră aici ar fi fost o simplă aventură nebunească.

După cantitatea de păr sur şi resturi de blană împrăştiate prin împrejurimi, bănuisem eu şi atunci că nu în zadar se stabilise aici vulpoiul, dar ticălosul mai era şi iute de picior. Urma să-mi controlez şi eu viteza. Sau dexteritatea...

— ...Mi-i foame..., repetă Nancy, privind pierdută în jur.

— Nicio problemă, iubito. Mă aştepţi frumuşel aici, eu mă reped până la piaţă.

— La piaţă! strigă ea. Adică să te întorci mâine? Ai să mă găseşti moartă, Riky...

— Ba făcând ordine şi curăţenie! Avem alături piaţa noastră.

N-am mai lăsat-o să se dumirească şi am ţâşnit din casă.

Cu femeile trebuie să fii scurt la vorbă şi cât mai expeditiv, altfel rişti să te înglodezi în discuţii fără capăt...

Şi mai ales cu femeile iubite...

Nu poţi pătrunde în locuinţa unui iepure de pământ cu una, cu două oricât ai fi tu de şoricar: sunt prea înguste

intrările. Din fericire însă, aceste mici dobitoace, predestinate să hrănească o întreagă liotă de „frați mai mari”, sunt destul de proaste ca să-şi sape galeriile atât de aproape unele de altele, încât nu-i nevoie de cine ştie ce efort ca să le poți intra în casă. Nu însă iarna, când pământul e tare ca piatra. Dar, ca să ajung la aceste înțelepte concluzii, am avut nevoie de vreo trei ore bune şi de toată energia acumulată de dimineață din cotletul acela de berbec. Primii trei urecheați mi-au scăpat de sub nas. După abia vreo zece metri am înțeles că nu sunt nici ghepard, nici măcar vulpe, aşa că la competiția „fugă” am renunțat. Pe al patrulea l-am luat când am hotărât să mă încred auzului: târâtul lui prin galerii e destul de zgomotos ca să-i poți detecta direcția. Restul rămâne pe seama „saltului înainte” executat la timp. Deşi o iau în capul evenimentelor, mă pot lăuda că în restul iernii nu cheltuiam mai mult timp pentru un exemplar, de cât e nevoie să dai colțul la măcelărie şi înapoi.

Oricum, dar în decursul unei singure zile reuşisem să devin şi hoț, şi ucigaş...

La drept vorbind, lucrurile acestea mă preocupă, ca să zic aşa, acum, în fața cartonului pe care scriu. Atunci nu-mi prea rămânea timp pentru filozofie, întreținerea unei familii, şi cum avea să se dovedească, destul de importantă, vorbind numeric, nu-i floare la ureche, cere eforturi enorme. Şi tot la drept vorbind, încerc să mă conving, şi nu fără succes, că n-a mai fost chiar aşa de idioată natura când a decis că cel mic hrăneşte pe cel mare, cel slab – pe cel tare. Şi toate speculațiile, chiar cele ale oamenilor, pe marginea acestei probleme nu sunt altceva decât fariseism: la urma urmei, şi

un morcov sau o ceapă, chiar firul de iarbă, au toți dreptul la o moarte naturală, nu violentă! Aşa că n-o să mai revin la acest subiect...

Punct. Am hotărât...

...Casa strălucea de curățenie, dar Nancy arăta extenuată. Eram prea obosiți amândoi ca să putem savura delicioasa cină: se zice că lupii mănâncă aşa cum am făcut-o noi, abia am mai găsit puterea ca să împing un şomoiog de paie la intrarea principală – contra curentului – şi să întind la uscat blănița urecheatului.

— Cum o să dormim, Riky? Pe pământul gol?

I-am arătat blana:

— Peste câteva zile o să ai un aşternut împărătesc. Dar până atunci... Timpul într-o vizuină devine o noțiune foarte abstractă. Cel puțin în primele zile. Când am dat la o parte paiele şi am scos nasul afară, soarele se pregătea să scapete. Dormisem nu mai puțin de douăzeci şi patru de ore! Era o linişte de paradis, puțina zăpadă ce acoperea coasta dealului sclipea în apus cu reflexe portocalii, cârdul de ciori ce se îndrepta zgomotos spre locurile de mas putea fi comparat cu şarabana Sfântului Ilie întorcându-se de la eternele lui îndeletniciri. Nancy părea să fi mâncat laur: alerga şi făcea nişte tumbe prin micile troiene de la talpa priporului, încât, în cele din urmă, nu m-am putut stăpâni s-o imit şi eu.

— Ura! striga cât o ținea gura. Am casa mea! Am soțul meu! Sunt fe-ri-ci-tă!

... Pe la jumătatea lui februarie aveau să se consume două evenimente – acum sunt sigur de asta! – scrise de la

început în planeta mea şi care aveau să-mi întoarcă foarte crunt şi nemilos viața.

Mai întâi, aveam să devin tată.

Apoi aveam să-l cunosc şi să rămânem cunoscuți cu Tigrul.

De mâncare nu duceam lipsă, concurenți la marea colonie a iepurilor aveam doar vreo trei vulpoi, nici zece lacomi ca ei nu ne-ar fi tăiat resursele; bursucii nu ne-ar fi putut deranja.

Oameni prin aceste coclauri n-aveau ce căuta, poate doar la începutul sezonului de păşunat, iar eu cu Nancy ne deprinseserăm deja cu dormitul de zi şi veghea de noapte. Şi prezentul, şi perspectivele erau atât de luminoase, atât de promițătoare!

Numai că aşa-i plăcea lui maică-mea să spună: „Ce ți-i scris – de coadă ți-i prins”.

Şi n-am simțit la timp că am şi eu prins ceva de coadă.

Prea o țineam bârzoi...

Nota traducătorului

Una ştiu: l-am învățat o limbă frumoasă şi aproape corectă. Am colegi care l-ar putea invidia!

Şi lexic bogat, aproape bogat! – şi sintaxa dreaptă, adică aproape dreaptă... Orice ai zice – opera mea! Că de la două luni nu cu mă-sa a stat, ci cu mine!...

Îmi vine să strig, să-i trezesc pe toți cei ce mai cred în „lumea celor care nu cuvântă” şi nu ştiu decât: „la picior”, „culcat”, „aport”...

Uneori, în procesul acesta al traducerii, mai ales dând peste vreun pasaj mai interesant ca observație, sau gândire,

sau ironie, mă simt tentat să dau publicității, fie ce-o fi! aceste însemnări: perspectivele care se deschid sunt imprevizibile, atât în bine, cât şi în rău.

Dar, la urma urmei, şi descoperirea dezagregării atomului n-a fost numai o calamitate, iată-mă, scriu la lumina datorată ei!

Singura problemă este cea a demonstrării autenticității descoperirii.

Nu am, nu mai am, din nefericire, piesele care ar proba fenomenul.

Bietul meu prieten...

CAPITOLUL UNSPREZECE,

în care autorul se convinge că nu e chiar atât de simplu procesul de perpetuare a speciei şi că, uneori, chiar o plecare la piață implică riscuri mari

Îmi amintesc perfect ziua. Nu şi data, am mai spus-o, în subterană noțiunea de timp e cam ştearsă, dar cred că era jumătatea lui februarie, mai sigur – treisprezece ale lunii.

Număr cu ghinion?

Nu sunt superstițios, iar dacă aş fi fost, l-aş fi considerat mai degrabă norocos!

În orice caz, era cu o zi înaintea zăpezilor celor mari, luna lui făurar prin părțile noastre e cu cele mai mari surprize, după o iarnă moale, nici laie, nici bălaie, te pomeneşti cu toate troienele lumii la uşă.

Nancy era bine, în cea mai bună dispoziție ca de obicei, nu prevestea nimic marele eveniment pe care îl aşteptam şi care, sigur, ar fi solicitat şi prezența mea, aşa că am pornit la „piață” cu inima împăcată.

Colonia iepurilor arăta ca un câmp arat de un începător, aveam labele din față cu unghiile tocite până la rădăcină, dar teren nelucrat mai era suficient pentru restul iernii, ba şi pentru restul vieții noastre: iepurii se înmulțeau ca... iepurii, era, probabil, replica lor la năvălirile mele barbare.

La drept vorbind, îmi venea tot mai greu să vânez de unul singur, cu toată reacția care o depăşea vădit pe cea a vânatului, mă cam dădea de sminteală fuga, viteza, dar o scoteam la capăt, nu voiam s-o implic şi pe Nancy, nu i-ar fi prins bine.

Am plecat după apusul soarelui, pe timpul acela – nici tu lumină, nici tu întuneric, la „oarba găinilor”, când foamea îi făcea mai puțin vigilenți pe bieții mei urecheați şi îi îndemna la fapte nesăbuite. De unde aveam să ştiu că mă voi întoarce abia în zori?...

Prostia mea, de fapt, încăpățânarea, era că aveam un dinte împotriva unui urecheat care-mi scăpase de vreo două ori şi purta distinct pe blană însemnele mele. Presupun că în ierarhia lor ocupa un loc important, era arogant şi gras, până la urmă, dându-l de sminteală anume acest ultim amănunt. Îi plăcea să-mi tot dea cu tifla, desena sub nasul meu cele mai abstracte figuri, ca apoi să dispară în cea mai apropiată intrare de cum vedea că se îngroaşă gluma. O singură dată am reuşit să-l prind de coadă, care, de altfel, a şi rămas în gura mea, şi acum îl puteam recunoaşte dintr-o mie.

Abia în zori l-am prins. Dar nu l-am chinuit. Îmi provoca greață însuşi gândul că trebuie să „mă joc” cu dânsul, cum fac vulpile, ba şi semenii mei, de fapt, exerciții de perfecționare a metodelor de lucru. Găsesc asemenea ocupații barbare, nu stau de fairplay, sunt necavalereşti.

Scoteam blana de pe ei întotdeauna în cămară, culcuşul nostru era cu bună seamă împărătesc, Nancy era foarte mulțumită, iar dacă într-o vreme a început să se plângă de purici, câteva tulpini de pelin uscat au rezolvat perfect lucrurile.

Şi de data aceasta, „obosit şi plin de glod”, dar cu sentimentul datoriei împlinite, am dat la o parte ciulinii de la intrare şi... am simțit pe dată că s-a întâmplat ceva: Nancy nu mi-a sărit în întâmpinare cum avea obiceiul, ca să mă sărute şi să-mi pună un milion de întrebări la care nu aştepta niciun răspuns. A rămas în culcuşul ei, i se vedea doar vârful nasului, şi m-a oprit locului cu o voce sfârşită:

— Credeam că nu mai vii, Riky! (Era replica ei preferată, mi-o arunca şi când mă întorceam din cămară!) Şi ar fi trebuit să vii... la timp...

— Am avut o vânătoare grea, draga mea. Dar reuşită. S-a întâmplat ceva?...

Ea şi-a scos nasul din blănuri şi m-a privit drept în ochi. Avea în priviri o sclipire pe care nu i-o mai văzusem până atunci.

— S-a întâmplat, Riky... S-a întâmplat că suntem mai mulți.

O clipă n-am putut înțelege ce vrea să spună. Apoi...

Am făcut vânt cât colo iepuroiului şi m-am repezit spre dânsa ca un nebun.

— Stai! părea disperată şi am încremenit. Apoi pe un ton jucăuş: Se zice că voi, bărbaţii, puteţi fi foarte geloşi... Şi periculoşi... Nu cred că poţi fi aşa şi tu, dar...

Şi dădu la o parte vraful de blănițe: patru mogâldeţe ceva mai răsărite decât o nucă se împingeau cu ochişorii închişi şi boticurile scurte întinse în căutarea a ceea ce caută întotdeauna nou-născuţii – laptele şi căldura mamei.

— Iată-i, copiii tăi. Şi adăugă repede: Dar nu te apropia de ei! Te omor! Până nu fac ochişori, să nu te atingi de ei!

Se culcă atent asupra lor şi strânse cu grijă blănile.

— Mi-i foame, Riky... Şi vreau să dorm...

Să mă fi văzut cineva în clipele acelea, ar fi fost sigur că are de a face cu un caz clinic. N-am mai putut face niciodată apoi asemenea tumbe şi salturi. Iar urletul meu: „Sunt tată! Sunt tată!" ar fi putut trezi pe cineva şi din morţi!

Când am revenit lângă culcuşul ei cu cea mai fragedă bucată de carne, Nancy dormea.

A dormit aşa o zi întreagă şi ziua întreagă am stat pe pământul gol, alături, ascultându-i respiraţia uşoară, din când în când întreruptă de suspine adânci, şi adunând în auz, ca o simfonie a triumfului şi eternităţii, micile scâncete ale celor ce însemnau pentru mine, pentru sufletul meu, cel puţin tot atât cât însemna Nancy, mama copiilor mei...

... Iar a doua zi a pornit ninsoarea cea mare. Am intuit că iepurii vor lăsa doar vreo două sau trei ieşiri de unde să pornească în căutarea hranei şi că îmi va fi foarte greu, dacă nu chiar imposibil să-i mai vânez. Aşa că m-am pus pe treabă, la întrecere parcă cu fulgii uriaşi ce cădeau cu nemiluita, şi în noaptea aceea am adus acasă, în cămară, şase urecheaţi.

Aveam rezerve pe cel puțin o lună.

Cam peste o săptămână mititeii au deschis ochii. Erau de o frumusețe rară, Nancy, care cădea din picioare de grija lor, îmi tot striga: „Sunt frumoşi, nu-ți seamănă”! şi, în cele din urmă, îmi permise să mă joc cu ei.

Când micuții au înțeles că lapte de la mine n-au cum să capete, au început să mă atace, m-au transformat într-o redută pe care să învețe şi să-şi perfecționeze deprinderile de luptă, şi jocul acesta mă absorbea într-atât, încât zile întregi nu mai scoteam nasul pe afară.

Eram în al nouălea cer, iar într-o zi, când foarte practica Nancy (nici nu bănuiam în ea atâta spirit gospodăresc!) mi-a spus aşa, într-o doară, că ar fi cazul să punem învățătura lor pe baze mai serioase, am înțeles că e vremea să mă întorc la ale vânatului. Un iepure nejupuit ar fi fost cel mai potrivit material ilustrativ...

Avea dreptate Nancy: prea umblam cu capul în nori...

...Intrarea de rezervă era blocată de un troian în care am fost nevoit să fac un tunel până să dau de locul cu zăpadă mai mică, dar, oricum, suficient de înaltă ca să mă acopere cu tot cu urechi. Am ajuns la colonie mai mult pe ghicite, acolo ştiam o movilă de pe care aş fi putut aprecia starea reală de pe teren. M-am cățărat cu greu, am dat multă zăpadă la o parte, ca să fac loc vederii, şi ceea ce am văzut era neîmbucurător: peste tot scurmătură în omăt, ca să se poată ajunge la ierburile uscate, hrana de bază a rozătoarelor urecheate, pas de ghiceşte care-s intrările, care ospătăriile. Cum începea să se întunece, am ales o direcție la întâmplare şi am început înotul. De fapt, „la întâmplare” e un fel de a spune: mi se păruse că mişcă ceva în direcția în

care o luasem. Şi nu aveam să greşesc: la doar vreo doi paşi în faţa mea se ridică un mic vulcan de fulgi, apoi prinse a se aşterne un şanţ prin omăt. Dădusem peste un flămând. Şi aici se vădi avantajul urmăritorului: nu trebuia să-mi croiesc drum, mi-l deschidea urmăritul.

Mă întorceam bucuros, cu prada în gură şi cu certitudinea că nu ne pândeşte foamea, chiar dacă ar fi ca zăpada să rămână veşnic pe coasta asta de deal.

Înainte însă de a intra în casă (nu mă pot dezobişnui nicicum de terminologia veche, casă, masă, aşternut! Ce-o fi făcând acuma Doamna?!), am hotărât să cercetez pe din afară şi cealaltă intrare, principala. Era complet degajată. O protejase de viscol tufa aceea imensă de măceş.

Împinsesem deja iepurele în tunel, intrasem şi eu pe jumătate, când mă simţii prins ca în cleşte de o gură sau de nişte mâini uriaşe. Mi-a fost suficientă o singură inspiraţie ca să înţeleg că sunt pierdut: mirosul era inconfundabil şi aparţinea celui mai înspăimântător duşman – lupul...

Ştiam că orice împotrivire e zadarnică, nu face decât să-ţi lungească agonia, dar îmi înţepenii labele cu disperare în pereţii tunelului. Şi totuşi, încetul cu încetul cedam teren, labele din spate nu mai aveau în ce se sprijini...

E adevăr curat ce se spune: în ultimele clipe, prin faţa ochilor ţi se derulează întreg filmul vieţii pe care ai dus-o. Poate nu chiar tot, în orice caz, secvenţele din ultima perioadă – la sigur.

...Mă vedeam soţ, mă vedeam tată fericit, mă vedeam stăpân în casa mea... Dormind fără griji pe sofaua Grăsanului, privindu-ne în ochi cu Doamna, iat-o, nu înţelege că mă uit la dânsa de dragă, îşi închipuie că mi-i

foame şi-mi întinde o bucată de carne, pe care o înghit cu sforțări uriaşe, numai ca să n-o supăr...

Un singur lucru mă mira, dacă se poate vorbi de „mirat” în asemenea situație: locul de unde fusesem apucat nu mă durea decât foarte puțin. Suportabil.

Eram în gura lupului şi, în cele din urmă, am cedat.

Am sărit din tunel ca un dop.

Dar voiam să-mi văd moartea în față. Ca un bărbat. Ca un şoricar adevărat. Care ştie să piară destoinic chiar dacă nu are martori.

Cu un suprem efort m-am întors în loc şi...

... Şi am scăpat din gura lupului.

Nota traducătorului

Observați cu câtă duioşie, cu câtă dragoste, dar şi cu câtă responsabilitate vorbeşte despre cei dragi. Şi cu câtă demnitate, fără să se plângă, fără să blesteme, în treacăt, despre munca de ocnaş la care s-a supus de bunăvoie: aceea de a dobândi hrana de toate zilele. Îmi imaginez ce a însemnat pentru un răsfățat ca dânsul să scurme pământul înghețat şi să stea la pândă pe gerurile care ne-au călcat iarna trecută. Şi cu cât umor povesteşte aventura mortală pe care a trăit-o! Să mai subliniez şi faptul că în clipele pe care şi le credea, şi pe bună dreptate, ultimele a fost cu gândul la noi?...

CAPITOLUL DOISPREZECE,

în care autorul, influențat de unele doctrine filozofice
răspândite printre oameni,
își închipuie că moravurile pot fi schimbate
fără o imixtiune în codul genetic al individului

...Lupul nu avea dinți!...

Primul lucru pe care am găsit de cuviință să-l fac după ce am ieşit din şoc a fost să mă trântesc pe zăpadă şi să râd.

Era, într-adevăr, o situație inedită.

Râdeam de mă durea burta, râdeam nebuneşte şi am încetat abia când mi-am dat seama că râd nu atât de caraghioslâcul împrejurărilor, cât de bucuria de a fi scăpat de o moarte cu care aproape mă împăcasem. Era un râs isteric şi faptul nu mă putea pune într-o lumină prea grozavă.

— Ce-i, lupule? i-am zis. Vorba lui Sadoveanu: „Cacă, lupe, ce mâncaşi?" (Reținusem expresia de la o lectură, când Grăsanul încerca să-şi convingă prietenii că nu chiar tot ce a scris bătrânul vânător merită să fie canonizat. Nu mai țin minte cum se numea cartea...)

În locul lui aş fi murit, probabil, de ruşine. Sau cel puțin aş fi spălat putina.

Lupul însă încercă să rânjească:

— Stai, flăcăule, încă nu mi-ai cunoscut ghearele!

Şi se repezi în mine ca un descreierat.

Să-i fi reuşit manevra, nu cred că s-ar fi ales ceva din blana mea, avea nişte gheare destul de potrivite pentru o scărmăneală ca aceea, am reuşit însă să fac un salt în lături şi să-i prind laba stângă de la încheietură. Nu ştiu cam câte

atmosfere poate apăsa menghina mea, sigur că nu se compară cu a unui pitbull, dar ştiu că sunt suficiente ca să pună pe gânduri chiar şi un lup.

S-a trântit la pământ ca un fotbalist şi a început să urle şi să se văicărească:

— Lasă-mă, nebunule! Dă-mi drumul!... Mă doare... Ori chiar nu înțelegi gluma...

— Ai umor grozav, i-am spus, şi n-am slăbit strânsoarea decât atunci când l-am văzut scoțând aburi roşii pe nări. Dar te-aş ruga frumos să nu-ți mai tragi piciorul pe aici şi să laşi glumele tale grozave pentru şoareci...

Stătea la pământ, slab, cu blana pe alocuri flocăită şi murdară, cu foalele lipite de foame sau boală, jalnic şi neputincios.

Nu mai putea să-mi facă niciun rău: probabil, îşi consumase ultimele resturi de energie pentru atacul soldat cu un rezultat atât de lamentabil.

I-am dat drumul.

A început să-şi lingă încheietura vătămată scâncind:

— Nu era de ajuns că am ajuns în halul ăsta, m-ai făcut şi şchiop...

Când s-a ridicat pe şezute şi l-am privit cu oarecare spaimă, oricum, lup, monstrul din poveştile mamei şi ale tuturor mamelor, l-am văzut că plânge. Lacrimile îi picurau cu nemiluita şi topeau găuri gălbui în zăpada bătătorită de încleştarea de adineaori.

— Cum te cheamă?

M-a privit cu neîncredere, apoi a oftat lung:

— Tigru.

Am izbucnit în râs fără să mai țin cont de etichetă:

— Cum, cum?

— Tigru... Am fost şeful haitei doisprezece ani... Astă-toamnă am fost biruit de un strănepot. Mi-a luat postul şi soția, iar haita m-a alungat...

A tăcut lungă vreme. Terminase lacrimile. Şi deodată am văzut în ochii lui nişte sclipiri care, sincer vorbind, în alte împrejurări m-ar fi băgat în spaime:

— Doi colți să mai fi avut! Numai doi colți...

Pe-o clipă s-a îndreptat de stat, mi s-a părut mândru, aproape statuar, dar în clipa imediat următoare s-a adunat nu ştiu cum ghem, ca un burduf dezumflat.

— Ți-i foame? l-am întrebat.

— Mi-i foame, mi-a răspuns simplu, şi asta m-a cucerit.

Am tras din tunel iepurele, în doi timpi i-am scos blana şi i-am pus leşul în față.

Nu s-a repezit la el. Simțeam cum înghite în sec, dar n-a scos o vorbă. Şi am înțeles.

Am rupt câteva bucăți şi i le-am întins:

— Mi se pare că nu mesteci carnea, o înghiți întreagă.

...Când a sfârşit toată haleala, în fond, ce putea însemna pentru dânsul un kilogram de carne, s-a tolănit pe zăpadă în fața mea. Pe mutra lui nu se putea citi mare lucru, era fioros şi atât, dar privirile le avea mai calde.

— Cum te cheamă?

I-am spus.

— Nu-i un nume de-al nostru. De altfel, şi Tigru e un nume străin. Nu ştii cumva ce înseamnă?

I-am explicat. S-a declarat foarte satisfăcut:

— Da, am fost într-adevăr o fiară crudă, dar mi-am condus haita cu înțelepciune. Nu permiteam nimănui să

umble cu şiretlicuri sau cu alte chestii... Eram temut şi stimat.

— Atunci de ce te-au alungat?

— Hm... Tu ocupi vreun loc mare în haita voastră? Adică ce zic eu... Voi nu cunoaşteţi asemenea formaţii... Ca să înţelegi de ce am fost alungat, ar trebui să vorbim mai întâi despre putere. Despre Putere!

— Aş fi curios...

— Sunt lucruri pe care nu le poţi înţelege din discuţii. E nevoie să le trăieşti... Dar fie... O să încercăm... Îmi pari un flăcău dezgheţat...

I-am mulţumit. Nu mi-a părut să fi sesizat ironia.

— Eşti însurat? Simt miros de femeie...

— Mai mult, am şi patru copii.

— Şi staţi aici? Cu toţii?... După cât pricep, eşti un fugar, ai înţeles şi tu cât de rău e să te afli în preajma ticăloşilor de oameni.

— Nu-i tocmai aşa, dar e o poveste prea lungă şi prea plicticoasă ca să te intereseze. Poate revenim la discuţia începută?

El rânji superior. Era ceva jalnic în rânjetul lui fără dinţi.

— Îmi plac la nebunie copiii, aş vrea să-ţi cunosc familia. Dar, în sfârşit, toate la vremea lor. De ce te-am întrebat dacă eşti însurat? Te-am întrebat ca să vin cu o altă întrebare: cine e şef în casa voastră? Tu sau ea?

— Ştiu eu... probabil, amândoi.

— De unde şi certuri dese, neînţelegeri... Îmi opri cu un gest încercarea de protest. Dacă nu le ai încă, or să vină, sunt pe drum... Ei, află că de aici începe povestea cu

Puterea. Unde sunt doi sau mai mulți, e nevoie ca unul să gândească şi să comande pentru toți. Înțelegi?

— N-nu prea...De ce adică să gândească unul, când au capete amândoi? Şi dacă fiecare gândeşte diferit?

— Te-am adus unde voiam! Exact: fiecare gândeşte cum îl duce capul. Iar asta înseamnă dezordine şi rahat! O haită trebuie să fie un pumn care loveşte cu toată forța, un singur gând şi o singură idee. Altfel e pierdută! Un singur cap!

— Şi dacă cineva are un gând, o idee mai bună, mai productivă?

El se ridică în picioare. Ochii îi scăpărau, deşi se mai clătina încă de slăbiciune.

— Iar te-am adus unde voiam: ceea ce zici tu nu mai este Puterea, este lupta pentru Putere. Dacă te simți în stare, aruncă mănuşa! Colții vor hotărî! O dată pe an, de Ziua Zămislirii. Până atunci cel care gândeşte altfel trebuie lichidat!

— Dar ceea ce zici tu, Tigrule, ține de colți, nu de cap, nu de idee!

— Ei şi? Noi nu suntem ticăloşii de oameni, gândirea noastră e în colți, colții sunt ideea noastră. Haita mea... începu el, dar nu duse vorba până la capăt.

— Haita ta te-a alungat ca pe ceva fără trebuință, te-a lăsat să mori de foame, pe când tu, cu experiența ta...

Tigru râse superior:

— Îşi face iluzii deşarte cel care crede că steaua mea a apus! Vine primăvara, vine vara! O să mă ridic iar pe picioare în toată statura şi am să-i arăt ticălosului că experiența, da, ai dreptate, experiența mea are mai multă forță decât colții lui păcătoşi. Îmi amintesc cum cu şase ani

în urmă... Da, şase, când un deştept mi-a zis, şi nu de Ziua Zămislirii, că mi s-au tocit colţii şi ar fi cazul să cedez şefia, am sfâşiat într-o singură noapte şaptezeci de oi! Iar pe deasupra şi pe deştept...

— Şi ai mâncat tu şaptezeci de oi?!...

— Cum să mănânci atâtea?

— Atunci de ce le-ai ucis?

— Copilule...Unde-ai văzut tu Putere fără sânge? Sunt două... da, două lucruri care îmbată: Puterea! Şi sângele... Sângele...

Rămase drept, ca un artist de mâna a doua după un monolog la rampă.

— Acum, că m-am întremat puţin, mă duc la reşedinţa mea. Nu-i chiar departe. Lăsăm cunoştinţa cu familia ta pentru data viitoare... Dacă ai şti ce-mi plac copiii!... Plecă mândru, târându-şi piciorul beteag, dar şi şchiopătând tot cu măreţie. Se vedea de la o poştă că gustase din putere, că mai păstra în memorie şi, mai ales, pe dinţii ce-i lipseau gustul acela care trebuie să fie grozav.

Dar care nu mă interesa.

Prea mă afectase curioasa aventură, uitasem cu totul că scopul plimbării mele fusese unul practic.

M-am reîntors urgent la „păşunea” mea, şi Diana şoricarilor a binevoit să nu fie aspră cu mine: peste jumătate de oră intram în casă cu materialul ilustrativ necesar şcolii copiilor mei...

Dar vorbele lui, mai mult poate tonul cu care le pronunţa, nu-mi ieşeau din cap.

Mă obsedau...

Nota traducătorului

Aici nu pot nota nimic, decât să mă las cuprins de admirația pe care-o am pentru spiritul de observație al acestui băiat. Şi pentru spiritul său critic: nu înghite pe nemestecate orice baliverne demagogice, se vede cale de-o poştă că a fost crescut şi educat în duhul democrației, al dragostei şi respectului absolut pentru valorile veşnice ale umanismului şi umanității. (Resping posibila acuză de antropomorfism: scriu aceste lucruri bazat pe dovezi încă necunoscute celorlalți!)

Un moment mă supără totuşi: nu văd o încercare fermă de a combate opiniile oponentului. De a le veşteji şi respinge.

Vechea boală a intelectualității noastre?...

CAPITOLUL TREISPREZECE,

în care autorul îşi descrie propria dramă, pentru a ne preveni de urmările catastrofale ale credulității

...Nu şi-a permis să-mi spună nimic față de copii. A aşteptat să-i audă sforăind, după care m-a invitat în camera vecină, din care plănuiam să facem sala de clasă.

— E prima dată că m-ai mințit, Riky...

O făcui pe miratul:

— Eu?... Te-am mințit?...

— Ai mai lipsit la vânătoare, uneori chiar mult de tot... Dar veneai altfel...

— Cum altfel?

N-aveam de gând să-i povestesc întâmplarea cu lupul, însemna s-o bag într-o panică absolut inutilă...

— Într-un cuvânt, ca să nu te afunzi şi mai tare, o să-ți spun direct: am văzut şi am auzit tot. Începând cu momentul când îl țineai de picior... Eşti foarte imprudent sau ai devenit... Şi discuția aceea... Parcă ați fi fost doi prieteni la un pahar! I-ai dat milogului bucățica şi cale bună. Prețuiesc, desigur, generozitatea ta, dar de ce i-ai servit ocazia să mai vină?

Nu mai avea niciun sens să mă dezvinovățesc. Bine că nu m-a surprins în momentele de disperare!

— Dramatizezi, Nancy! E o jigodie vie abia pe jumătate. Nu cred s-o mai ducă mult... N-are niciun dinte!

— Vezi, Riky, ştii că nu sunt cicălitoare, dar decât cu asemenea prieteni, mai bine lipsă...

Probabil, avea dreptate, dar era în lupul acesta ceva care te fascina, ceva ce-ai fi dorit să cunoşti până la capăt, cum, să zicem, te obsedează gândul că e ceva mistic în femeia tăiată la circ cu fierăstrăul, deşi ştii prea bine că e vorba de o şmecherie...

A doua oară ne-am întâlnit peste vreo zece zile şi cu totul pe neaşteptate.

I-am luat urma chiar de la ieşirea noastră de rezervă. Fusese de curând, mirosul era proaspăt şi nesuferit, dar nu prea puternic, de-aceea mă luase prin surprindere prima dată. Se folosise de drumul meu săpat în zăpadă până la colonie, acolo însă mirosul dispărea brusc, de parcă stăpânul s-ar fi evaporat. Din păcate, natura m-a înzestrat cu obiceiul de a duce urma numai pe pământ, nu şi pe sus,

din cauza asta poți avea multe neplăceri: să zicem că urmăritul face un salt în lături şi te pândeşte.

Era tocmai cazul meu: stătea ca pe un soclu pe movila de unde îmi cercetam eu terenurile de vânătoare.

Arăta cu totul altfel. Nu mai era scheletul acela peste care se trăsese la repezeală o blană răsflocită şi murdară. Era monumental şi mă trecură fără voie fiori reci când mă gândii ce mi s-ar fi putut întâmpla atunci dacă n-ar fi fost pe jumătate mort de foame. Cu toată lipsa de dinți...

— Salut, tinere. Nu mă mai recunoşti! Sunt eu, jertfa ta.

Râse mulțumit, dar în „jertfa ta" pusese suficient acid, ca să mă gândesc la o răfuială posibilă. Nu prea aveam căi de retragere. Dar uneori obrăznicia poate fi confundată cu curajul...

— Iar eu, oarecum, salvatorul tău!

Închise şi deschise de câteva ori gura, dar clănțănitul colților nu se auzi, scoase doar un clefăit dezgustător şi îmi dădui seama după privirile care i se întunecară că regretă gestul. Încheietura piciorului arăta ca un pepene: probabil, începuse cangrena...

— E bine să ştii, băiețaş, că celor tari nu le place să le aminteşti serviciile făcute... Nu, nu mă refer la noi, facem doar un pic de şcoală! Îmi eşti simpatic...

Aş fi preferat să nu-i fiu. Dar intrasem în horă.

Are dreptate Nancy, trebuia să duc până la capăt treaba cu operația de la încheietură şi să-i urez toate cele bune; civilizația ne-a stricat însă, legile junglei ni se par o sălbăticie anacronică...

A coborât lângă mine, era atât de mare, uriaş! Nu cred că m-ar fi cruțat dacă ar fi avut colții aceia care îl aduseseră

cândva la putere... A pornit înaintea mea pe drumul spre casă: eu în urma lui ca un cotei... Şchiopăta serios.

— Ţi-a făcut morală doamna, sunt sigur. Am simţit-o cum stă în prag, s-a temut să apară. Te întrebi cum am ieşit din impas: simplu. Iepurele tău a constituit începutul, recunosc şi n-am să uit, deşi te-aş sfătui să nu faci la fel ca mine niciodată: pe cine nu laşi să moară nu te lasă să trăieşti, aşa zic oamenii, nu? Sunt mai răi ca noi, sunt ipocriţi. Când porneşti pe calea puterii, trebuie să uiţi de sentimente! Eu de ce am pierdut? Pentru că prea mi-am iubit familia. Organizam vânătorile, mi se aducea partea mea, pedepseam aspru orice încălcări... Niciun şef de haită până la mine nu se poate lăuda cu atâtea capete câte am făcut eu să zboare! Habar n-ai ce narcotic e puterea! Şi nici n-ai să ştii, pentru că sunteţi blegi şi nu pricepeţi ce este haita. Oamenii v-au prostit. Dar acum, că sunteţi... Câţi copii ziceai că ai?

— Patru...

— Patru..., repetă el gânditor. Dacă ai şti cum îmi plac copiii... Dar să-i ţii cu mână de fier! Fă-i vânători! Înmulţiţi-vă şi faceţi o haită! Şi nu uita: am căzut pentru că mi-am iubit familia... În loc să-mi cresc muşchii, am stat pe tronul meu, m-am îngrăşat...

S-a oprit la intrare:

— Nu mă invita: nu încap pe-aici. Eşti într-o cetate. Trebuie multă forţă ca s-o cucereşti.

— Nu cred, am zis, nu cred să interesăm pe cineva. Vulpile se tem, iar viezurii nu revin la casele părăsite...

— Asta aşa-i, ai dreptate... Dar sunteţi ai naibii de gustoşi!

Încercă cu laba pereții intrării:

— Lut. Dar şi podzol... O fortăreață!

Apoi schimbă vorba:

— Te aşteptai să pier naibii pe undeva, aşa-i?

— Da' de unde...

— Lasă. Ştii lacul din vale. E plin cu guzgani de baltă. Nişte spurcăciuni, dar foarte hrănitoare. Au căsuțele cu acoperişul deasupra apei, îi iei ca din oală. Iar dacă îi ții cu capul în apă cinci minute, se înecă dracului. Îi bucățeşti cu ghearele şi înghiți cât doreşti. Pot să zic că m-am scăldat în sânge! Apropo, am nişte planuri în privința ta...

Rar mi-a fost dat să întâlnesc mai mult cinism, chiar şi la oameni.

— La toamnă... Ce-ai zice să mă ajuți să dăm lovitura?... Eu şi voi şase... Aveți colții buni... Biruim! Îmi reiau locul în haită şi voi... Hm... Găsim şi pentru voi ceva...

M-am dat spre intrare, făcându-mă a cerceta şi eu solul.

— Mda... Lut... şi podzol...

Şi în clipa următoare eram în galerie, la o distanță suficientă de ghearele lui.

— Ascultă, mizerabile! i-am strigat. Am fugit, vreau să ştii, de tine nu pentru că mi-ar fi frică, mi-i greață... Cu dantura ta şi cu laba pe care socoate-o pierdută te fac zob şi singur, dar mi-i scârbă, nu vreau să mă murdăresc cu un măcelar. Aşa că te-aş sfătui să nu mai calci pe aici. Şi acum valea!...

Probabil, nu se aştepta la asemenea întorsătură.

Câteva clipe tăcu, apoi începu să râdă uşurel:

— Mi-ai părut un băiat hâtru, voiam să fac un cineva din tine, dar eşti un puţoi fără creier. Rămâi în vizuina ta împuţită şi târăşte-te dacă eşti făcut să te târăşti!

Apoi începu să tuşească. O tuse seacă şi nesfârşită.

Nu găseam de cuviinţă să-i răspund.

În sfârşit, conteni:

— Iată, mă înecă râsul când mă gândesc pe cine voiam să-l învăţ să zboare! Să afle ce este puterea!... Cotei nenorocit!

Era bolnav.

Într-adevăr, parafrazând vorbele unui poet: „Cine te-a gustat cândva, Putere, va fi veşnic beat de dorul tău”!

...În noaptea aceea n-am mai vânat.

Cu primele semne de primăvară am început să scot la soare şi copiii. Două fetiţe şi doi flăcăi de toată frumuseţea se zbenguiau în faţa vizuinii de mai mare dragul, supravegheaţi cu asprime de Nancy, care ştia să-i ţină în frâu şi-i gonea acasă chiar şi la apariţia unei vrăbii.

Urmele lupului nu se vedeau prin preajma vizuinii, în schimb pe malul lacului era un adevărat dezastru: zăpada roşie de sânge, petice de blană şi căsuţe de şobolani distruse.

O singură dată l-am văzut de departe: scurma cu labele din spate acoperişul unei aşezări, probabil, încă neruinate, dar o găsi goală şi se îndepărtă în trei labe.

Arăta ca o fantomă: curgea părul de pe dânsul, ţinea îndoit piciorul beteag şi peste vreo cinci-şase metri se trânti pe gheaţa murdară, care începuse pe alocuri să crape.

Era sfârşit. Sfârşit şi visul lui de putere...

... Pe la jumătatea lui martie, după ce Baba Dochia îşi scuturase gospodăreşte toate cojoacele, un vântuleț cald linse zăpada într-o singură noapte, costişa se acoperi de un noroi mai lunecos decât gheața şi vânătoarea deveni destul de anevoioasă.

Mâncăii noştri erau înțărcați, cu ajutorul lui Nancy deprinseseră şi gustul cărnii, ce-i drept, mestecată de mămica, erau destul de instruiți în privința disciplinei, aşa că doamna se propuse să mă ajute la prinderea urecheaților.

Din prima zi ne-am dat seama că, procedând astfel, şi iarna am fi putut avea cămara burduşită cu rezerve. Era o adevărată plăcere s-o vezi pe frumoasa mea nevastă cum se descurcă în această meserie bărbătească.

Ne-am întors amândoi cu câte un urecheat şi am hotărât ca pe viitor să organizăm câte o vânătoare la două zile: cu sosirea căldurilor nu mai putea fi vorba de rezerve.

Şi iată-ne la cea de a doua vânătoare.

La cea mai blestemată zi din viața mea...

Copleşii ne-au condus până la ieşire cu urările de rigoare, au ascultat atent toate instrucțiunile mamei: nu iese nimeni, nu strigă nimeni, nu răspunde nimeni decât părinților şi toate cele un milion de sfaturi pe care le pot da părinții iubitelor progenituri.

Iepuroaicele erau într-atâta puse pe fătat, încât stăteau ascunse prin toate afundurile, nici de mâncare nu le ardea, am reuşit să scoatem la lumină doar un iepuroi cu care am avut destul de furcă.

Mergeam înainte pe cărarea închipuită spre casă, iarba începuse să dea colț, iar viorelele punctau albastru întreaga

costişă: probabil, fusese o pădure pe locurile acum priporoase şi golaşe.

Nancy păşea în urmă, din când în când încercând să-mi muşte jucăuş coada.

Nici nu mai ştiu de ce, nu-mi amintesc prin ce asociaţie, dar mă gândeam la Grăsanul şi la Doamna, la casa lor fostă şi a mea, îmi era dor de ei şi mă simţeam vinovat de durerea pe care le-o provocasem. Ori poate se resemnaseră? Ori poate nici nu prea suferiseră? A şters-o javra? Să-i fie de bine! Nu se putea să nu fi legat dispariţia mea de cea a lui Nancy: „Un maniac sexual", o fi decretat Grăsanul şi cu asta mi-o fi pus punct... Mă gândeam şi la Rodica: iată cine trebuie să fi îndurat mai mult, ţinea atât la draga ei de Nancy...

Furat de gândurile acestea, nici nu băgai de seamă când mă trezii în faţa casei:

— Hei, flămânzilor! am strigat. A sosit cina!

Nu a răspuns nimeni.

Şi abia atunci am observat pământul scurmat din tunel şi aruncat în toate părţile.

Nancy a înţeles prima.

— Copiii! a urlat disperată şi s-a aruncat în tunel.

Am zvârlit cât colo iepuroiul şi m-am repezit în urma ei.

Tabloul era unul de coşmar: în camera din centru, cea mai spaţioasă, un lac de sânge încă aburind.

În tunelul ieşirii principale, pătruns pe jumătate, mai tremura încă în ultimele frisoane ale morţii lupul.

Piciorul îi mirosea îngrozitor şi era atât de umflat, încât din cauza lui înţepenise în tunel...

Mai departe nu aflu în memorie decât fragmente de tablouri şi gesturi fără nicio noimă, fără nicio legătură între ele.

Parcă în zori, parcă peste două zile, am găsit-o pe Nancy întinsă în balta de sânge închegat, am încercat parcă să-i vorbesc, parcă mă văd ziua în faţa vizuinii urlând aşa cum nici nu bănuisem că pot urla, parcă târăsc ceva până la marginea priporului şi-i fac vânt în hău...

Nu aş putea spune când mi-am revenit: după mirosul iepuroiului aruncat în seara întâmplării trebuie să fi trecut câteva zile.

Nancy stătea nemişcată în acelaşi loc.

M-am apropiat de ea călcând peste sângele uscat al copiilor mei.

— Fetiţa mea, i-am şoptit. Viaţa trebuie să..., dar n-am mai putut continua. Am simţit un nod cum mă sufocă.

S-a ridicat încet. Era plină de sânge închegat şi pământ.

M-a privit lung cu ochi lipsiţi de orice expresie, mi-a prins în dinţi pielea de pe omoplat, i-a strâns brusc şi m-a izbit cu sălbăticie.

Apoi a pornit-o încet spre ieşire.

Omoplatul sfâşiat sângera, dar n-am simţit nicio durere.

Am ieşit pe urma ei: mai întâi la pas, apoi tot mai repede, până la goană nebunească o luase pe drumul care ne adusese aici.

N-o puteam lăsa singură: cine ştie ce se petrecea în căpşorul ei peste care soarta prăvălise atâta cruzime.

În fundul râpei, un stol de ciori ciugulea ultimele resturi de pe scheletul lupului: era, probabil, acel „ceva” ce târâsem

şi aruncasem în fundul priporului în noaptea aceea de coşmar.

Am fugit cum am putut pe urma ei, dar nu am ajuns-o. O aveam mereu la vedere: nu s-a oprit o singură dată.

La intrarea în oraş, lângă pichetul poliției rutiere, a ezitat o clipă, parcă ar fi încercat să-şi amintească ceva, dar şi-a reluat fuga nebunească.

A luat-o pe o stradă care lungea drumul: ştiam că se duce acasă, nu mă puteam înşela. Am ales scurtătura.

Curtea era aceeaşi.

Platanul acelaşi, cu frunze noi de un verde crud, scara cu acelaşi bec chior, arzând şi ziua.

Şi niciun suflet.

A intrat gonind de parcă abia începuse fuga.

S-a oprit în fața mea fără să fi dat semne de mirare, dar în ochi i s-a aprins o privire pe care n-am s-o pot uita toată viața:

— Să nu te mai văd niciodată! Auzi tu?...

S-a repezit la gâtul meu, dar n-a mai avut putere să strângă.

Scările le-a urcat încet. Era atât de slabă, mi se părea străvezie...

Am înțeles că nu trebuie s-o urmez.

Numai Timpul ar fi putut face ceva.

Dar Timpul nu-i mai aparținea...

Nota traducătorului

Parcă m-ar fi îndemnat ceva sau cineva: „deschide uşa!”

De obicei, nu am halucinații de niciun fel.

Aveam cafeaua pe foc, gata-gata să umple ibricul, şi totuşi m-am repezit la uşă ca un apucat.

Stătea în prag, aşa cum mă aştepta întotdeauna înainte, dar ținea privirile în pământ şi nu le-a ridicat nici când l-am luat în braţe şi am început să strig: „A venit! S-a întors!”, de-am umplut scara cu toți vecinii.

Era murdar de sânge, avea un omoplat sfâşiat şi mirosea a pământ şi a iarbă putredă.

Şi era slab, numai pielea şi oasele.

Cafeaua dăduse, bineînțeles, în foc, dar, din fericire, nu-l stinsese: puteam sări în aer.

N-a vrut să se atingă de mâncare, a băut cât cinci.

L-am luat în braţe, ne-am trântit amândoi pe otomană. Ticălosule, i-am strigat, dacă te-ai întors, înseamnă că ştii ce-ai făcut! Dar spune-mi ce-i cu tine, unde-i Nancy, de ce arăți aşa de parcă ai scăpat dintr-un concasor?

I-am înşirat în față tot vraful de ziare în care dădusem anunțuri: dispărut, pierdut, furat... Recompensă...

Nu-i nimic, i-am zis, te punem noi pe picioare! Dar unde-i Nancy? Ce-ai făcut cu fata, corupătorule de minore?...

Îmi evita privirile. Din când în când îl scuturau frisoane ca de friguri, dar avea nasul rece şi umed. Era pur şi simplu extenuat.

Tu ştii, i-am mai zis, că Tincuța e la spital? Nu, nu de răul tău, nu-ți mai ridica prețul, adică şi de al tău: o doare inima, şi acum, dacă o să ştie că te-ai întors...

Doamne, dacă aş fi ştiut tot ce ştiu acum, dacă aş fi bănuit! Dar aşa l-am luat ca de obicei, parcă nici n-ar fi fost dispariția lui pe mai bine de jumătate de an. Nu voiam să-i fac nesuferita de morală care se face, în mod idiot, cu

asemenea ocazii, voiam să se simtă iar în familie ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, nu ne-am văzut o vreme, mare lucru! viaţa continuă! Discutam în tonalitatea acceptată de la bun început, mai o glumă, mai o ironie, mai o pişcătură...

Nu mi-a trecut prin capul acesta prost că băiatul e într-o stare – să n-o doreşti duşmanului, că e pe buza prăpastiei şi e suficientă cea mai neîndemânatică mişcare ca să distrugi acest precar echilibru.

Dar am continuat anume aşa, şi când l-am tăvălit în baie, şi când i-am băgat cu forţa pe gât carnea, şi când am sunat-o pe Tincuţa şi m-am maimuţărit la telefon de mai mare ruşinea.

Nu reacţiona ca de obicei, era cuprins de o apatie profundă, coada lui refuza să mai dirijeze ca pe vremuri bazaconiile noastre şi, când am văzut că ochii i se închid de la sine, l-am întins pe fotoliul lui drag şi l-am acoperit cu un pled. A adormit într-o clipită. Prin somn suspina, din când în când îl luau fiorii.

Şi mai era un lucru pe care nu trebuia să-l uit: fugiseră împreună, eram obligat să aflu ce e cu Nancy.

Am ieşit tiptil, din uşă i-am aruncat o privire: nicio mişcare.

Am coborât scara, sunând la toate uşile, ca să anunţ vestea cea mare: „S-a întors Enrique!"

Nu mi-a putut strica buna dispoziţie nici veteranul de la primul etaj cu spirituala lui remarcă: „Vasăzică, iar are cine să ne cace scara!"

Am ajuns în curtea vecină din trei salturi, din tot atâtea m-am trezit în faţa uşii vizate.

Mi-a deschis baba.

Nu mă aşteptam şi am izbutit cu greu să mă bâlbâi:

— Scuzaţi-mă... Voiam să mă interesez de Nancy...

M-a măsurat cu o privire asasină:

— Nu ţi-aş fi răspuns chiar dacă te interesai de mine, domnule a-ca-de-mi-ci-an!

Şi mi-a trântit uşa în nas...

CAPITOLUL PAISPREZECE,

în care autorul, spre marea noastră satisfacţie, ne răspunde la o întrebare ce ne-a stat pe buze pe tot parcursul acestei lecturi. Se întâmplă ceva cu capul meu. Sau cu sufletul?

Mă gândesc în permanenţă la Nancy, dar nu pot duce niciun gând până la capăt.

Judecând după ultimele ei cuvinte, cred că era lucidă. Nu poate fi vorba de o alienare mintală, mai degrabă un moment de întunecare provocat de înspăimântătorul şoc. S-o caut acum şi s-o scot cumva din starea aceasta cred că ar fi o neghiobie, o întreprindere fără şanse: doar timpul o poate ajuta.

Ori e mai mică durerea mea? Mai potolită furtuna care îmi bântuie creierii la amintirea celor ce-mi erau dragi ca ochii din cap?

Dar tot ce pot face, şi nu ca o alinare, nu ca un balsam pe rănile sângerânde ale memoriei, ca o încercare de refugiu în altceva, este să scriu.

Stau mai mult în casă, afară nu ies decât pentru câteva minute şi nu mai departe de curtea noastră. Grăsanul, care nu înțelege mare lucru în comportamentul meu de acum, mă tot ia peste picior: „Copile, duci o viață sedentară, ai să ajungi gras ca mine!”

De altfel, anume zilele acestea a făcut, cum zice el, „descoperirea vieții lui”: mi-a aflat taina.

Nu mă aşteptam. Şi nu ştiu ce să fac: să mă bucur sau să-mi smulg părul din cap?...

Dar mai întâi despre taină...

...Când parcurg uneori paginile scrise deja şi văd cât de dezlânată mi-i povestirea, cât de împrăştiată cronologic şi cât de siropos-sentimentală uneori, încep să regret sincer că nu am ținut un simplu jurnal la zi, dar mai ales îmi vine să rup totul naibii şi să-mi văd de cele câineşti ale mele.

Şi totuşi, mă opreşte ceva, ceva mai puternic decât voința mea. În primul rând, că nu scriu pentru nimeni. Scriu numai pentru mine, pentru nefericitele mele bătrâneți. Oricât aş fi de optimist, ştiu precis ce-mi este rezervat pentru vârsta senectuții. Mi-a spus-o mama din primele zile, am aflat-o şi de la alții.

Da, în lumea noastră, a patrupedelor lătrătoare, suntem cei mai longevivi, sunt cazuri când s-a atins şi vârsta de douăzeci-douăzeci şi doi de ani, dar cu ce preț! Având coloana vertebrală neobişnuit de lungă, devenim în mod obligatoriu victimele unei vieți trăite din plin, adică normal. Toate salturile, coborâtul şi urcatul scărilor, până şi săritul pe genunchii stăpânilor iubitori, duc, în cele din urmă, la paralizia membrelor posterioare, adică la injecția cu stricnină a veterinarului. Şi asta în cele mai fericite cazuri!

Dar mai intervine şi umanismul pe care l-aş numi criminal: când bunul stăpân crede că-ţi face o mare favoare hrănindu-te cu linguriţa şi ţinându-te pe oală, de fapt, prelungindu-şi lui obişnuinţa de a te avea alături şi transformându-ţi astfel existenţa într-un adevărat infern...

...Şi totuşi, cum a început?

La doi ani, când am şterpelit o bucată de carton din cele folosite de Grăsanul la legatul cărţilor (o mare pasiune a lui, deşi n-am văzut o carte legată de el ca lumea!) şi am prins să înţep cu ghearele puncte şi liniuţe pe suprafaţa aceea netedă, credeam pur şi simplu că mă joc. De fapt, mă şi jucam. Dar când, peste vreo trei zile, am luat iar cartonaşul aruncat sub pat şi, privindu-l atent, m-am surprins silabisind: „Mă numesc Enrique şi ieri am împlinit doi ani şi sunt şoricar", am rămas năuc sau, cum zice Grăsanul, am căzut în cor: erau tocmai cuvintele pe care mi le spuneam în gând în timpul jocului...

Am aşezat cartonul în faţa mea şi mi-am zis: „Enrique, păstrează-ţi calmul. Nu-ţi pierde capul!"

Apoi am ales în gând o frază şi am început să înţep pe carton puncte şi liniuţe asemănătoare celor din ajun. Îmi amintesc şi astăzi fraza (din păcate sau din fericire, cartonul acela s-a rătăcit): – „Grăsanul e un mare bleg, dar ţin foarte mult la dânsul, pentru că îl iubesc".

Am lăsat să treacă o oră, timpul n-a trecut niciodată mai încet! – am luat iar cartonul şi...

Şi am citit exact, cuvânt cu cuvânt, fraza gândită.

Am repetat operaţia cu zeci de alte fraze.

Până la leşin.

Cu acelaşi rezultat.

Apoi...

...Cred că nu este pe lume şoricar care să fi sărit la asemenea înălțime şi să fi scos un lătrat de triumf mai puternic: „Evrica! Am găsit! Am inventat scrisul! Şoricarii au pentru prima dată în Istorie scrisul lor! Sunt un Mesrop al rasei! Un Kiril şi Metodiu! Sunt genial, sunt un geniu!...”

Alergam prin casă ca un descreierat. Adunam covoarele, am făcut ferfeniță pijamaua Grăsanului şi toate cârpele de şters praful din baie...

Când m-a surprins Doamna în plin tontoroi, a căzut pe un scaun şi a plesnit din palme:

— A înnebunit Enrique, Ticule! L-ai vaccinat contra turbării? Opreşte-l tu, eu mă tem...

Nu mă puteam opri.

Grăsanul n-a găsit nimic mai bun de făcut decât să se lase şi el în patru labe şi să latre la mine, crezând că are de a face cu un ritual de recunoştință pentru grija pe care mi-o poartă, m-a muşcat chiar şi de coadă, dar ce lucru pe lume m-ar fi putut ului după cele descoperite?...

Am încetat brambureala în doi abia după ce Doamna, cu făcălețul în mână, ne-a strigat cu glas necunoscut de aspru:

— Ori încetați, ori chem infirmierii de la balamuc!...

Am petrecut după aceasta câteva zile în meditații profunde şi calme. Voiam să înțeleg. Să pătrund în esența fenomenului, să-i descopăr izvoarele. Să fi fost cauza aflarea mea îndelungă în casa şi în apropierea unui filolog? A unui savant cu o gândire neobişnuită, maestru în meserie, deşi un mare prostănac în rest?... Să fi vegetat în vine germenele genialității şi la un semn al proniei să fi dat în lăstar?

Am reflectat îndelung asupra posibilităților unui geniu de a realiza realitatea că e genial şi nu am putut ajunge la un rezultat concludent: mă simțeam în continuare un şoricar ca toți şoricarii, pus mereu pe joacă şi ghiduşii, ce e drept, dotat genetic cu un autentic simț al umorului, dangaua celor aleşi, un pic şmecher, un pic sentimental, un pic orgolios, un pic superficial, un pic deschis, un pic încuiat...

Dar toate picurile acestea, gândeam, se pot constitui într-un geniu?...

Şi, mai gândeam, dacă e cu putință aşa ceva şi sunt un cineva, chiar dacă mi-e greu încă să accept asemenea statut, oare nu ar fi cazul să-mi revăd comportamentul? Nu de alta, dar am în față exemplul viu al Grăsanului: savant ca toți savanții, dar cu apucături de playboy şi la vârsta asta, lucru care nu e de natură să-i îngroaşe aura de înțelept. În orice caz, cei de la putere nu-l prea iau în serios, şi când li se spune ceva despre prestigiul lui în lume, ăia dau a lehamite din mână: „Capitalişti împuțiți, nu mai pot de bine şi au nevoie de o paiață în rândurile noastre, ca să ne compromită”...

... Mi-a rezolvat dintr-o bucată toate îndoielile dobermănița curvei într-o dimineață la plimbare:

— Prăpăd, Enrique, am primit o scrisoare de la frate-meu din Odesa: ne aşteaptă mari răsturnări în politică...

Mi s-a părut că mă pocneşte cineva în moalele capului:

— Cum adică? Frate-tu ştie să scrie?...

Ea strânse din umeri:

— Parcă tu nu ştii?... Se vede că n-ai încercat. Aşa suntem cu toții, leneşi. Ai osul şi încolo... Niciun interes pentru cultură. Scrie că e posibil ca ăia din fosta mare

capitală să pună iar laba pe noi. Se duce naibii huzurul majorului meu...

— Fură?..., o întrebai pur mecanic. Nu mă interesa, de fapt, nici majorul ei, nici intrigile politicienilor.

— Ba bine că nu! De unde crezi că mănânc eu numai conserve, le cumpără? Mă tem chiar să nu fac o avitaminoză, să rămân cheală şi fără dinţi... Ori derbedeii care tot vin la curva lui, crezi că numai de dragul ei vin?...

Mă simţeam jalnic. Înjosit, prostit. Cum aş fi căzut din şaua unui bidiviu arab pe spinarea unui măgar.

Mi-au trebuit câteva zile ca să-mi revin.

Dar, odată scăpat de povara genialităţii, am început să mă simt atât de liber, atât de înaripat, atât de avid de această activitate intelectuală, încât puteam acoperi şi câte trei cartoane pe zi. Singurul inconvenient era că trebuia să scriu pe ascuns, cred că nu aş fi găsit nici înţelegerea Doamnei, cu atât mai puţin a Grăsanului, de la care şterpeleam cartoanele...

Din păcate, scriam toate cele ce-mi dădeau prin cap, fără vreun sistem, fără cronologie. Abia de curând mi-am dat seama că ar fi fost grozav să ţin un jurnal, ce bine mi-ar fi prins... Să-l fi răsfoit acum, să-mi urmăresc evoluţia în timp, să văd unde am greşit, unde am fost brav. Ar fi fost ca un album de familie, dar nu ca al Grăsanului, care ne fotografiază pe toţi de o sută de ori în două zile, apoi pe vreo doi ani uită de noi.

În sfârşit... Mi-am mai vărsat şi eu fierea...

...Şi iată-mă, aşadar, alaltăieri, sub pat, cu cartonul în faţă şi toate gândurile la Nancy: ce-o fi cu ea? Poate e vremea s-o văd, poate o să putem vorbi la rece?

Îmi simt sufletul sfâşiat, memoria tragediei mă omoară şi-mi întunecă minţile. Dar vinovat nu mă găsesc: mizerabilul acela i-ar fi găsit oricum. O vizuină de viezuri nu e ca una de vulpi: are intrările mult mai largi, iar pentru o umbră ca el nu era mare lucru să le mai lărgească şi să pătrundă înăuntru. Poate anume ea, Nancy, ar fi trebuit să stea cu mititeii în permanenţă?... Eu trebuia să-i hrănesc.

Dar ce mai însemnau acum toate frământările şi socotelile astea...

Stăteam, vasăzică, sub pat, Grăsanul îşi întinsese instrumentele pentru legat, în asemenea cazuri casa se transforma într-o magazie cu toate cele aruncate la întâmplare, şi deodată se aud urletele lui:

— Cine dracu' îmi fură cartonul pentru coperţi? Unde-i? Tincuţo, pe tine te întreb?

Doamna intră în odaie furioasă:

— Eu îl prăjesc şi ţi-l servesc în loc de pârjoale!

Când se supără, Grăsanul nu înţelege gluma:

— Repet: unde-i cartonul? Coperţi gata tăiate? Ce-ai făcut cu ele?...

— Poate-l întrebi şi pe Enri? Suntem trei în casa asta.

Grăsanul se potoli brusc. Era semn rău:

— Bine. Revizie generală.

Doamna nu spuse nimic. Pur şi simplu se făcu albă la faţă, îşi prinse capul în mâini şi părăsi odaia...

...Când ajunse la uriaşa debara în care îşi ţine arhiva, mai eram liniştit: rar om s-ar fi încumetat să se bage în debandada ce domnea acolo.

Dar s-a băgat.

Probabil, îl ajunsese cuţitul la os.

Nu i-a fost greu deloc să le descopere, nu erau cine ştie ce mascate, prea contasem pe lenea lui.

Când a luat teancul de cartonaşe pe masa lui de lucru şi a început să le cerceteze, încruntat la culme şi blestemând de mama focului, am arborat o mină cât se poate de indiferentă, apoi am început să mă joc cu mingea de tenis, îmbiindu-l şi pe dânsul să-mi ţină companie, dar când am înţeles că nimic nu-l poate distrage de la cercetări, m-am ghemuit în colţul sofalei, prefăcându-mă că dorm profund.

Seara târziu a încuiat cartoanele în sertarul de sus al mesei lui de scris, iar cheia a pus-o pe dulapul cu dicţionare.

Nu sunt sigur că s-a gândit la mine când a făcut toate astea, dar ştiu că a evitat să mă privească în ochi şi nici nu m-a invitat în aşternutul lui...

Dimineaţa a rugat-o pe Doamna să mă scoată afară, nu-mi mai permitea să ies singur, şi când peste vreo zece minute ne-am întors, el stătea în faţa calculatorului cu primul meu carton alături (era într-adevăr primul, cum o fi ghicit?...), imprimând cu ajutorul clapelor tot felul de litere, semne şi numere.

Ce însemna tot tămbălăul ăsta, nu înţelegeam, îmi puteam doar închipui, şi lucrul mă neliniştea. Regretam foarte că nu mă interesasem la timp de computer, mi se părea un instrument snob şi peste măsură de sofisticat (era şi părerea Grăsanului!), doar din când în când mai căscam gura la jocuri, marea pasiune a Sandei când dădea pe la noi, ba uneori şi a lui – juca de unul singur „Popa-prostul” şi trântea cu pumnul în monitor când pierdea...

Zadarnic l-a chemat Doamna să-şi ia dejunul. Zadarnic l-a chemat şi la prânz. Îi alergau degetele pe clape ca nişte debreţini fierţi într-un dans suprarealist, pe ecran apăreau tot felul de abracadabre stupide, el înjura şi bătea din picioare până când...

Era ora trei.

Ieri.

Adică trei post meridiem.

Nu mâncasem nimic nici eu. Mă temeam să-l părăsesc. Ba chiar pândeam, de ce n-aş recunoaşte-o, pândeam momentul când s-ar fi îndepărtat pe o clipă, ca să-i sar în jilţ, să-mi iau cartonul şi să răstorn naibii calculatorul blestemat: nu ştii niciodată la ce te poţi aştepta de la americojaponezii ăştia şi de la afurisitele lor de născociri!

Dar de unde: nu şi-a clintit pe-o clipă fundul gras de pe nenorocitul de scaun, mai mult: a refuzat categoric să mă primească pe genunchi, lucru pe care îl făcea întotdeauna cu mare plăcere...

Era, zic, ora trei fix.

Ştiu precis, pentru că prinsese să urle cât îl ţineau bojocii magnetofonul orologiului de la primărie şi e foarte greu să nu iei în seamă o melodie care-ţi strepezea dinţii douăzeci şi patru de ore pe zi.

Procesorul se făcu parcă a-şi schimba brusc bâzâitul şi pe câmpul verde al ecranului se aşternură litere, cum se înşiră pe masă monedele mărunte dintr-un fişic rupt la un capăt:

„ÎŞI MIORLĂIA MAI ZILELE TRECUTE GRĂSANUL, STĂPÂNUL MEU (AŞA CREDE EL!), ENTUZIASMUL ÎN FAŢA UNUI PRIETEN...”

Simții că mă prinde un nesfârşit leşin la stomac: taina mea, şi odată cu dânsa a tuturor patrupezilor lătrători, era pe mâna oamenilor!

Mă simțeam un trădător jalnic, un gunoi al rasei, un subiect nedemn nici de judecata lui Lynch!

Să fi sărit din răsputeri să distrug jalnicele cartoane până la unul, să fi făcut ceva, să fi dat foc casei, în sfârşit!

Dar stăteam cu trupul de plumb, pe picioare de plumb, şi-mi atârnau, vorba ceea, aripile de plumb...

Nu cred că aş fi în stare să descriu gama de expresii de pe mutra academicianului. Dându-mi seama că nu mai pot face nimic, că, la urma urmei, n-o să poată dovedi nici el că e vorba de o descoperire şi nu de o mistificare, că n-o să-şi pună la bătaie prestigiul câştigat cu atâta muncă în caz că voi refuza să colaborez, iar de o colaborare din partea mea nu putea fi vorba! – m-am pus să-i studiez comportamentul.

A privit mai întâi tâmp la ecran de parcă ar fi aşteptat o acadea şi i s-a oferit o pietricică. Apoi a început să apese pe butoane ca un trăsnit, să stingă şi să aprindă iar aparatul, dar de fiecare dată monitorul îi comunica unul şi acelaşi lucru: „Îşi miorlăia..."

Apoi a sărit brusc de pe scaun. Era cât pe ce să cadă, îi amorțiseră, probabil, nu numai picioarele, ci şi creierii.

A stat lungă vreme ținându-se de spătarul scaunului, apoi a sărit în mijlocul camerei şi a început să valseze ca un nebun, cât pe ce să mă calce, de parcă nici n-aş fi fost în cameră. Şi îşi cânta: „Wiener blut, wiener blut"..., dar atât de fals, încât am fost nevoit să-mi astup urechile.

În cele din urmă, s-a lăsat în genunchi în fața mea, m-a privit o vreme drept în ochi şi mi-a prins capul în mâini fără să scoată o vorbă.

Am reuşit să-i evit sărutul în ultimul moment.

Pe obraji i se prelingeau şiroaie de lacrimi.

M-a luat în brațe:

— Să mergem la masă, Enrique. Suntem flămânzi amândoi. Nu vrei să-mi zgârii în palmă ce preferințe ai?

În sufragerie m-a depus direct pe masă şi mi-a împins în față tacâmul Doamnei:

— Tincuțo, a început el solemn. Azi luăm masa în doi cu băiatul. Avem motivele noastre.

Doamna s-a lăsat moale pe scaun şi a doua oară în viață mi-a fost dat să văd cum leşină o femeie.

Nota traducătorului

Am mai spus-o şi înainte: după anumite semne bănuiam de mult că băiețelul înțelege lucruri pe care în mod normal n-ar fi trebuit să le înțeleagă. Ştiam de la prieteni şi cunoscuți că nu există potaie mai inteligentă decât şoricarul, mai cu haz şi mai cu bun-simț, ca să nu mai vorbesc de mândrie şi demnitate. Dar de la toate astea şi până la cunoştințe speciale şi rațiune...

Mi s-a povestit odată despre un şmecher care, de câte ori era certat de stăpână, bineînțeles, când i se părea lui că nu este vinovat, a doua zi de dimineață, adică la zece-cincisprezece ore de la scandal! – ascundea papucii cucoanei în cele mai neaşteptate locuri! Ca să ştie!... Sau de altul, care bătea din lăbuțe şi lătra de câte ori i se turna mai

mult lapte decât avea el poftă, iar dacă i se turna mai puțin, nu se liniştea până nu i se făcea cheful...

Dar de la asemenea comunicare primitivă şi până la scris, recunoaşteți că e o cale!

Şi totuşi, când am descoperit clitul acela de cartoane zgâriate, nu ştiu ce m-a oprit să dau curs primului impuls, adică să le arunc şi să organizez un scandal monstru. Fie că ochiul meu obişnuit cu tot soiul de hieroglife a prins un anumit sistem în scrijeliturile acelea, fie că aşteptam ceva în subconştient, nu mai pot spune cu precizie ce, fapt este că le-am luat de criptograme şi le-am supus descifrării.

N-a fost un lucru uşor: ar fi trebuit să ştiu şi limba de comunicare. Să mă ierte Tincuța, sper să nu afle vreodată, dar au fost clipe când am crezut că notele îi aparțin şi conțin cine ştie ce secrete care m-ar fi doborât!... Oricum, sunt bătrân şi burtos, iar dânsa e atât de frumoasă!...

Într-un cuvânt, nu mi-a fost deloc uşor, şi când am scos pe ecran primele cuvinte inteligibile şi legate în frază, mi-am zis că, într-adevăr, sunt şi eu un cineva, deşi Champollion nu avea computer... Şi încă o aiurealã: în prima clipă mi-a dat prin cap că, dacă îl conving pe dumnealui să colaboreze, avem şansa să rămânem amândoi etc... să spargem, în orice caz, bariera până acum de netrecut în relațiile dintre specii.

Sfântă şi idioată vanitate!

Nici nu mai ştiu acum, nu-mi pot da seama dacă accidentul care a urmat e spre bine sau nu...

Poate spre bine totuşi: natura nu-şi permite nimic întâmplător.

Dar n-am putut să nu-mi imaginez pe-o clipă reacția celor de la protecția animalelor şi triumful vegetarienilor.

Fireşte, până în ziua în care un alt zăpăcit ca mine n-ar fi demonstrat că şi morcovii cugetă...

CAPITOLUL CINCISPREZECE,

în care autorul încetează în mod cât se poate de tragic să mai fie autor...

După „epocala descoperire", relațiile dintre noi au devenit, nu ştiu cum, un pic încordate, cel puțin din partea Grăsanului.

A fost suficient de inteligent ca să n-o pună la curent cu descoperirea pe Doamna, îmi închipui ce-ar fi urmat! Dar stă între noi doi ceva ca un fel de jenă, ca un fel de atenție subliniată şi nițel artificială, şi iar din partea lui; în ce mă priveşte, am cu totul altele în cap, deşi nu mă mai prefac uneori că nu-l înțeleg şi nu mai umblu cu mingea de tenis în gură când se întoarce de la stupida lui Academie.

Dar se petrec lucruri ciudate, care îmi dau de gândit.

Alaltăieri s-a adunat toată compania în păr, au băut şi s-au veselit până a dat din ei, iar la plecare s-au dus toți cu nişte pachete uriaşe de cărți: surpriza cea mare şi absolut de neînchipuit – Grăsanul îşi împarte biblioteca!

Ieri de dimineață am mers împreună la veterinar, s-a pronunțat de câteva ori cuvântul „depresie" referitor la mine, desigur, dar şi „control veterinar vamal", după care doctorul a completat un formular cât o zi de post după ce m-a

cercetat şi m-a pipăit de la colți până la anus. Ar fi putut să mă prevină...

Tot ieri, întorşi acasă, am găsit-o pe Doamna plină de lacrimi, coborând tablourile de pe pereți şi scoțându-le din rame. Le scutura de praf şi altă dată, mai mult, uneori le dădea şi cu un burete muiat în ulei, dar din rame nu le scotea niciodată!

Iar azi-dimineață, surpriza surprizelor: Doamna a chemat un taxi şi a plecat cu noaptea în cap. S-a întors pe la nouă cu un coşuleț în care...

Dumnezeule! De cum a deschis uşa, am simțit mirosul scump şi aproape uitat al mamei!

Adică mai trăieşte!

Dar din coşuleț căuta cu ochi mari şi speriați la lumea cea nouă o ființă aproape copia mezinei mele, Jessica.

— Salută-ți surioara, Enrique, mi-a strigat din prag Doamna. Linişteşte-o, e un pic tristă... De altfel, aşa erai şi tu, dar ți-a trecut repede...

Mirosea a lapte, a laptele cela fără seamăn care mă ridicase şi pe mine în picioare.

Mirosea a mama...

Eram tulburat peste măsură, a trecut ceva timp până să-mi revin şi să mă pot apropia de dânsa.

— Miroşi a mămica, mi-a spus. Cine eşti?

— Fratele tău...

— Dar eşti mare! Mă minți?

— Sunt fratele mai mare! Ce face mămica? N-am mai văzut-o de când eram ca tine...

— Ea zice că-i bolnavă. Şi bătrână... Vreau la mămica!

Am dădăcit-o toată ziua.

Spre seară eram cu adevărat frate şi soră. Râdea cu hohote de şotiile mele.

Grăsanul nu era acasă. Mă întrebam ce poate să însemne gestul cu surioara? Voia să-mi facă mai veselă existența? Voia să mai aibă un şoricar pentru siguranță în experiența „Comunicarea scrisă om-animal”?...

Nu-mi rămâne decât să regret acum că i-am pus la îndoială buna-credință...

...S-a întors pe la vreo nouă. Era încă lumină şi era cald.

Scriu după ce ne-am întors... Îmi crapă capul. Simt cum arde ceva în creieri. Probabil, şi scrisul e neciteț, posibil să nu mai înțeleg nici eu ce am scris, dar ce importanță mai pot avea toate?...

Dar scriu. Trebuie s-o fac! Acum!...

— Cucoană, a strigat el din hol, fără să-şi scoată haina şi pantofii, cum avea obişnuința. Peste zece zile avem vizele!... Te felicit şi te sfătuiesc să începi vizitele de rămas-bun!...

Apoi mi se adresă mie cu jumătate de glas:

— Flăcăule, cred că nu e nevoie să-ți explic...

Nu era nevoie.

— Sunt bătrân, Enrique. Aş putea să mă bat, chiar îmi place meseria de huligan, am fost nevoit s-o profesez toată viața. Dar timpul îmi zice că nu am... timp... Stupidă butadă, te cred, dar asta-i situația. Nu te teme, mergi şi tu cu noi...

Adică iar trebuia să fug.

Adică să fugim.

N-o puteam părăsi. Nu aveam dreptul!...

— Iar acum, zise el, mergem să ne facem datoria... Mai bine zis, să încercăm să reparăm ireparabilul...

— Tinco, fă! strigă el, venim peste jumătate de oră!...

(Abia mai pot ține cartonul... Parcă m-a pocnit cineva în moalele capului!...)

— Hai, tinere, zise el, şi luă coşul cu mititica.

Am înțeles ce vrea abia când urcam scara casei vecine.

A deschis baba, a făcut o mişcare de parcă ar fi dat să închidă, dar Grăsanul reuşi să strige:

— Rodico, vino, te rog!...

Rodica s-a arătat imediat, a împins-o în lături pe bunică-sa.

Nu ne-a invitat în casă. Ne privea pe amândoi cu nişte ochi şi mai trişti ca de obicei. Dar şi întrebători.

— Iată, Rodică, ştiu că nimic şi nimeni nu poate compensa pierderea... Dar, oricum, o mângâiere...

Şi îi întinse coşulețul...

(Se petrece ceva cu mine... Dar nu vreau să las pe altădată...)

Ea a luat... a lua... aluat coşul... Aridicatbatista. Şi privirea ei s-a încălzitbrurusc.

Doamne, azis, leit nanc ysărăcuța! aTUNCI AM ÎNȚ eles.

Am scos un urlet ca de...

— Tu nu ştiai, Enrique, Nancy a fost găsită moartă în fața uşii chiar în ziua când te-ai întors...câneai întor...

(Mă doare ca.....)

cRED CĂ LAMMUŞCAT tare TARE ÎMI PARE RĂU. Nu pot să mă...

nici o emi... nici măcar nuştiuunde...alaltăieri...

voiamsăşi revină timpul... nu pricywq assrdel...k...fg...mş...—— o—f... 16...lok...

Nota traducătorului

Aici sfârşesc, din nefericire, însemnările bietului Enrique.

Nu cred că altcineva în locul lui, om sau patruped, indiferent, ar fi putut depăşi mai uşor vicisitudinile prin care l-a purtat soarta.

Cred că a fost un şoc apoplectic, referirile lui la durerile de cap, comportamentul, ba şi prostia mea de a-i împinge ştirea fără să-l fi pregătit în prealabil – toate vorbesc despre o lovitură fulgerătoare, dar nefatală.

Fatală doar în sensul că şi-a pierdut brusc facultăţile acelea care i-ar fi permis pe viitor să comunice direct cu noi, „stăpânii" lor.

Mă întreb totuşi dacă fenomenul acesta descoperit la dânsul este ceva general ori e vorba de o excepţie. Să fi fost vorba de un mutant?

Şi chiar aşa să fi fost, cred că omenirea a pierdut neînchipuit de mult: un asemenea mesager între „noi" şi „ei" ar fi fost un adevărat dar dumnezeiesc. Oricum, în lipsă de argumente pentru ştiinţă, găsesc de cuviinţă să încerc a da oamenilor spre lectură paginile acestea din frumoasa şi tragica viaţă a prietenului meu. Cum le vor numi, ficţiune sau poveşti de adormit copiii – n-are nicio importanţă, un basm cuprinde întotdeauna şi învăţăminte.

Încolo, ce să mai spun?

E acelaşi cum l-am ştiut şi l-am iubit şi la un an, şi la doi, şi la şapte: jucăuş, pus pe ghiduşii, supărăcios uneori, dar pe dreptate, curios ca un copil de trei ani şi foarte, foarte mândru.

Mai adineaori s-a urcat pe muntele de baloturi, valize şi cutii din mijlocul salonului şi s-a oprit pe creastă, nemişcat,

încât samsarul venit să cumpere mobila a crezut că e vorba de o figurină de bronz şi, dacă n-ar fi fost lătrat, era gata să se intereseze de preţ...

Cât despre devotament...

Mă gândesc cu groază de pe acum ce mai scandal şi jale o să fie în compartimentul de bagaje al avionului, unde i se permite să călătorească într-o cuşcă specială, când o să-şi dea seama că stăpânii n-au voie să stea alături...

Pentru că totuşi plecăm.

Fiului meu, devenit şomer acum trei luni, i s-a oferit un post important la Dresda.

Mie – o catedră la... ce importă unde?...

Sunt grăsan, bătrân, dar mai am câteva idei sus, la etaj, şi dacă ţara mea nu are nevoie de ele acum, o să le ceară mai târziu de-acolo unde o să le pot realiza.

Ţara asta s-a deprins de mult să-şi iubească progeniturile postum.

Şi-apoi de ce n-ar mai vedea ceva lume şi băiatul ăsta, Enrique?...

Merită.

S f â r ş i t

Vara şi toamna 1996